

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ Τ.Ε.Ι. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στα τμήματα Πληροφορικής

Ο φοιτητής

Γιώργος Γεωργιάδης

Αρ. Μητρώου: 06/3137

Επιβλέπουσαν καθηγήτρια

Δρ. Σιάκα Κέρστιν

Θεσσαλονίκη 2012

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο όρος «εταιρική κοινωνική ευθύνη» εκφράζει ένα σύνολο δράσεων που οι επιχειρήσεις αναπτύσσουν στο πλαίσιο αντιμετώπισης κοινωνικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων.

Εντάσσεται στην φιλοσοφία της ηθικής συμπεριφοράς των επιχειρήσεων ιδιαίτερα σε σχέση με το κοινωνικό σύνολο στο οποίο δραστηριοποιούνται.

Όπως και άλλες έννοιες έτσι και η εταιρική κοινωνική ευθύνη, προσεγγίζεται από διάφορους ορισμούς, στους οποίους μπορούμε να εντοπίσουμε διαφορετικούς προσανατολισμούς που κινούνται γύρω από τη βιώσιμη ανάπτυξη, τον εθελοντικό χαρακτήρα της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και την ανάπτυξη σε κοινωνικό, περιβαλλοντικό και οικονομικό επίπεδο.

“ISO 26000 Πρότυπο Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, επίσημη έκδοση την 1η Νοεμβρίου 2010, το οποίο περιλαμβάνει βασικές αρχές για την εφαρμογή πρακτικών κοινωνικής ευθύνης στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.”

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η κοινωνική ευθύνη αποτελεί τμήμα της λειτουργίας ενός αυξανόμενου αριθμού επιχειρήσεων και οργανισμών, κρατικών, ιδιωτικών, κερδοσκοπικών και μη κερδοσκοπικών. Το αντικείμενό της δεν αφορά αυτήν καθεαυτή τη λειτουργία του οργανισμού ως μια κερδοσκοπική οντότητα. Αντιθέτως, λαμβάνει υπόψη τον άνθρωπο, το περιβάλλον και την κοινωνία, και οδηγεί τον οργανισμό στο να λειτουργεί, να δραστηριοποιείται και να παίρνει αποφάσεις συνυπολογίζοντας πάντα τις ενδεχόμενες συνέπειες στους τρεις παραπάνω παράγοντες. Οι τρόποι και τα μέσα ώστε να είναι κοινωνικά υπεύθυνος ένας οργανισμός είναι πολλά. Εντούτοις, δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι κανόνες που επιβάλλονται από κάποιον οργανισμό, παρά συγκεκριμένες κατευθύνσεις πάνω στις οποίες θα πρέπει να βασίζεται και να προσβλέπει η λειτουργία ενός οργανισμού προκειμένου να θεωρείται κοινωνικά υπεύθυνος. Αυτές οι κατευθύνσεις δίνονται από το Διεθνές Πρότυπο ISO 26000, το οποίο θα αποτελέσει το κυρίως αντικείμενο της παρούσας εργασίας.

Στόχος της πτυχιακής είναι να δούμε τις προσωπικές απόψεις και γνώμες σχετικά με τα θέματα δεοντολογίας και τα θέματα κοινωνικής ευθύνης σχετικά με 21 μεταβλητές κοινωνικής ευθύνης (τρεις ερωτήσεις για κάθε μία από τις επτά περιοχές Κοινωνική ευθύνης). στην ανώτερη και ανώτατη εκπαίδευση στον κλάδο της πληροφορικής μεταξύ Ελλάδας, Ισπανίας και Ουγγαρίας.

Συγκεκριμένα, δόθηκαν ερωτηματολόγια στις 3 χώρες όπου μελετήθηκαν παράγοντες που μπορεί να επηρεάζουν την Κοινωνική Ευθύνη των σπουδαστών όπως είναι η χώρα, το φύλο και η ηλικία.

Η παρούσα έρευνα σε πρώτο στάδιο επιχειρεί μια υποτυπώδη θεωρητική προσέγγιση του προτύπου ISO 26000. Έπειτα, παρουσιάζει τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων και τέλος, παρατίθενται και αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας.

ABSTRACT

Social Responsibility constitutes an operational part of an increasing number of businesses, organizations, belonging either to the public or the private sector. Social responsibility does not encounter an organization as a mean of producing profit. Nevertheless, it takes into account the human being, the environment and the society, and drives the organization towards operating in a manner that takes into account all aforementioned factors in its actions and decision making. There are several ways by which an organization can be socially responsible. However, there are no certain rules to which an organization must obey, only specific directions on which it must ground its operations and decisions, in order to be regarded as socially responsible. Such directions are given by the International Standard ISO 26000, which is the main objective of this thesis.

The aim of the thesis is to see the personal views and opinions on matters of ethics and social responsibility issues on 21 variables CSR (three questions for each of the seven regions of social responsibility). in higher education in the IT industry between Greece, Spain and Hungary.

Specifically, questionnaires were given in 3 countries studied factors that may affect the social responsibility of students as the country, gender and age.

This paper initially attempts a rudimentary theoretical approach to the standard ISO 26000. Then presents the methodology followed for data collection and finally out and analyzed the survey results.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ (προαιρετικά)

Αρχικά θέλω να ευχαριστήσω από καρδιάς την επιβλέπουσα Καθηγήτρια Κα Σιάκα Κέρστιν για την πολύτιμη καθοδήγηση και εποικοδομητική κριτικής καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της Πτυχιακής Εργασίας. Οι παρατηρήσεις, ο σχολιασμός και οι παρεμβάσεις της ήταν ιδιαίτερα ουσιώδεις και με διευκόλυναν στην πορεία υλοποίησης της εργασίας μου. Η συνεργασία μου μαζί της ήταν άψογη και ιδιαίτερος παραγωγική.

Ακόμη, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους/τις συμφοιτητές/συμφοιτήτριες της σχολής μου και των άλλων χωρών για την ευγενική συμπλήρωση των ερωτηματολόγιων, παραχωρώντας πολύτιμο για αυτούς χρόνο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ABSTRACT	4
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ (προαιρετικά).....	5
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	6
Ευρετήριο σχημάτων	7
Ευρετήριο πινάκων	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	10
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη - Ορισμός.....	11
Ιστορική αναδρομή ΕΚΕ.....	13
Δεκαετίες 1950 - 1960.....	14
Δεκαετίες 1970-1980.....	15
Δεκαετία 1990,	19
21 ^{ος} αιώνας.....	21
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	23
Η ΕΚΕ στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης	23
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	23
Το «ΠΡΑΣΙΝΟ ΒΙΒΛΙΟ»	24
ΕΚΕ: Εσωτερική Διάσταση.....	25
ΕΚΕ: Εξωτερική Διάσταση	27
Ολοκληρωμένη Διαχείριση της κοινωνικής ευθύνης	28
Επικαιροποιημένη στρατηγική κοινωνικής ευθύνης 2011-2014.....	29
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	34
ISO 26000	34
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	34
Τι είναι το ISO.....	35
ISO 26000.....	39
Τελική Μορφή ISO 26000.....	42
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	48

Παρουσίαση ISO 26000.....	48
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	48
Χαρακτηριστικά Κοινωνικής Ευθύνης κατά ISO 26000	48
Αρχές της Κοινωνικής Ευθύνης κατά ISO 26000	53
Αναγνωρίζοντας την Κοινωνική Ευθύνη	59
Βασικές Κατευθύνσεις κοινωνικής ευθύνης κατά ISO 26000	63
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	71
Κοινωνική Ευθύνη στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	71
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	74
Σκοπός – Ερευνητικά ερωτήματα	74
Είδος έρευνας	75
Δείγμα.....	75
Μέσα συλλογής δεδομένων	76
Εγκυρότητα – Αξιοπιστία	77
Στατιστικές τεχνικές	78
Περιορισμοί έρευνας	78
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	79
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	96
Γενικό συμπέρασμα	98
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	99

Ευρετήριο σχημάτων

Σχήμα 1 "Συσχετισμός Περιβάλλοντος–Κοινωνίας–Οικονομίας κατά την εφαρμογή της ΕΚΕ"	13
Σχήμα 2 "Σχηματική αναπαράσταση του ISO 26000".....	46
Σχήμα 3 "Δυναμική των σχέσεων μεταξύ Οργανισμού, Κοινωνίας και Ενδιαφερόμενων μερών"	60
Σχήμα 4 "Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν οι Έλληνες άντρες στο ερωτηματολόγιο".....	84
Σχήμα 5 "Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν οι Ισπανοί άντρες στο ερωτηματολόγιο".....	85
Σχήμα 6 "Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν οι Ούγγροι άντρες στο ερωτηματολόγιο ".....	86
Σχήμα 7 "Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν οι γυναίκες στο ερωτηματολόγιο".....	87

Σχήμα 8 "Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 0κη ερώτηση στο ερωτηματολόγιο".....	88
Σχήμα 9 "Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 1η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο".....	89
Σχήμα 10 "Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 2η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο".....	90
Σχήμα 11 "Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 3η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο".....	91
Σχήμα 12 "Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 4η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο".....	92
Σχήμα 13 "Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 5η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο".....	93
Σχήμα 14 "Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 6η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο".....	94
Σχήμα 15 "Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 7η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο".....	95

Ευρετήριο πινάκων

Πίνακας 1 " Academic Leaders' Ranking of Important Research Areas in the Social Issues in Management Field "	20
Πίνακας 2 " Σύνοψη των Κυρίως Αντικειμένων που περιγράφονται στο ISO 26000".....	45

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία αναφέρεται στον όρο της κοινωνικής ευθύνης. Στο Κεφάλαιο 1 γίνεται μια ιστορική αναδρομή στον όρο της κοινωνικής ευθύνης, ξεκινώντας από τη δεκαετία του 1950 μέχρι τις μέρες μας. Φαίνονται τα στάδια και οι εξελίξεις κατά την ανάπτυξη ενός ορισμού, καθώς και το γεγονός πως δεν υπάρχει ένας συγκεκριμένος ορισμός, παρά μεταβάλλεται προκειμένου να εξυπηρετήσει και να ικανοποιήσει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της εκάστοτε εποχής.

Στο Κεφάλαιο 2, αναλύεται το πλαίσιο το οποίο καθορίζεται στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κοινωνική ευθύνη. Γίνεται εκτενής αναφορά στο «ΠΡΑΣΙΝΟ ΒΙΒΛΙΟ», το οποίο αποτελεί των κώδικα της κοινωνικής ευθύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τέλος, παρουσιάζεται η στρατηγική που έχει χαράξει η ΕΕ για το χρονικό διάστημα 2011-2014.

Το Κεφάλαιο 3 ασχολείται αποκλειστικά με το πρότυπο ISO 26000. Αρχικά παρουσιάζεται ο οργανισμός ISO, ο οποίος αποτελεί τον παγκόσμιο οργανισμό πιστοποίησης και εν συνεχεία ξεκινάει η παρουσίαση του προτύπου ISO 26000. Στο παρόν κεφάλαιο περιοριζόμαστε σε μια εισαγωγή, καθώς θεωρούμε σημαντικό να κατανοήσει κανείς τις συνθήκες και τις ζυμώσεις μέσα από τις οποίες προκύπτει και παίρνει την τελική του μορφή ένα τέτοιο πρότυπο.

Αναλυτικότερη παρουσίαση του ISO 26000 πραγματοποιείται στο Κεφάλαιο 4, στο οποίο περιγράφονται οι κατευθύνσεις, οι τρόποι εφαρμογής, και οι παράγοντες που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη από έναν οργανισμό κατά την εφαρμογή της κοινωνικής ευθύνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο παρόν κεφάλαιο εξετάζεται η έννοια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, το τι αντιπροσωπεύει, που εφαρμόζεται και οι έννοιες και οι ορισμοί τους οποίους έχει πάρει κατά καιρούς. Το κυρίως τμήμα του κεφαλαίου, αποτελείται από την ιστορική αναδρομή του όρου, με τρόπο σύντομο και περιεκτικό, προκειμένου να κατανοήσει ο αναγνώστης την εξέλιξη του όρου, και τη μετάβαση από τη θεωρητική ανάλυση στην πρακτική εφαρμογή από τους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις.

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη – Ορισμός

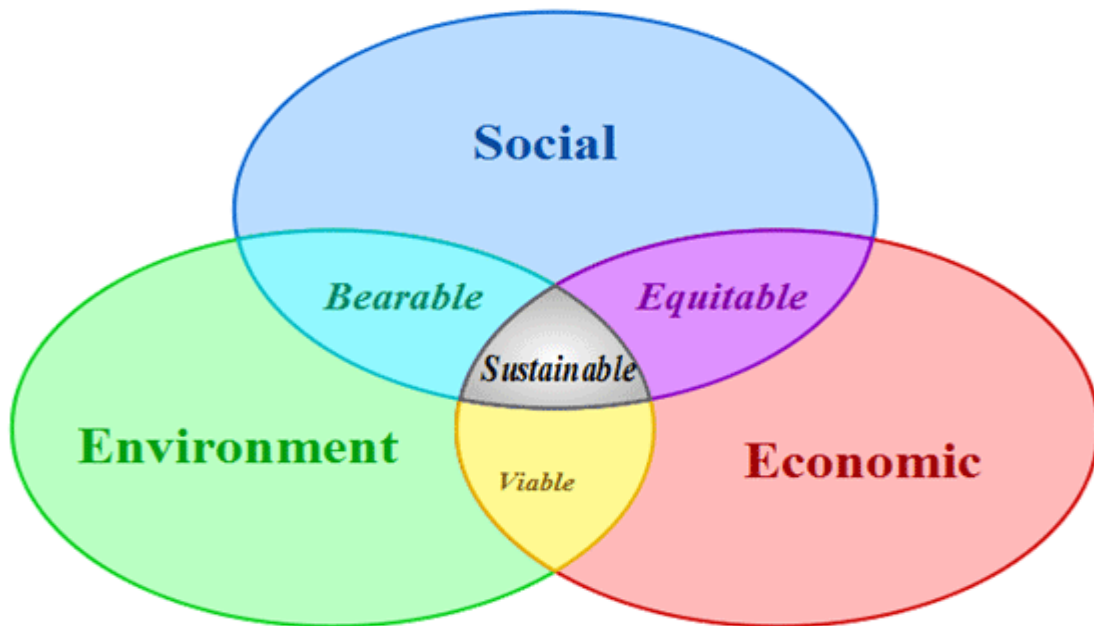
Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη – ΕΚΕ αποτελεί μια μορφή κανόνων εταιρικής αυτορρύθμισης, οι οποίοι ενσωματώνονται σε ένα επιχειρηματικό μοντέλο. Η πολιτική ΕΚΕ που ακολουθείται από έναν οργανισμό ή μια εταιρεία, λειτουργεί ως ένας εσωτερικός και αυτόνομος μηχανισμός, τον οποίο επιβλέπει ο οργανισμός ή η εταιρεία προκειμένου να διασφαλίζεται η ουσιαστική του συμμόρφωση με τους κανόνες του δικαίου, τα ηθικά πρότυπα και τις διεθνείς συνθήκες. Ο κύριος στόχος της ΕΚΕ είναι να προσδώσει υπευθυνότητα στις πράξεις της επιχείρησης και να προωθήσει τη θετική επίδραση των λειτουργιών της στο περιβάλλον, τους πελάτες, το προσωπικό, τις τοπικές κοινωνίες με τις οποίες αυτή έρχεται σε επαφή καθώς και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη με τα οποία έρχεται σε άμεση ή έμμεση επαφή μέσω των ποικίλων δραστηριοτήτων της. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, οι ευαισθητοποιημένες απέναντι στην ΕΚΕ εταιρείες, προάγουν εκ των προτέρων το δημόσιο συμφέρον ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη της κοινωνίας. Επιπλέον μειώνουν εθελοντικά πρακτικές οι οποίες βλάπτουν τον κοινωνικό τους περίγυρο και την κοινωνία γενικότερα, ανεξαρτήτως της νομιμότητας των πρακτικών τους. Η ΕΚΕ αποτελεί την εσκεμμένη συμμετοχή της κοινωνικής ευαισθησίας στην ανάληψη αποφάσεων της εταιρείας, η οποία είναι η κυριότερη ενασχόληση μιας εταιρείας ή ενός φορέα, και αποτελεί το λεγόμενο **triple bottom line**: άνθρωπος, πλανήτης, κέρδος. Παρακάτω θα αναφέρουμε λεπτομέρειες πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα.

Ο όρος ΕΚΕ χρησιμοποιήθηκε ευρέως για πρώτη φορά στα τέλη και τις αρχές των δεκαετιών του 60 και 70 αντίστοιχα. Ο όρος ενδιαφερόμενο μέρος (αγγ. Stakeholder) αναφέρεται στα άτομα, τους οργανισμούς και γενικά στον οποιονδήποτε επηρεάζεται από τις δραστηριότητες μιας εταιρείας. Χρησιμοποιήθηκε προκειμένου να γίνει ένας διαχωρισμός από τους μετόχους (αγγ. Shareholders) και ήταν αποτέλεσμα της έκδοσης του βιβλίου *Strategic Management: a stakeholder approach*, του R. Edward Freeman, που εκδόθηκε το 1984.

Γενικά υπάρχουν δύο αντιδιαμετρικές απόψεις σχετικά με την εφαρμογή της ΕΚΕ. Οι υποστηρικτές της έχουν ως βασικό τους επιχειρήμα το γεγονός ότι μια εταιρεία της οποίας η λειτουργία βασίζεται στην εφαρμογή ΕΚΕ έχουν μεγαλύτερα μακροπρόθεσμα κέρδη. Αντιθέτως, αυτοί που είναι κατά της εφαρμογής της ΕΚΕ σε μια εταιρεία αντιπαραθέτουν την άποψη πως η εφαρμογή της ΕΚΕ μεταβάλλει τον κύριο σκοπό της λειτουργίας μιας επιχείρησης ο οποίος είναι η παραγωγή και μεγιστοποίηση του κέρδους.

Η ΕΚΕ έχει ως σκοπό να βοηθήσει το σκοπό ενός οργανισμού, καθώς επίσης και να οδηγήσει προς αυτό που πρεσβεύει η εταιρεία και που θα υποστηρίξει απέναντι στους πελάτες της. Η εφαρμοσμένη ηθική (Applied ethics) είναι μια γενική μορφή της ηθικής της εταιρικής ανάπτυξης (Development business ethics) η οποία εξετάζει με τις ηθικές αρχές και τα ηθικά και ανήθικα προβλήματα τα οποία μπορούν να προκύψουν σε ένα επιχειρηματικό περιβάλλον. Το ISO 26000 είναι το διεθνώς αναγνωρισμένο πρότυπο ΕΚΕ, για το οποίο θα γίνει εκτενέστερη αναφορά σε επόμενο κεφάλαιο.

Μια από τις πιο πρόσφατες προσεγγίσεις της ΕΚΕ, οι οποίες θα αναλυθούν εκτενέστερα παρακάτω, έχει να κάνει με την φιλική προς το περιβάλλον λειτουργία μιας επιχείρησης, εξαιτίας των πρόσφατων οικολογικών/περιβαλλοντικών κινημάτων. Εντούτοις, σε πολλές περιπτώσεις, το να είναι κανείς κοινωνικά υπεύθυνος σχετίζεται και με τις συνθήκες εργασίας τις οποίες εφαρμόζει. Ένα από τα γνωστότερα παραδείγματα ΕΚΕ παρουσιάζεται μέσα από μια πολύ γνωστή εταιρεία αθλητικών η οποία χρησιμοποιούσε ουσιαστικά κάτεργα για την παραγωγή της. Πριν αρκετά χρόνια η εταιρεία είχε δεχθεί την κοινωνική κατακραυγή σχετικά με τις συνθήκες εργασίας που εφαρμόζε. Από τότε, η εταιρεία υποστηρίζει πως έχει βελτιώσει κατά πολύ τις συνθήκες εργασίας και παραγωγής, καθώς παρακολουθεί τα εργοστάσιά της και τα βαθμολογεί/αξιολογεί σε τομείς όπως το περιβάλλον, η ασφάλεια, η υγεία και το μάνατζμεντ, με αποτέλεσμα τα όποια προβλήματα παρουσιάζονται να αντιμετωπίζονται άμεσα. Το παρακάτω σχήμα παρουσιάζει τους τομείς που επηρεάζει η ΕΚΕ.

Σχήμα 1 "Συσχετισμός Περιβάλλοντος – Κοινωνίας – Οικονομίας κατά την εφαρμογή της ΕΚΕ"

Ιστορική αναδρομή ΕΚΕ

Ο όρος της ΕΚΕ έχει μεγάλη ιστορία, καθώς υπάρχουν ενδείξεις για το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων πάνω σε θέματα της κοινωνίας τους τελευταίους αιώνες. Φυσικά, οι επίσημες αναφορές και ορισμοί που αφορούν στην ΕΚΕ είναι σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα του 20 αιώνα, και κυρίως του δεύτερου μισού του. Επιπλέον, παρά το γεγονός πως μπορεί κάποιος να αναζητήσει και να βρει αναφορές και αναλύσεις πάνω στον όρο ΕΚΕ σε πολλές πηγές ανά τον κόσμο (κυρίως σε αναπτυσσόμενες χώρες), η πλειοψηφία των επίσημων αναφορών παρουσιάζεται στις ΗΠΑ, όπου συσσωρεύεται το μεγαλύτερο μέρος των βιβλιογραφικών αναφορών. Με βάση τα παραπάνω, θα αναφερθούμε στην εξέλιξη του όρου της ΕΚΕ (Carrol, 1999).

Ένα από τα βασικά ζητήματα που απασχόλησε τον Carrol ήταν το πόσο θα έπρεπε να ανατρέξει στο παρελθόν προκειμένου να ανακαλύψει το διάστημα κατά το οποίο ξεκίνησε να εξετάζεται το ζήτημα της ΕΚΕ. Η αναζήτηση που έκανε τον οδήγησε στο συμπέρασμα ότι οι πρώτες σοβαρές σκέψεις έλαβαν χώρα στα μέσα του 20^{ου} αιώνα, και επηρέασαν έως ένα βαθμό τόσο το θεωρητικό, όσο και το πρακτικό και ερευνητικό κομμάτι του τομέα της ΕΚΕ. Φυσικά, υπάρχουν αναφορές

οι οποίες σχετίζονται με την κοινωνική υπευθυνότητα και ευαισθησία ήδη από τις δεκαετίες του 1930 και 1940 (Barnard 1938).

Δεκαετίες 1950 - 1960

Οι πρώτες γραπτές αναφορές χρησιμοποιούν τον όρο κοινωνική υπευθυνότητα αντί του όρου ΕΚΕ, με την πρώτη αναφορά να γίνεται στο βιβλίο του Howard R. Bowen (Bowen 1953). Η κύρια ιδέα του βιβλίου ήταν το γεγονός ότι οι περισσότερες από τις εκατοντάδες επιχειρήσεις της εποχής αποτελούσαν ζωτικής σημασίας κέντρα δύναμης και λήψης αποφάσεων, με αποτέλεσμα οι ενέργειές τους να έχουν αντίκτυπο σε πολλούς τομείς της ζωής των πολιτών. Ανάμεσα στα πολλά ερωτήματα που προέκυψαν, το βασικότερο εξ' αυτών είναι: Ποιές είναι οι ευθύνες έναντι της κοινωνίας τις οποίες αναμένεται να αναλάβουν οι επιχειρηματίες;

Με αφορμή το παραπάνω ερώτημα, δόθηκε ένας πρώιμος ορισμός της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρηματιών, ο οποίος ήταν ο εξής: ως κοινωνική ευθύνη, αναφέρονται οι υποχρεώσεις των επιχειρηματιών να προωθήσουν αυτές τις πολιτικές, να λάβουν αυτές τις ευθύνες και να ακολουθήσουν αυτές τις ενέργειες οι οποίες είναι επιθυμητές στα πλαίσια των στόχων και των αξιών της κοινωνίας μας.

Αν και τη δεκαετία του 1950 δεν υπήρχαν πολλές αναφορές ως προς τον ορισμό της ΕΚΕ, τη δεκαετία του 1960 σημειώθηκε ένα πολύ μεγάλο βήμα προς την κατεύθυνση της δημιουργίας ενός τυποποιημένου ορισμού σχετικά με το τι ακριβώς είναι η ΕΚΕ. Ένας από τους πρώτους και ο περισσότερο υποσχόμενος συγγραφέας εκείνης της εποχής, ο Keith Davis, όρισε την κοινωνική υπευθυνότητα ως τις αποφάσεις και τις δράσεις των επιχειρηματιών, οι οποίες λαμβάνονται για λόγους, έστω και ελάχιστα, πέρα από τα οικονομικά και τεχνικά συμφέροντα μιας εταιρείας (Davis, 1960).

Η κοινωνική ευθύνη, προϋποθέτει μια δημόσια στάση απέναντι στους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους της κοινωνίας και μια διάθεση να αντιληφθεί κανείς ότι αυτοί οι πόροι χρησιμοποιούνται για το κοινό καλό και όχι για

την ικανοποίηση συγκεκριμένων και εφήμερων αναγκών/στόχων συγκεκριμένων ατόμων και επιχειρήσεων. (Frederick 1960)

Μεγάλη συνεισφορά είχε επίσης και ο Joseph W. McGuire, ο οποίος όρισε την κοινωνική ευθύνη ως «την ιδέα η οποία προϋποθέτει πως ένας οργανισμός δεν έχει μόνο οικονομικές και νομικές υποχρεώσεις αλλά και υποχρεώσεις απέναντι στην κοινωνία οι οποίες επεκτείνονται πέρα από τις παραπάνω υποχρεώσεις. (McGuire, 1963).

Το 1966, σύμφωνα με τους Keith Davis και Robert Blomstrom (Davis and Blomstrom, 1966), η κοινωνική ευθύνη αναφέρεται στην υποχρέωση ενός ατόμου να λάβει υπόψη του τις επιπτώσεις των αποφάσεων και των πράξεων του στο σύνολο του κοινωνικού συστήματος. Οι επιχειρηματίες εφαρμόζουν την κοινωνική ευθύνη όταν αναλογίζονται τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα άλλων, οι οποίοι ενδεχομένως να επηρεάζονται από τις επιχειρηματικές πράξεις. Με αυτόν τον τρόπο, βλέπουν πέρα από τη στενή οικονομική και τεχνική λογική της επιχείρησης.

Το 1967, σύμφωνα με ο Clarence C. Walton πραγματεύτηκε πολλές όψεις της κοινωνικής ευθύνης σε βιβλίο του. Σε αυτό το βιβλίο του παρουσίασε πολλές παραλλαγές κοινωνικής ευθύνης, συμπεριλαμβανομένου του ορισμού του για την κοινωνική ευθύνη. Κατά τον Walton, η νέα αντίληψη της κοινωνικής ευθύνης αναγνωρίζει τη στενή σχέση που υπάρχει μεταξύ της επιχείρησης και της κοινωνίας και αντιλαμβάνεται πως τέτοιου είδους σχέσεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τους μάνατζερ, καθώς οι επιχειρήσεις και οι ομάδες γύρω από αυτές επιδιώκουν την επίτευξη των σχετικών τους στόχων. (Walton, 1967).

Δεκαετίες 1970-1980

Η αρχή της δεκαετίας του 1970 συνοδεύτηκε με την έκδοση ενός βιβλίου από τον Morrell Heald, με τίτλο « The Social Responsibilities of Business: Company and Community». Παρά το γεγονός ότι ο Heald δεν έδωσε ένα σαφή και σύντομο ορισμό της κοινωνικής ευθύνης, η αντίληψή του είναι παρόμοια με αυτήν που επικρατούσε κατά την προηγούμενη δεκαετία. Αυτό που επισήμανε είναι πως οι επιχειρηματίες θα πρέπει να αναζητήσουν, επιτέλους, την κοινωνική ευθύνη, στις

πραγματικές πολιτικές με τις οποίες σχετίζεται, καθώς διαπιστώνει πως οι επιχειρηματίες είναι ιδιαίτερα προκατειλημμένοι απέναντι στις εταιρικές φιλανθρωπίες και τις κοινωνικές σχέσεις.

Το 1971 παρουσιάζονται μια σειρά από ορισμοί ή απόψεις σχετικά με την ΕΚΕ οι οποίοι εν συνεχεία αναλύονται. (Johnson, 1971). Σαν ένα πρώτο βήμα, ο συγγραφέας παρουσιάζει τον όρο «συμβατική σύνεση» (Conventional wisdom) ο οποίος ορίζεται ως εξής: μια κοινωνικά υπεύθυνη εταιρεία είναι αυτή της οποίας η διεύθυνση καταφέρνει να ισορροπήσει πολλαπλά ενδιαφέροντα. Η υπεύθυνη εταιρεία λαμβάνει υπόψη της τους εργαζομένους, τους προμηθευτές, τις τοπικές κοινωνίες και το έθνος.

Με βάση τα παραπάνω, κατά τον Johnson, η επιχειρηματική δραστηριότητα λαμβάνει χώρο εντός ενός κοινωνικού συστήματος το οποίο καθορίζεται από συγκεκριμένους κανόνες, και στο οποίο ο ρόλος της επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι η απόκριση με συγκεκριμένους τρόπους σε συγκεκριμένες καταστάσεις. Τέλος, αναφέρει με μερικές λεπτομέρειες τους προκαθορισμένους τρόπους διεκπεραίωσης επιχειρηματικών υποθέσεων.

Μια σημαντική συνεισφορά στο πεδίο της ΕΚΕ ήρθε από την Επιτροπή Οικονομικής Ανάπτυξης (Committee for Economic Development (CED)) το 1971, με τη δημοσίευση Social Responsibilities of Business Corporations. Η CED κάνει λόγο για να εξυπηρετήσει των αναγκών της κοινωνίας με αποτέλεσμα την ικανοποίηση της κοινωνίας. Τόνισε επίσης, πως οι επιχειρήσεις καλούνται να αναλάβουν ευρύτερες δεσμεύσεις απέναντι στην κοινωνία σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη περίοδο και να υπηρετήσουν μεγαλύτερο εύρος ανθρώπινων αξιών.

Το 1972 έγινε μια πολύ σημαντική δημόσια συζήτηση, υπό την αιγίδα του American Enterprise Institute, στην οποία πήραν μέρος οι καθηγητές οικονομικών Henry G. Manne και Henry C. Wallich (Manne and Wallich, 1972). Σε αυτά τα πλαίσια ο Manne προώθησε το δικό του ορισμό σχετικά με την ΕΚΕ, διατυπώνοντας την άποψη πως οποιοσδήποτε λειτουργικός ορισμός της ΕΚΕ απαιτεί τρία βασικά στοιχεία: Προκειμένου μια επιχείρηση να πληροί τα κριτήρια για να θεωρείται κοινωνικά

ευαίσθητη, θα πρέπει τα έξοδα ή οι δραστηριότητές της να είναι τέτοια ώστε οι οριακές επιστροφές προς την επιχείρηση να είναι μικρότερες από τις διαθέσιμες επιστροφές που προέρχονται από εναλλακτικές δαπάνες, πρέπει να είναι καθαρά εθελοντικές και τέλος θα πρέπει να είναι εταιρικές δαπάνες και όχι τρόπος για ιδιωτικές δωρεές.

Ο Manne πρόσθεσε πως ακόμα και έχοντας υπόψη έναν τέτοιο ορισμό, στην πράξη είναι συνήθως εξαιρετικά δύσκολο, αν όχι ακατόρθωτο.

Το 1973 ξαναέκανε την εμφάνισή του ο Davis, ο οποίος είχε διατυπώσει τις πρώτες του απόψεις τη δεκαετία του 60, εξετάζοντας τα υπέρ και τα κατά της αποδοχής της κοινωνικής ευθύνης από τις επιχειρήσεις (Davis, 1973). Ο David όρισε την ΕΚΕ ως εξής: η ΕΚΕ αναφέρεται στη θεώρηση και ανταπόκριση των επιχειρήσεων σε ζητήματα που είναι εκτός των στενών οικονομικών, τεχνικών και νομικών απαιτήσεων της επιχείρησης. Είναι υποχρέωση της επιχείρησης να αξιολογήσει κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων τις επιπτώσεις των αποφάσεών της στο εξωτερικό κοινωνικό σύστημα, με τέτοιο τρόπο ώστε να εκπληρώνονται τα κοινωνικά οφέλη παράλληλα με τα παραδοσιακά οικονομικά οφέλη της επιχείρησης. Αποτέλεσμα είναι ότι η κοινωνική ευθύνη ξεκινάει εκεί που σταματούν οι νόμοι. Μια επιχείρηση δεν γίνεται κοινωνική υπεύθυνη αν απλά συμβιβάζεται με τις ελάχιστες απαιτήσεις του νόμου, καθώς αυτό είναι το αυτονόητο για τον οποιονδήποτε έννομο πολίτη.

Στα μέσα της δεκαετίας του 70, έγιναν οι πρώτες απόπειρες να ερευνηθεί ο τομέας της ΕΚΕ (μέχρι τότε είχε μελετηθεί η κοινωνική ευθύνη). Η πρώτη ήταν από τους Bowman και Haire (1975).

Μια δεύτερη έρευνα από την Sandra Holmew (1976), σκοπός της οποίας ήταν η συλλογή των αντιλήψεων που είχαν οι διευθυντές σχετικά με την ΕΚΕ. Όπως είχαν κάνει οι Bowman και Haire ένα χρόνο νωρίτερα, ούτε και η Holmes έδωσε κάποιο συγκεκριμένο ορισμό για την ΕΚΕ.

Στο τέλος της δεκαετίας του 70, οι Abbott και Monsen (1979) επιχείρησαν να αποκαλύψουν περισσότερα στοιχεία σχετικά με το νόημα της ΕΚΕ. Η συγκεκριμένη μελέτη δεν είχε σχεδιαστεί για να καθορίσει ακριβώς την ΕΚΕ, αλλά κυρίως να χρησιμοποιήσει ένα σύνολο υπάρχοντων δεδομένων προκειμένου να

πάρουν μερικές ιδέες για τη μέτρηση της ΕΚΕ. Η προσέγγισή τους, όπως και οι υπόλοιπες ανάλογες εκείνης της εποχής, ήταν τοπικές και κατευθυνόμενες από συγκεκριμένα ζητήματα.

Επίσης το 1979, ο Thomas Zenisek εξέφρασε τον προβληματισμό, ότι η σύλληψη του όρου της ΕΚΕ πάσχει από έλλειψη εμπειρικού ή θεωρητικού υποβάθρου. Ο ίδιος κατέληξε σ' ένα μοντέλο κοινωνικής ευθύνης, στο οποίο κατέγραψε την ΕΚΕ στο διάστημα τριών φάσεων, δίνοντας έμφαση στην τέταρτη, την Κοινωνική. Αν και δεν προσέφερε κάποιον ορισμό σχετικά με την ΕΚΕ, η συνεισφορά του ήταν σημαντική. Εντούτοις, δεν οδήγησε σε απόπειρες μέτρησης της ΕΚΕ με βάση το μοντέλο του.

Επίσης το 1979, ο Carroll πρότεινε ένας ορισμό για την ΕΚΕ. Ο ορισμός που πρότεινε ήταν ο εξής: η ΕΚΕ των επιχειρήσεων συμπεριλαμβάνει τις οικονομικές, νομικές, ηθικές και διακριτικές προσδοκίες που έχει η κοινωνία από τους οργανισμούς στη συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Μπαίνοντας στη δεκαετία του 1980, ένας από τους πρώτους ορισμούς που δόθηκαν για την ΕΚΕ ήταν ο ακόλουθος, από τον Thomas Jones, σύμφωνα με τον οποίο:

ΕΚΕ ορίζεται η αντίληψη ότι οι επιχειρήσεις έχουν μια υποχρέωση απέναντι σε σώματα της κοινωνίας, διαφορετική από αυτή που έχουν απέναντι στους μετόχους τους και πέρα από τα όσα περιγράφονται και καθορίζονται από το νόμο και τα συντεχνιακά συμβόλαια.

Η προσπάθεια βελτίωσης των μεθόδων μέτρησης της ΚΕ συνεχίστηκε, και το 1981 από τους Tuzzolino και Armandi. Η ιεραρχία παρουσιάστηκε ως ένα εννοιολογικό εργαλείο μέσω του οποίου θα μπορούσε να μετρηθεί με λογικό τρόπο η απόδοση μιας κοινωνικά υπεύθυνης επιχείρησης.

Το 1982, οι Dalton και Cosier παρουσίασαν ένα μοντέλο σύμφωνα με το οποίο, μια επιχείρηση είναι κοινωνικά υπεύθυνη αν λειτουργεί μέσα στα πλαίσια της νομιμότητας και υπεύθυνα, εντούτοις κάτι τέτοιοι μπορεί να είναι δύσκολο να προσδιορισθεί.

Η επόμενη προσπάθεια έγινε το 1983 από τον Rich Strand. Όπως και αρκετοί πριν από αυτόν, ο Strand δεν συνέβαλε στη δημιουργία ενός νέου ορισμού ΕΚΕ, το μοντέλο που παρουσίασε όμως είναι άξιο λόγου.

Ένας ακόμα ερευνητής ο οποίος είχε ορίσει την ΕΚΕ το 1954 ήταν ο Peter Drucker, ο οποίος επανήλθε το 1984 προκειμένου να προσδώσει ένα νέο νόημα στον όρο ΕΚΕ. Αυτό που έκανε καινοτόμο τον ορισμό του Drucker ήταν η αντίληψη που είχε πως η κερδοφορία και η υπευθυνότητα δεν είναι απλά συμβατές μεταξύ τους έννοιες, αλλά το ότι η επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να μετατρέψει τις κοινωνικές της ευθύνες σε επιχειρηματικές ευκαιρίες.

Ένα εξαιρετικό παράδειγμα της προσπάθειας που γινόταν τη δεκαετία των 80 προκειμένου να εξελιχθεί η ΕΚΕ, ήταν η ολοένα αυξανόμενη αποδοχή του όρου Εταιρική Κοινωνική Απόδοση – ΕΚΑ (CSP – Corporate Social Performance) ως μια περισσότερο εμπειριστατωμένη θεωρία κάτω από την οποία μπορούσε να κατηγοριοποιηθεί η ΕΚΕ. Οι Wartick και Cochran (1985) παρουσίασαν την εξέλιξη του μοντέλου της Εταιρικής Κοινωνικής Απόδοσης, η οποία συμπεριελάμβανε την υπευθυνότητα, την αναταποκρισιμότητα και τα κοινωνικά ζητήματα.

Μια από της τελευταίες αξιόλογες προσπάθειες κατά τη δεκαετία του 80, έγινε το 1987 από τον Edwin Epstein, σύμφωνα με τον οποίο, η κανονιστική ορθότητα των προϊόντων που είναι παράγωγα εταιρικής δράσης έχει γίνει το κυρίως αντικείμενο της ΕΚΕ.

Δεκαετία 1990,

Ένα βασικότατο χαρακτηριστικό της δεκαετίας του 90, είναι πως ήρθαν στην επιφάνεια ελάχιστοι ορισμοί του όρου της ΕΚΕ. Το χαρακτηριστικότερο στοιχείο της δεκαετίας ήταν πως ο όρος ΕΚΕ χρησιμοποιήθηκε ως η απαρχή, ο δομικός λίθος, το σημείο εκκίνησης για διαφορετικές σχετικές ιδέες και θεωρίες, πολλές από τις οποίες συμπεριελάμβαναν την ΕΚΕ και ήταν σχετικά συμβατές με αυτήν.

Μια από τις σημαντικότερες συνεισφορές στη διαχείριση της ΕΚΕ ήρθε το 1991, όταν η Donna Wood επανεξέτασε το μοντέλο της ΕΚΑ. Το μοντέλο που

παρουσίασε είναι βασισμένο κυρίως στο μοντέλο τριών διαστάσεων του Carroll και στο μοντέλο του Wartick και Cochran (1985).

Όπως και τα δύο προηγούμενα μοντέλα, έτσι και αυτό της Wood τοποθέτησε την ΕΚΕ μέσα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, παρά σε έναν απόλυτο ορισμό. Ιδιαίτερη σημασία στο μοντέλο της ήταν στα αποτελέσματα ή την απόδοση, στοιχεία τα οποία εννοούνταν στα προηγούμενα μοντέλα.

Μια ακόμα σημαντική δουλειά του Carroll έγινε το 1994, στην προσπάθειά του να τοποθετήσει την ΕΚΕ μέσα σε ένα χρήσιμο πλαίσιο. Για το λόγο αυτό θεώρησε σκόπιμο και πραγματοποίησε μια έρευνα στην οποία ζητούσε από τους ερευνητές του μάνατζμεντ να του πουν ποια θέματα πίστευαν πως ήταν σημαντικά κατά τη δεκαετία του 90. Το κυρίως ενδιαφέρον τους είναι η ανάλυση των απαντήσεων στην ερώτηση « Ποια θέματα θεωρείται ως τα πιο σημαντικά για έρευνα στις κοινωνικές παραμέτρους του μάνατζμεντ». Στον πίνακα 1 φαίνονται οι απαντήσεις της συγκεκριμένης έρευνας.

Πίνακας 1 "Academic Leaders' Ranking of Important Research Areas in the Social Issues in Management Field"

Academic Leaders' Ranking of Important Research Areas in the Social Issues in Management Field

<i>Topic/Issue</i>	<i>Percentage Frequency Mentioned</i>
Business Ethics	21.5
International social issues	16.1
Business and society/social issues	10.7
Corporate social performance (CPS)	10.7
Business and government/public policy	9.8
Environmental issues	8.9
Theory/research methods development	6.2
Issues within corporations	6.2
Strategic issues	3.6
Corporate governance	2.7
Stakeholders	1.8
Other	1.8

Note. Responses of 50 academic leaders to the question "What topics do you see as most important for research in the social issues in management field in the balance of the 1990s?" (Carroll, 1994, p. 14).

21^{ος} αιώνας

Η είσοδος του 21ου αιώνα αποτέλεσε τη μεγαλύτερη πρόκληση στο θέμα της ΕΚΕ. Τα βασικά ερωτήματα που τέθηκαν, ήταν «τι», «γιατί» και «πως» καλούνται οι επιχειρήσεις να υλοποιήσουν την ΕΚΕ. Τα στελέχη των δημοσίων σχέσεων των εταιρειών, που καλούνται να υλοποιήσουν τις πρακτικές της ΕΚΕ, χρησιμοποιούν τις προσεκτικά θεωρημένες απόψεις των ειδικών επί του θέματος, καθώς και τα ερευνητικά ευρήματα προκειμένου να καθορίσουν το καλύτερο σχέδιο δράσης.

Τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγουν οι μελετητές σχετικά με την ΕΚΕ είναι τα εξής:

- 1) Η γνώση και επίτευξη νομικών και ηθικών απαιτήσεων δεν είναι εγγενώς αντιφατικές έννοιες, εντούτοις όμως δεν είναι και ίδιες.
- 2) Η γνώση και η επίτευξη μηχανικών και λειτουργικών προτύπων τα οποία προωθούν την ποιότητα της εργασιακής ζωής, την ποιότητα των προϊόντων και την ευημερία της κοινωνίας, κατά τη λειτουργία των οργανισμών είναι βασικά στοιχεία της ΕΚΕ.
- 3) Η κατανόηση και η εκτίμηση ότι το προνόμιο της λειτουργίας είναι δεδομένο από και απαιτείται να υπηρετεί τα ενδιαφέροντα της κοινωνίας.
- 4) Η αποδοχή προτύπων τα οποία συνδυάζουν το κοινό και το ιδιωτικό συμφέρον είναι βασική προϋπόθεση για την επίτευξη ισοσταθμισμένων και ισοδύναμων συμφερόντων.

Πλέον στον 21^ο αιώνα, η ΕΚΕ αποτελεί σημαντικό παράγοντα της λειτουργίας μιας εταιρείας, καθώς είναι το θεμέλιο πάνω στο οποίο βασίζεται η μείωση του κόστους και η κατάκτηση ενός πλεονεκτήματος έναντι των ανταγωνιστών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στο παρόν κεφάλαιο έγινε όσο το δυνατό αναλυτική και στοχευμένη ιστορική αναδρομή στον όρο της ΕΚΕ και την πορεία της εξέλιξης που αυτός είχε κατά τη διάρκεια των δεκαετιών. Ένα γενικό συμπέρασμα που μπορεί να εξαχθεί από τα όσα μέχρι στιγμής έχουν αναφερθεί είναι πως οι πρώτες προσπάθειες περιορίστηκαν στην εύρεση του κατάλληλου ορισμού, ήδη από τη δεκαετία του 1950. Με το πέρασμα των χρόνων, και καθώς οι κοινωνικές και επιχειρηματικές συνθήκες μεταβάλλονταν, ήταν αυτονόητο να προκύπτουν και νέοι ορισμοί, οι οποίοι εν μέρει μπορούσαν να συμπεριλάβουν ένα κομμάτι των νέων αναγκών. Καθώς πλησιάζουμε τον 21^ο αιώνα, παρατηρούμε μια μεταστροφή του κλίματος, και πλέον το ενδιαφέρον δεν περιορίζεται στην εύρεση του κατάλληλου ορισμού, αλλά στην εύρεση και δημιουργία ενός τρόπου, μιας μεθόδου, μέσω της οποίας θα είναι δυνατή η μέτρηση της ΕΚΕ. Τέλος, μπαίνοντας στον 21^ο αιώνα, παρατηρούμε πως η ΕΚΕ αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι μιας επιχείρησης η οποία θέλει να σέβεται τον εαυτό της, την κοινωνία και τον καταναλωτή. Πλέον η ΕΚΕ είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την κερδοφορία της επιχείρησης, τη μείωση του συνολικού κόστους λειτουργία της και αποτελεί μια σημαντική και βασική στρατηγική της.

Στο επόμενο κεφάλαιο θα μελετήσουμε την εφαρμογή, τους κανόνες και τις οδηγίες που διασφαλίζουν την ΕΚΕ στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΕΚΕ στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο παρόν κεφάλαιο θα δούμε τους κανόνες που διέπουν την εταιρική ευθύνη στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα γίνει αναφορά στην πρώτη επίσημη προσπάθεια η οποία περιγράφεται στο λεγόμενο «ΠΡΑΣΙΝΟ ΒΙΒΛΙΟ», καθώς και στην επικαιροποίηση-ανασκόπηση του 2011, η οποία ουσιαστικά περιγράφει τους στόχους που έχουν τεθεί για τα επόμενα χρόνια.

Το «ΠΡΑΣΙΝΟ ΒΙΒΛΙΟ»

Η απαρχή της συζήτησης περί την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης πραγματοποιήθηκε με την υλοποίηση του «ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ» (The Green Book, 2001). Μέσα από το συγκεκριμένο έγγραφο, η ΕΕ καλούσε ουσιαστικά όλους τους αρμόδιους φορείς, επιχειρήσεις, οργανισμούς, κράτη, υπουργεία και υπηρεσίες να διατυπώσουν τις προτάσεις τους σχετικά με την ΕΚΕ και τα πλαίσια στα οποία αυτή θα πρέπει να κινηθεί. Το έγγραφο αποτελείται από 94 άρθρα, τα οποία συνοδεύονται από το παράρτημα στο οποίο παρατίθενται οι ορισμοί.

Αφορμή του εγχειρήματος αυτού, όπως αποτυπώνεται και στο πρώτο άρθρο του εγγράφου, αποτελεί η αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων που προωθούν στρατηγικές εταιρικές κοινωνικές ευθύνης, αποτέλεσμα των αυξημένων πιέσεων που δέχονται. Στόχος τους είναι να στείλουν ένα σαφές μήνυμα προς όλα τα συναλλασσόμενα ενδιαφερόμενα μέρη, επενδύοντας με αυτόν τον τρόπο στο μέλλον, και προσδοκώντας αύξηση της παραγωγικότητάς τους.

Πρωτεργάτης αυτής της ιδέας, ήταν ο Πρόεδρος Delors, ο οποίος το 1993 πρότεινε την κινητοποίηση των εταιρειών προς αυτήν την κατεύθυνση. Το δεύτερο σημαντικό βήμα της προσπάθειας ήρθε κατά τη Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβόνας, το Μάρτιο του 2000, όπου έγινε «έκκληση» προς τις εταιρείες να ευαισθητοποιηθούν ως προς «τις βέλτιστες πρακτικές για τη διά βίου μάθηση, την οργάνωση της εργασίας, τις ίσες ευκαιρίες, την κοινωνική ένταξη και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Αποτέλεσμα των ανωτέρω ήταν η ανταπόκριση των εταιρειών και η ανάληψη πρωτοβουλιών και δεσμεύσεων οι οποίες υπερβαίνουν τα στενά όρια των δραστηριοτήτων τους, εφαρμόζοντας στην πράξη την ΕΚΕ. Έτσι, έθεσαν υψηλότερα πρότυπα και συνδύασαν και προσέγγισαν συνολικά τα συμφέροντα όλων των συμβαλλόμενων.

Φυσικό επακόλουθο της παραπάνω επέκτασης των δραστηριοτήτων και της αλλαγής πολιτικής των εταιρειών που ακολούθησαν και εφάρμοσαν τις σχετικές οδηγίες και προτροπές, ήταν η δημιουργία νέων εταιρικών σχέσεων. Οι σχέσεις αφορούν τον κοινωνικό διάλογο, την απόκτηση δεξιοτήτων του προσωπικού των επιχειρήσεων, τις ίσες ευκαιρίες, την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής

συνοχής, τη βελτίωση των ασφαλιστικών και ιατροφαρμακευτικών παροχών κ.α. Οι παραπάνω κατευθύνσεις δόθηκαν προκειμένου να εφαρμοστούν κυρίως από τις μεγάλες εταιρείες, χωρίς φυσικά να εξαιρούνται όλα τα υπόλοιπα είδη επιχειρήσεων, δημόσιες ή ιδιωτικές.

Σκοπός της κοινωνικής ευθύνης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί η προοπτική που προσφέρει και η συμβολή που μπορεί να έχει στο στρατηγικό στόχο της Συνόδου της Λισαβόνας: "να γίνει η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή".

EKE: Εσωτερική Διάσταση

Η πρόκληση σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πως μπορεί να συμβάλει η ΕΚΕ στην επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας, που είναι "η δυναμική, ανταγωνιστική και συνεκτική οικονομία με βάση τη γνώση". Για αυτόν το λόγο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απηύθυνε έκκληση στο αίσθημα της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης ως προς τις βέλτιστες πρακτικές για τη δια βίου μάθηση, την οργάνωση της εργασίας, τις ίσες ευκαιρίες, την κοινωνικής ένταξη και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η σημασία της έχει αναγνωριστεί από έναν αριθμό κρατών, τα οποία έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη διατήρησή της. Η αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών είναι απαραίτητο στοιχείο προκειμένου να μπορέσουν τα λιγότερα ευαίσθητοποιημένα κράτη να εφαρμόσουν την ΕΚΕ, βασισμένα στην εμπειρία και τις μεθόδους των περισσότερο εξελιγμένων σε αυτόν τον τομέα. Σε γενικές γραμμές, η ΕΚΕ θα μπορούσε να προωθηθεί και να ενισχυθεί μέσα από προγράμματα και δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την προϋπόθεση πως οι προσεγγίσεις της ΕΚΕ συμβαδίζουν και συμφωνούν με τις κοινοτικές πολιτικές και τις διεθνείς υποχρεώσεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δε δημιουργεί ούτε προτείνει ένα δικό της ορισμό για την ΕΚΕ, παρά βασίζεται σε μια γενική διατύπωση, η οποία περιλαμβάνει εκείνους τους ορισμούς κατά τους οποίους «οι εταιρείες ενσωματώνουν σε εθελοντική βάση

κοινωνικές και περιβαλλοντικές ανησυχίες στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και στις επαφές τους με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη».

Όπως αναφέρθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο, πολλοί ερευνητές – αναλυτές της ΕΚΕ διατύπωναν την άποψη πως κάποιος δεν είναι κοινωνικά υπεύθυνος απλά και μόνο με το να είναι εντάξει απέναντι στις νομικές ή τις οικονομικές του υποχρεώσεις. Αποδείχτηκε μάλιστα πως η εφαρμογή της ΕΚΕ μέσω περιβαλλοντικών επενδύσεων και υπεύθυνων επιχειρηματικών στρατηγικών, οι οποίες δεν κινούνται στις στενά νομικές ή οικονομικές υποχρεώσεις μιας εταιρείας, συμβάλλουν στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού και την αύξηση της κερδοφορίας. Τη συγκεκριμένη προσέγγιση υιοθετεί και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ΕΚΕ.

Για το λόγο αυτό, προτείνονται συγκεκριμένες και στοχευμένες δράσεις προς αυτή την κατεύθυνση, όπως η επαγγελματική κατάρτιση, η συνεχής βελτίωση των συνθηκών εργασίας, οι σχέσεις μεταξύ προϊσταμένων και υφισταμένων εντός της επιχείρησης, οι οποίες αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την εξέλιξη της παραγωγικότητας και της ποιότητας της παραγωγής.

Αυτό που καθιστά σαφές και ξεκάθαρο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προς αποφυγή παρεξηγήσεων ή εκμετάλλευσης της ΕΚΕ είναι πως αυτή «δεν πρέπει ωστόσο να θεωρηθεί υποκατάστατο των κανονιστικών ρυθμίσεων ή της νομοθεσίας όσον αφορά τα κοινωνικά δικαιώματα ή τα περιβαλλοντικά πρότυπα, συμπεριλαμβάνοντας την ανάπτυξη νέας κατάλληλης νομοθεσίας. Τονίζεται μάλιστα πως «σε χώρες στις οποίες δεν υπάρχουν τέτοιες ρυθμίσεις, οι προσπάθειες πρέπει να επικεντρωθούν στη θέσπιση του κατάλληλου ρυθμιστικού ή νομοθετικού πλαισίου για τον καθορισμό ενιαίας βάσης πάνω στην οποία μπορούν να αναπτυχθούν οι κοινωνικά υπεύθυνες πρακτικές».

Ως προς τα άμεσα αποτελέσματα, αυτά μπορούν να προκύψουν και να αξιολογηθούν μέσω της δημιουργίας ενός βελτιωμένου εργασιακού περιβάλλοντος, το οποίο έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγής και της ποιότητας του παραγόμενου προϊόντος ή της υπηρεσίας, καθώς το εργατικό δυναμικό ανταποκρίνεται καλύτερα στις απαιτήσεις της επιχείρησης, βελτιώνοντας παράλληλα τη χρήση των φυσικών πόρων. Τα έμμεσα αποτελέσματα είναι αυτά τα οποία προέρχονται από την προσοχή που δείχνουν οι καταναλωτές στην εταιρεία,

καθώς και από την αύξηση του επιχειρηματικού ενδιαφέροντος ως προς τις επενδύσεις προς αυτήν την εταιρεία, και την αγορά γενικότερα. Φυσικά δε θα πρέπει να μην υπολογίσει κανείς και τις ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες, καθώς η επιχειρηματική στρατηγική που ακολουθείται μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στο όνομα της εταιρείας, οδηγώντας σε αύξηση του παθητικού της.

Ως προς το κομμάτι της δια βίου μάθησης, η βασική πρόταση είναι πως οι εταιρείες θα πρέπει να συμμετάσχουν ενεργά σε πολλά διαφορετικά επίπεδα, καθώς θα συμβάλουν στο να καθοριστούν οι ανάγκες της αγοράς εργασίας ως προς την επαγγελματική κατάρτιση του υπάρχοντος και μελλοντικού εργατικού δυναμικού, το οποίο θα επιτευχθεί σε συνεργασία και με άλλους φορείς, θα υποστηρίξουν τη μετάβαση των νέων εργαζομένων από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας. Επίσης, θα δώσουν προσοχή στην προϋπηρεσία και τις γνώσεις που έχει αποκτήσει κάποιος είτε μέσω της εκπαίδευσης, είτε μέσω προηγούμενης εργασίας. Τέλος, θα ενθαρρύνουν τη δια βίου μάθηση, κυρίως σε αδύναμες ομάδες, όπως άτομα με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο και δεξιότητες, καθώς και εργαζόμενους που είναι μεγαλύτεροι από το μέσο όρο σε ηλικία.

EKE: Εξωτερική Διάσταση

Η προηγούμενη ενότητα αφορούσε τα όσα πραγματεύεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την ΕΚΕ στο εσωτερικό, κυρίως, της εταιρείας. Εντούτοις, η λειτουργία της εταιρείας έχει αντίκτυπο και στο περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύσσεται και επηρεάζει η εταιρεία. Το περιβάλλον αυτό αποτελείται από την τοπική κοινωνία, και το ευρύ φάσμα των ενδιαφερομένων μερών, οι οποίοι δεν είναι μόνο οι εργαζόμενοι, αλλά και οι μέτοχοι, οι συνεργάτες, προμηθευτές, πελάτες, κτλ. Επίσης, λαμβάνεται υπόψη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, που αναγκάζει την επιχείρηση να επεκτείνει την ΕΚΕ πέρα από τα στενά όρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής ηπείρου, προς ένα ολοένα και περισσότερο αναπτυσσόμενο περιβάλλον παγκόσμιας διακυβέρνησης.

Ολοκληρωμένη Διαχείριση της κοινωνικής ευθύνης

Στα πλαίσια της ΕΕ, στόχος είναι η από κοινού αντιμετώπιση και συμπεριφορά των εταιρειών προς την εφαρμογή της ΕΚΕ. Εντούτοις, αναγνωρίζεται και είναι αποδεκτό πως η προσέγγιση της κάθε εταιρείας διαφέρει, καθώς είναι διαφορετικό το περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύσσεται και δραστηριοποιείται. Ένα πολύ απλό παράδειγμα είναι μιας εταιρείας η οποία δραστηριοποιείται στην Ελλάδα και τη Γερμανία. Είναι φυσικό πως εξαιτίας της διαφοράς τρόπου ζωής, νοοτροπίας, κουλτούρας, μεταξύ των δύο χωρών, η προσέγγιση της ΕΚΕ από την εταιρεία θα διαφέρει μεταξύ των δύο περιπτώσεων.

Λόγω της ποικιλομορφίας που παρουσιάζεται, η τακτική που εφαρμόζουν οι εταιρείες είναι η εξής: αρχικά γνωστοποιούν την αποστολή τους, τα πιστεύω τους, τις αρχές και το σκοπό τους, καθώς και τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες που έχουν απέναντι στα ενδιαφερόμενα μέρη και την κοινωνία. Στη συνέχεια, το κείμενο που περιέχει όλα τα παραπάνω στοιχεία τίθεται προς διαβούλευση μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, γεγονός που από μόνο του αποτελεί εφαρμογή της ΕΚΕ, καθώς δεν υπάρχει μονομερής λειτουργία της επιχείρησης. Μέσω της διαβούλευσης, αποφασίζεται, από κοινού στην ιδανική περίπτωση, ο τρόπος που θα μετατραπούν οι αξίες, τα πιστεύω και οι υποχρεώσεις σε πράξεις, και θα περάσουν στην οργάνωση της επιχείρησης, τόσο με τη μορφή μιας ή περισσότερων στρατηγικών, όσο και με τη μορφή καθημερινών αποφάσεων. Αυτό το γεγονός συνεπάγεται πως θα υιοθετηθούν πρακτικές όπως το να συμπεριληφθεί η κοινωνική ή περιβαλλοντική υπευθυνότητα κατά την κατάρτιση των προϋπολογισμών ή της αξιολόγησης των εταιρικών επιδόσεων, η σύσταση κοινοτικών συμβουλευτικών επιτροπών, η υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων κτλ.

Λόγω του ότι τα θέματα της ΕΚΕ αποτελούν ολόένα και σημαντικότερο, σε ορισμένες περιπτώσεις αποτελούν σημαντικό κομμάτι τόσο του στρατηγικού σχεδιασμού όσο και της καθημερινότητας της επιχείρησης, ζητείται από τους διευθυντές και το εργατικό δυναμικό να λαμβάνουν αποφάσεις λαμβάνοντας υπόψη τους επιπλέον κριτήρια σε σχέση με τα όσα έχουν καταρτιστεί να γνωρίζουν. Είναι προφανές βεβαίως, πως τέτοιου είδους παραδοσιακές γνώσεις

δεν προσφέρουν επαρκή, ίσως και καθόλου, προετοιμασία για τις ανάγκες και τη διαχείριση σε ένα περιβάλλον ΕΚΕ. Προκειμένου να μπορεί ο οποιοσδήποτε να ανταπεξέλθει σε τέτοιου είδους ανάγκες, θα πρέπει η ΕΚΕ να ενσωματώνεται στην επαγγελματική κατάρτιση όλων των απασχολούμενων σε μια επιχείρηση, διευθυντών και απλών στελεχών. Επίσης, η προηγούμενη εμπειρία, μέσα από την οποία έχουν αναδειχθεί οι αδυναμίες και οι ανεπάρκειες των στελεχών, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί προκειμένου τα συμπεράσματα να ενσωματωθούν στις μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές καταρτίσεις των στελεχών, προκειμένου να μπορούν να ανταποκριθούν περισσότερο άμεσα και αποτελεσματικά στις ανάγκες του εργασιακού περιβάλλοντος. Δεν θα πρέπει να ξεχνάει κανείς βέβαια, πως πάντα θα υπάρχουν αδυναμίες οι οποίες θα κάνουν την εμφάνισή τους, καθώς επίσης και πως οι συνθήκες και οι ανάγκες είναι πάντα μεταβαλλόμενες, με αποτέλεσμα να χρειάζεται μόνιμη προσαρμογή και επιμόρφωση στα καινούργια δεδομένα.

Επικαιροποιημένη στρατηγική κοινωνικής ευθύνης 2011-2014

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ορίσει την ΕΚΕ ως «μια ιδέα κατά την οποία οι εταιρείες ενσωματώνουν κοινωνικές και περιβαλλοντικές ανησυχίες στις επιχειρηματικές δραστηριότητές τους και στην αλληλεπίδρασή τους με τα ενδιαφερόμενα μέρη, σε εθελοντική βάση» (COM(2001)336).

Εντούτοις, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, οι προκλήσεις που παραμένουν είναι πολλές και σημαντικές. Πολλές επιχειρήσεις εντός της ΕΕ δεν έχουν ενσωματώσει πλήρως κοινωνικές και περιβαλλοντικές παραμέτρους και δράσεις στις λειτουργίες τους και τη στρατηγική τους. Μόνο 15 από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ έχουν εθνικά πολιτικά πλαίσια τα οποία προωθούν την ΕΚΕ.

Στα πλαίσια της ανανέωσης της στρατηγικής ΕΚΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δίνει ένα νέο ορισμό της ΕΚΕ, ως την «ευθύνη των επιχειρήσεων έναντι του αντίκτυπού τους στην κοινωνία». Ο σεβασμός στην ισχύουσα νομοθεσία και των συλλογικών συμβάσεων και συμφωνιών μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, είναι ένα προαπαιτούμενο για την υλοποίηση της υπευθυνότητας. Προκειμένου να επιτύχουν πλήρως την ΕΚΕ, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν σε λειτουργία μια

διαδικασία η οποία θα ενσωματώνει το κοινωνικό περιβάλλον, την ηθική, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις ανησυχίες των καταναλωτών, στις επιχειρηματικές λειτουργίες, και την κεντρική τους στρατηγική σε στενή συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η πολυπλοκότητα αυτής της διαδικασίας θα εξαρτηθεί από παράγοντες όπως το μέγεθος της επιχείρησης και η φύση των λειτουργιών της. Για τις περισσότερες μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, είναι πιθανό η διαδικασία και οι δράσεις ΕΚΕ να παραμείνουν ανεπίσημες και διαισθητικές. Για τη μεγιστοποίηση της δημιουργίας κοινής αξίας, οι επιχειρήσεις ενθαρρύνονται στο να υιοθετήσουν μια μακροπρόθεσμη στρατηγική προσέγγιση προς την ΕΚΕ, και να εξερευνήσουν τις δυνατότητες που παρέχονται ή δημιουργούνται για τη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών και επιχειρηματικών μοντέλων τα οποία συμβάλλουν στην κοινωνική ευημερία και οδηγούν σε υψηλότερη ποιότητα και περισσότερο παραγωγικές εργασίες.

Για τις επιχειρήσεις οι οποίες αναζητούν μια επίσημη προσέγγιση απέναντι στην ΕΚΕ, ειδικά για τις μεγάλες επιχειρήσεις, υπάρχουν διεθνώς αναγνωρισμένες αρχές και οδηγίες οι οποίες παρέχουν επίσημη καθοδήγηση. Συγκεκριμένα, υπάρχει το OECD Guidelines for Multinational Enterprises (OECD, 2011), οι δέκα αρχές του United Nations Global Compact, το ISO 26000 Guidance Standard on Social Responsibility (ISO, 2010), κ.α.. Υπάρχει επομένως ένας πυρήνας διεθνώς αναγνωρισμένων αρχών και οδηγιών ο οποίος αντιπροσωπεύει ένα μονίμως εξελισσόμενο και προσφάτως ενισχυμένο παγκόσμιο πλαίσιο ΕΚΕ. Η Ευρωπαϊκή πολιτική προώθησης της ΕΚΕ, πρέπει να είναι πλήρως συμβατή με αυτό το πλαίσιο.

Σύμφωνα με τις παραπάνω αρχές και οδηγίες, η ΕΚΕ καλύπτει τουλάχιστον τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις εργατικές και εργασιακές πρακτικές (όπως η εκπαίδευση, η ποικιλία, η ισότητα των φύλων), περιβαλλοντικά ζητήματα (βιοποικιλότητα, κλιματική αλλαγή, αποτελεσματικότητα πόρων, πρόληψη μόλυνσης), αντιμετώπιση της δωροδοκίας και της διαφθοράς. Η συμμετοχή της κοινότητας και η ανάπτυξη της, η ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του καταναλωτή, όπως η ιδιωτικότητα, αποτελούν επίσης τομείς που καλύπτει η ΕΚΕ. Η προώθηση της κοινωνικής και περιβαλλοντικής

υπευθυνότητας μέσω της αλυσίδας προμηθειών, και η παράθεση μη οικονομικών πληροφοριών, αναγνωρίζονται ως σημαντικές συμπληρωματικές δράσεις.

Αποδίδοντας δημόσια αναγνώριση στο τι κάνουν οι επιχειρήσεις στον τομέα της ΕΚΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να βοηθήσει στη διάδοση αποτελεσματικών πρακτικών, να ενισχύσει την ομαδική μάθηση και να ενθαρρύνει περισσότερες επιχειρήσεις να αναπτύξουν τις δικές τους στρατηγικές προσεγγίσεις προς την ΕΚΕ.

Ως προς την εκπαίδευση, η υψηλής ποιότητας ακαδημαϊκή έρευνα υποστηρίζει την ανάπτυξη των επιχειρηματικών πρακτικών και της δημόσιας πολιτικής στο πεδίο της ΕΚΕ. Επιπλέον έρευνα θα πρέπει να βασιστεί στα αποτελέσματα προγραμμάτων τα οποία έχουν χρηματοδοτηθεί από τα προγράμματα FP6 και FP7. Η επιτροπή θα εξετάσει επιπλέον ευκαιρίες χρηματοδότησης έρευνας και καινοτομίας ΕΚΕ, και την υποστήριξη των αρχών ΕΚΕ και των κατευθύνσεων στην έρευνα η οποία χρηματοδοτείται από το FP7, αλλά και από τον «απόγονό» του, το Horizon 2020. Η Επιτροπή έχει ως στόχους:

1. Την παροχή επιπλέον οικονομικής υποστήριξης για εκπαιδευτικά και μαθησιακά προγράμματα στην ΕΚΕ, και να ενεργοποιήσει εντός του 2012 μια δράση με σκοπό την αύξηση της ευαισθησίας των επαγγελματιών της εκπαίδευσης και των επιχειρήσεων για να κατανοήσουν τη σημασία της συνεργασία μεταξύ τους για την ΕΚΕ.

Πολλά μέτρα δημόσιας διοίκησης για την υποστήριξη της ΕΚΕ, υλοποιούνται πολύ καλύτερα σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Οι τοπικές αρχές ενθαρρύνονται στο να κάνουν έξυπνη χρήση της χρηματοδότησης για την ανάπτυξη της ΕΚΕ, ιδιαίτερα ανάμεσα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, και να συνεργαστούν με εταιρείες προκειμένου να επιλύσουν προβλήματα όπως η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός. Στόχος της επιτροπής είναι:

1. Η δημιουργία σε συνεργασία με τα Κράτη Μέλη το 2012 ενός ομότιμου αξιολογικού μηχανισμού για της εθνικές πολιτικές ΕΚΕ. Σε αυτά τα πλαίσια, η Επιτροπή προσκαλεί τα Κράτη Μέλη να αναπτύξουν ή να ενημερώσουν έως τα μέσα του 2012 τα σχέδιά τους ή τις εθνικές λίστες με τις πράξεις που θα προωθήσουν την ΕΚΕ σε συνεργασία με τη στρατηγική Europe 2020,

πάντα με πρότυπο τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα ΕΚΕ και τις κατευθύνσεις, καθώς επίσης και τη συνεργασία με τις επιχειρήσεις και τους υπόλοιπους ενδιαφερόμενους φορείς, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ζητήματα που έχουν διατυπωθεί μέχρι στιγμής.

Η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει τα Ευρωπαϊκά συμφέροντα κατά την ανάπτυξη των παγκόσμιων μεθόδων και πολιτικών ΕΚΕ, ενώ παράλληλα θα πρέπει να διασφαλίσει την ενσωμάτωση των διεθνώς αναγνωρισμένων αρχών και οδηγιών στις δικές της πολιτικές ΕΚΕ. Προκειμένου να αναπτυχθεί ένα ευρύτερο παγκόσμιο πεδίο, η Επιτροπή θα ενισχύει τη συνεργασία με τα Κράτη Μέλη, τις συνεργαζόμενες χώρες και διεθνείς φορείς για να τονίσει τη σημασία για διεθνώς αναγνωρισμένες αρχές και οδηγίες.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στο κεφάλαιο αυτό μελετήθηκε και έγινε εκτενής αναφορά στον τρόπο αντιμετώπισης και εφαρμογής της ΕΚΕ στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ανακεφαλαιώνοντας, η πρώτη προσπάθεια, επίσημα, έγινε το 2001, και αναθεωρήθηκε το 2011, με σκοπό να λάβει υπόψη την Ευρωπαϊκή ανάπτυξη κυρίως κατά τα έτη 2011-2014. Δίνονται κατευθύνσεις προς όλους τους φορείς, επιχειρήσεις, ενδιαφερόμενα μέρη, δημόσιους οργανισμούς, και λαμβάνονται υπόψη όλοι οι παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν ή να επηρεαστούν από την ΕΚΕ, όπως οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, το κέρδος των επιχειρήσεων, τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι διαφορές στη νοοτροπία μεταξύ διαφορετικών χωρών κ.α. Πάντα, στα πλαίσια των κατευθύνσεων και των αποφάσεων που δίνουν οι διεθνείς οργανισμοί, με προσαρμογή στα δεδομένα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και των ολοένα μεταβαλλόμενων οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ISO 26000

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε αυτό το κεφάλαιο περιγράφεται και αναλύεται το πρότυπο ISO 26000 το οποίο αποτελεί την πρώτη επίσημη προσπάθεια δημιουργίας κατευθύνσεων προς την ΕΚΕ. Το πρότυπο, σε αντίθεση με τα περισσότερα εκ των υπολοίπων ISO, αφορά στην εφαρμογή των κατευθύνσεων από τις επιχειρήσεις σε εθελοντική βάση, και όχι υποχρεωτική. Για το λόγο αυτό, αναφέρεται ως σύνολο οδηγιών (guidance) και όχι ως κανόνας.

Τι είναι το ISO

Ο Διεθνής Οργανισμός Πιστοποίησης (International Organization for Standardization – ISO) είναι ένας διεθνής οργανισμός καθιέρωσης προτύπων, με έδρα τη Γενεύη στην Αυστρία, ο οποίος αποτελείται από αντιπροσώπους πολλών εθνικών οργανισμών πιστοποίησης. Η ημερομηνία ίδρυσής του είναι η 23^η Φεβρουαρίου 1947, και δημοσιεύει σε παγκόσμιο επίπεδο, βιομηχανικά και εμπορικά πρότυπα. Οι επίσημες γλώσσες του οργανισμού είναι δύο, τα Αγγλικά και τα Γαλλικά. Ο οργανισμός υποστηρίζει πως το όνομά ISO δεν αποτελείται από τα αρχικά του International Organization for Standardization), εντούτοις προέρχεται από την Ελληνική λέξη «ίσος», καθώς σε διαφορετική περίπτωση το όνομα του οργανισμού θα άλλαζε ανάλογα με τη χώρα.

Πριν από το σημερινό οργανισμό, υπήρχε, από το 1926, ο International Federation of the National Standardizing Associations (ISA), του οποίου το αντικείμενο ήταν κυρίως η μηχανική. Ο ISA διαλύθηκε κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, το 1942, με αποτέλεσμα να προκύψει με τη σημερινή του ονομασία αργότερα, το 1946. Ο ISO αποτελεί έναν εθελοντικό οργανισμό, του οποίου τα μέλη είναι αναγνωρισμένες αρχές πιστοποίησης, μια από κάθε χώρα. Το κύριο κομμάτι του συνολικού έργου που παράγεται, είναι αποτέλεσμα της εργασίας και της συνεργασίας των 2700 τεχνικών επιτροπών και ομάδων εργασίας. Κάθε επιτροπή έχει το Γενικό Γραμματέα της ο οποίος αποτελεί μέλος ενός από τους εθνικούς οργανισμούς.

Ο οργανισμός ISO αποτελείται από οργανισμούς οι οποίοι διαχειρίζονται συγκεκριμένα πρότυπα ή ομάδες ειδικών οι οποίοι συμμετέχουν στις τεχνοκρατικές διεργασίες, συνδρομές οι οποίες είναι διαφορετικές για κάθε χώρα, και από το τμήμα πωλήσεων.

Τα κύρια προϊόντα του οργανισμού είναι τα διεθνή πρότυπα, καθώς και η έκδοση Τεχνικών Αναφορών, Τεχνικών Προδιαγραφών, Δημοσίως Διαθέσιμων Προδιαγραφών, Τεχνικοί Οδηγοί κ.α.

Τα Διεθνή Πρότυπα ορίζονται με τη μορφή *ISO[/IEC] [/ASTM] [IS] nnnnn[-p]:[yyyy] Title*, όπου nnnnn είναι ο αριθμός του προτύπου, p είναι ένας προαιρετικός

αριθμός, yyyy είναι η χρονολογία δημοσίευσης και Title περιγράφει το αντικείμενο. Στο πρότυπο συμπεριλαμβάνεται και το IEC – International Electromechanical commission αν περιλαμβάνονται στο πρότυπο τμήματα της δουλειάς της τεχνικής επιτροπής ISO/IEC. Η συντομογραφία ASTM – American Society for Testing and Materials χρησιμοποιείται στα πρότυπα τα οποία δημιουργήθηκαν με τη βοήθεια της ASTM International. Τα πεδία date και IS δεν χρησιμοποιούνται για ένα μη χρησιμοποιημένο ή μη δημοσιευμένο πρότυπο, και σε ορισμένες περιπτώσεις μένουν εκτός της περιγραφής ενός δημοσιευμένου προτύπου.

Οι Τεχνικές αναφορές εκδίδονται όταν μια τεχνική επιτροπή ή υποεπιτροπή έχουν συλλέξει δεδομένα διαφορετικού είδους από αυτά τα οποία δημοσιεύονται συνήθως ως μέρος ενός Διεθνούς Προτύπου, όπως αναφορές και επεξηγήσεις. Ο τρόπος γραφής του ονόματος είναι ο ίδιος με τα πρότυπα, εκτός από το πρόθεμα TR, το οποίο αντικαθιστά το IS.

Οι Τεχνικές προδιαγραφές μπορούν να παραχθούν όταν το υπό έρευνα αντικείμενο βρίσκεται στο στάδιο της ανάπτυξης ή όπου για οποιονδήποτε άλλο λόγο υπάρχει η μελλοντική αλλά όχι η παρούσα πιθανότητα μιας συμφωνίας να δημοσιευτεί ένα Διεθνές Πρότυπο. Οι Δημοσίως Διαθέσιμες Προδιαγραφές μπορούν να αποτελούν μια ενδιάμεση προδιαγραφή, δημοσιευμένη προ της ανάπτυξης ενός Διεθνούς Προτύπου, ή στην IEC μπορεί να είναι μια δημοσίευση διπλού λογότυπου, η οποία δημοσιεύεται σε συνεργασία με έναν εξωτερικό οργανισμό. Και οι δύο ονομάζονται με τον ίδιο τρόπο που ονομάζονται οι Τεχνικές Αναφορές.

Ο ISO εκδίδει ορισμένες φορές Τεχνικές Διορθώσεις, οι οποίες είναι τροποποιήσεις/διορθώσεις στα υπάρχοντα πρότυπα, λόγω πολύ μικρών τεχνικών σφαλμάτων, βελτιώσεις στη χρήση ή προκειμένου να επεκτείνουν την εφαρμοσιμότητα σε ένα μικρό βαθμό. Γενικά, οι Τεχνικές Διορθώσεις εκδίδονται με την προσδοκία ότι το πρότυπο το οποίο επηρεάζουν θα υποστεί αναβαθμίσεις ή τα ακυρωθεί/αποσυρθεί κατά την επόμενη αξιολόγησή του.

Οι Οδηγίες είναι μετά-πρότυπα, τα οποία καλύπτουν θέματα σχετικά με τη διεθνή προτυποποίηση. Η μορφή του ονόματός τους είναι *ISO/[IEC] Guide N:[yyyy]: Title*.

Τα Διεθνή Πρότυπα αναπτύσσονται από τις τεχνικές επιτροπές ή της υποεπιτροπές του ISO μέσω μιας διαδικασίας έξι βημάτων, τα οποία είναι τα εξής:

- Stage 1: Proposal stage
- Stage 2: Preparatory stage
- Stage 3: Committee stage
- Stage 4: Enquiry stage
- Stage 5: Approval stage
- Stage 6: Publication stage

Είναι δυνατόν να παραλειφθούν συγκεκριμένα στάδια στην περίπτωση που υπάρχει ένα έγγραφο με συγκεκριμένο βαθμό ωριμότητας κατά τη έναρξη μιας διαδικασίας προτυποποίησης, όπως για παράδειγμα η ανάπτυξη ενός προτύπου από κάποιον άλλο οργανισμό. Οι κατευθύνσεις ISO/IEC επιτρέπουν επίσης τη διαδικασία “Fast-track”, σύμφωνα με την οποία ένα έγγραφο υποβάλλεται απευθείας για έγκριση ως ένα προσχέδιο Διεθνούς Προτύπου στο σώμα των μελών του ISO, ή ως ένα τελικό προσχέδιο Διεθνούς Προτύπου αν το έγγραφο έχει αναπτυχθεί υπό την αιγίδα ενός Διεθνούς σώματος προτυποποίησης αναγνωρισμένο από το Συμβούλιο του ISO.

Το πρώτο βήμα – proposal of work (New Proposal) εγκρίνεται από την αντίστοιχη τεχνική επιτροπή ή υποεπιτροπή (π.χ. SC29 και JTC1 αντίστοιχα στην περίπτωση του MPEG – ISO/IEC JTC1/SC29/WG11). Στη συνέχεια ορίζεται από την τεχνική επιτροπή ή υποεπιτροπή μια ομάδα εργασίας αποτελούμενη από ειδικούς με σκοπό την προετοιμασία ενός προσχεδίου εργασίας. Όταν αποτυπωθεί σε ικανοποιητικό βαθμό ο στόχος της νέας εργασίας, μερικές από τις ομάδες εργασίας (π.χ., η MPEG) προβαίνουν στην αναζήτηση προτάσεων, δηλαδή περιμένουν από άλλες ομάδες να κάνουν τις δικές τους προτάσεις. Αυτό το στάδιο καλείται “Call for Proposals”. Το πρώτο έγγραφο το οποίο παράγεται, στην προκειμένη περίπτωση παραδείγματος χάριν, το έγγραφο για την προτυποποίηση της κωδικοποίησης ήχου και βίντεο, αποκαλείται Μοντέλο Επαλήθευσης (Verification Model). Όταν έχει επιτευχθεί η απαραίτητη για τη σταθερότητα του υπό ανάπτυξη προτύπου, παράγεται ένα προσχέδιο εργασίας (Working Draft). Το

συγκεκριμένο έγγραφο έχει τη μορφή του προτύπου, εντούτοις παραμένει αποκλειστικά εντός της ομάδας εργασίας, χωρίς να δημοσιοποιηθεί, προκειμένου να αξιολογηθεί και να αναθεωρηθεί. Όταν το προσχέδιο εργασίας είναι αρκετά «συμπαγές» και η ομάδα εργασίας εκφράσει την ικανοποίηση ότι έχει αναπτύξει την βέλτιστη τεχνικά λύση στο πρόβλημα το οποίο παρουσιάστηκε, το έγγραφο μετατρέπεται σε Προσχέδιο Επιτροπής (Committee Draft – CD). Αν απαιτηθεί, στέλνεται στη συνέχεια στα P-members των Τεχνικών Επιτροπών ή Υποεπιτροπών (Διεθνή Σώματα) για ψηφοφορία.

Το Προσχέδιο Επιτροπής γίνεται Τελικό Προσχέδιο Επιτροπής (Final Committee Draft – FCD) αν ο αριθμός των θετικών ψήφων είναι μεγαλύτερος από την απαρτία. Μπορούν να αναθεωρηθούν αλληπάλληλα προσχέδια επιτροπής έως ότου τα μέλη της επιτροπής να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με το τεχνικό περιεχόμενο. Όταν επιτευχθεί αυτού του είδους η συμφωνία, το έγγραφο παίρνει την τελική του μορφή για να κατατεθεί ως Προσχέδιο Διεθνούς Προτύπου (Drafts International Standard – DIS). Το έγγραφο υποβάλλεται στη συνέχεια για ψήφιση και σχολιασμό στα Εθνικά Σώματα εντός μιας χρονικής περιόδου πέντε μηνών. Εγκρίνεται για υποβολή ως ένα Τελικό Προσχέδιο Διεθνούς Προτύπου (Final Draft International Standard – FDIS) εάν τα δύο τρίτα της πλειοψηφίας των P-members της Τεχνικής Επιτροπής/Υποεπιτροπής είναι υπέρ, και ο αριθμός των αρνητικών ψήφων δεν ξεπερνάει το ένα τέταρτο του συνολικού αριθμού ψήφων. Ο ISO στη συνέχεια διεξάγει μια ψηφοφορία με τα Εθνικά Σώματα, στην οποία δεν επιτρέπονται τεχνικές αλλαγές, παρά τα μέλη ψηφίζουν με ένα ναι ή ένα όχι, μέσα σε μια περίοδο δύο μηνών. Εγκρίνεται ως Διεθνές Πρότυπο αν επιτευχθεί μια πλειοψηφία δύο τρίτων υπέρ μεταξύ των P-members και το σύνολο των αρνητικών ψήφων δεν ξεπερνάει το ένα τέταρτο. Μετά την έγκριση, πραγματοποιούνται ελάχιστες αλλαγές στο τελικό κείμενο, το οποίο αποστέλλεται στην Κεντρική Γραμματεία ISO η οποία το δημοσιοποιεί ως ένα Διεθνές Πρότυπο.

Τα έγγραφα που δημιουργούνται μέσω της παραπάνω διαδικασίας, αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία, και ο ISO χρεώνει για τα αντίγραφα των περισσότερων από αυτά. Εντούτοις, ο ISO δεν χρεώνει για την πλειοψηφία των περισσότερων αντιγράφων προσχεδίων των εγγράφων σε ηλεκτρονική μορφή. Αν και αρκετά χρήσιμα, θα πρέπει να προσέξει κανείς όταν κάνει χρήση των συγκεκριμένων

προσχεδίων, καθώς υπάρχει η πιθανότητα πιθανών αλλαγών προτού τελειοποιηθούν και αποτελέσουν επίσημα πρότυπο. Ορισμένα πρότυπα που δημιουργούνται από τον ISO και τον επίσημο αντιπρόσωπό του στις Η.Π.Α (και της International Electromechanical Commission μέσω της U.S. National Committee) είναι διαθέσιμα δωρεάν.

ISO 26000

Το Διεθνές Πρότυπο ISO 26000, Οδηγός Κοινωνικής Ευθύνης (Guidance on Social Responsibility) (ISO, 2010), παρέχει έναν εναρμονισμένο, παγκόσμιο οδηγό για δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς κάθε είδους, βασισμένο σε διεθνή συμφωνία μεταξύ εξειδικευμένων εκπροσώπων των βασικών ενδιαφερόμενων μερών. Λόγω της διεθνούς συνεργασίας κατά την ανάπτυξη του και της διεθνούς αναγνώρισης που αυτή έχει ως αποτέλεσμα, υποστηρίζει και ενθαρρύνει την υλοποίηση της καλύτερης πολιτικής εταιρικής κοινωνικής ευθύνης παγκοσμίως.

Το πρότυπο ISO 26000 προσθέτει αξία στην υπάρχουσα έρευνα και εφαρμογή της κοινωνικής ευθύνης, και επεκτείνει την κατανόηση και την υλοποίηση της κοινωνικής ευθύνης:

- Αναπτύσσοντας μια διεθνή συμφωνία σχετικά με το τι ακριβώς σημαίνει κοινωνική ευθύνη και τα ζητήματα κοινωνικής ευθύνης τα οποία καλούνται να επιλύσουν οι επιχειρήσεις ή οι οργανισμοί.
- Παρέχοντας οδηγίες για την μετατροπή των αρχών της κοινωνικής ευθύνης σε αποτελεσματικές πράξεις.
- Τελειοποιώντας τις καλύτερες πρακτικές οι οποίες έχουν ήδη αναπτυχθεί και διαδίδοντας τις πληροφορίες παγκοσμίως, για το καλό της διεθνούς κοινότητας.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, το ISO 2600 είναι ένα Διεθνές Πρότυπο ISO το οποίο δίνει κατευθύνσεις πάνω στην κοινωνική ευθύνη. Στόχος του είναι να χρησιμοποιείται από κάθε είδος οργανισμού ή επιχείρησης, δημόσιας ή ιδιωτικής, σε αναπτυσσόμενες και αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς και σε οικονομίες οι οποίες βρίσκονται στο στάδιο μεταβολής/αλλαγής. Το αποτέλεσμα εφαρμογής του θα

είναι ότι θα βοηθήσει στις προσπάθειες που κάνουν οι επιχειρήσεις ή οι οργανισμοί να λειτουργήσουν με βάση ορισμένα κοινωνικά υπεύθυνα κριτήρια τα οποία απαιτεί η κοινωνία σε ολοένα και αυξανόμενο βαθμό. Το ISO 26000 περιέχει εθελοντικές οδηγίες, όχι προαπαιτούμενα, επομένως δεν αποτελεί προϊόν για χρήση ως πρότυπο πιστοποίησης όπως τα ISO 9001:2008 και ISO 14001:2004

Βιώσιμες επιχειρηματικές δραστηριότητες δε σημαίνει πως ένας οργανισμός θα πρέπει να παρέχει αποκλειστικά τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που ικανοποιούν τον πελάτη, χωρίς παράλληλα να θέτουν σε κίνδυνο το περιβάλλον. Πλέον, η βιώσιμη επιχειρηματική δραστηριότητα νοείται, πέρα των προαναφερθέντων απαιτήσεων, ως αυτή η οποία θα λειτουργεί με γνώμονα το κοινωνική συμφέρον.

Η πίεση και η ανάγκη να πραγματοποιηθεί κάτι τέτοιο, προέρχεται από πελάτες, καταναλωτές, κυβερνήσεις, και την κοινωνία γενικότερα. Παράλληλα, οι διορατικοί ηγέτες των οργανισμών έχουν αναγνωρίσει πως η μακροχρόνια επιτυχία θα πρέπει να χτιστεί σε αξιόπιστες επιχειρηματικές πρακτικές, αλλά και την πρόληψη πράξεων και τακτικών όπως η αλλοίωση των ισολογισμών και η εργασιακή εκμετάλλευση.

Από τη μια πλευρά, έχει υπάρξει ένας αριθμός δηλώσεων υψηλού επιπέδου σχετικά με αρχές που σχετίζονται με την κοινωνική ευθύνη, και από την άλλη υπάρχουν πολλά ιδιωτικά προγράμματα και πρωτοβουλίες κοινωνικής ευθύνης. Η πρόκληση συνίσταται στο πως οι αρχές θα γίνουν πράξεις και πως θα υλοποιηθεί η κοινωνική ευθύνη με τρόπο αποτελεσματικό και αξιόπιστο, από τη στιγμή που ακόμα και η κατανόηση και η αντίληψη που έχει κανείς για την κοινωνική ευθύνη διαφέρει μεταξύ των διαφορετικών προγραμμάτων. Επιπλέον, πρωτοβουλίες που είχαν ληφθεί κατά το παρελθόν, είχαν την τάση να εστιάζουν στην Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, ενώ το ISO 26000 θα παρέχει κατευθύνσεις όχι μόνο σε επιχειρηματικούς οργανισμούς, αλλά και σε όλους τους τύπους οργανισμών του δημόσιου τομέα.

Η εξειδίκευση του ISO έγκειται στην ανάπτυξη διεθνών εναρμονισμένων συμβάσεων/συμφωνιών βασισμένων σε διπλά επίπεδα συναίνεσης, τόσο μεταξύ των κύριων κατηγορικών ενδιαφερόμενων μερών, όσο και μεταξύ των κρατών. Το

ISO 26000 αποτελεί το απόσταγμα μιας διεθνούς κατανόησης σχετικά με το τι ακριβώς είναι η κοινωνική ευθύνη και τι θα πρέπει να κάνουν οι οργανισμοί προκειμένου να λειτουργούν με τρόπο κοινωνικά υπεύθυνο.

Το ISO 26000 θα βοηθήσει όλους τους τύπους οργανισμών, ανεξαρτήτως από το μέγεθος, τις δραστηριότητες ή την τοποθεσία τους, να λειτουργήσουν με κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο, παρέχοντάς τους καθοδήγηση ως προς

- Ιδέες, όρους και ορισμούς σχετικούς με την κοινωνική ευθύνης
- Υπόβαθρο, τάσεις και χαρακτηριστικά κοινωνικής ευθύνης
- Αρχές και πρακτικές σχετικές με την κοινωνική ευθύνη
- Βασικά ζητήματα και αντικείμενα κοινωνικής ευθύνης
- Ενσωμάτωση, υλοποίηση και προώθηση κοινωνικά υπεύθυνης συμπεριφοράς μέσω του οργανισμού και μέσω των πολιτικών και των πρακτικών του, εντός της σφαίρας επιρροής του.
- Αναγνώριση και προσέγγιση των ενδιαφερόμενων μερών.
- Διάδοση πληροφοριών που σχετίζονται με δεσμεύσεις, υποσχέσεις, απόδοση και γενικά οποιαδήποτε πληροφορία που σχετίζεται με την κοινωνική υπευθυνότητα

Το πρότυπο ISO 26000 σχετίζεται με την υπάρχουσα δουλειά, με την έννοια πως οι κατευθύνσεις που δίνονται μέσω αυτού προέρχονται και λαμβάνουν υπόψη τους τις καλύτερες πρακτικές που αναπτύχθηκαν και εφαρμόστηκαν από πρωτοβουλίες κοινωνικής υπευθυνότητας που έλαβαν τόσο ο ιδιωτικός όσο και ο δημόσιος τομέας. Το πρότυπο βρίσκεται σε συνέπεια με και συμπληρώνει σχετικές διακηρύξεις και συμβάσεις από τα Ενωμένα Έθνη και τα μέρη που αυτά απαρτίζονται, κυρίως από τον Διεθνή Οργανισμό Εργασίας (International Labour Organization – ILO), με τον οποίο ο ISO έχει δημιουργήσει ένα Μνημόνιο για να διασφαλίσει τη συνέπεια με τα πρότυπα εργασίας που θέτει ο ILO. Ο ISO έχει συνάψει επίσης μνημόνια με το United Nations Global Compact Office – UNGCO και με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Organization for Economic Co-operation and Development - OECD), με σκοπό να ενισχυθεί η συνεργασία τους κατά την υλοποίηση του ISO 26000.

Το ISO 26000 θα ενσωματώσει τη διεθνή εμπειρία στην κοινωνική υπευθυνότητα, δηλαδή το τι σημαίνει, τα ζητήματα τα οποία θα πρέπει να διευθετήσει ένας οργανισμός προκειμένου να λειτουργεί με κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο, και ποια είναι η καλύτερη πρακτική για την υλοποίηση της κοινωνικής ευθύνης. Το ISO 26000 έχει γίνει ένα χρήσιμο και ισχυρό εργαλείο το οποίο θα βοηθήσει τους οργανισμούς να περάσουν στην υλοποίηση των καλών προθέσεων σε καλές πράξεις.

Ο αριθμός μελών του ISO/WG SR ήταν η μεγαλύτερη και ευρύτερη όσον αφορά στη συμμετοχή και την εκπροσώπηση των ενδιαφερόμενων μελών από οποιαδήποτε άλλη ομάδα η οποία συγκροτήθηκε με σκοπό τη δημιουργία ενός προτύπου ISO.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη που εκπροσωπήθηκαν και συμμετείχαν ήταν 6: βιομηχανία, κυβέρνηση, εμπόριο, καταναλωτές, μη κυβερνητικές οργανώσεις, υπηρεσίες, υποστήριξη και έρευνα, καθώς επίσης και συμμετέχοντες με βάση γεωγραφικά κριτήρια, καθώς και άλλοι που επιλέχθηκαν για να υπάρχει ισότιμη εκπροσώπηση των φύλων. Τον Ιούλιο του 2010, ο ISO/WG SR αριθμούσε 450 συμμετέχοντες ειδικούς και 210 παρατηρητές από 99 χώρες μέλη του ISO και 42 οργανισμούς διασύνδεσης.

Τελική Μορφή ISO 26000

Η τελική μορφή του προτύπου είναι ένα κείμενο 106 σελίδων, το οποίο αποτελείται από 7 βασικά κεφάλαια, δύο παραρτήματα και τη βιβλιογραφία. Στην εισαγωγή του γίνεται μια σύντομη αναφορά στην κοινωνική ευθύνη. Επίσης, διατυπώνεται μια σημαντική δήλωση, σύμφωνα με την οποία όλες οι σημαντικές αναφορές στο πρότυπο αφορούν όλους τους οργανισμούς.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στον ευρύτερο σκοπό του προτύπου, όπου περιλαμβάνονται σημαντικοί ορισμοί, ανάμεσα στους οποίους οι ακόλουθοι: κοινωνική ευθύνη, βιώσιμη ανάπτυξη, οργανισμός, διεθνής κανόνες συμπεριφοράς και σφαίρα επιρροής. Περιλαμβάνεται επίσης μια δήλωση σχετικά με τα όσα εννοούνται στο πρότυπο, βάση των κανόνων του Παγκόσμιου

Οργανισμού Εμπορίου (World Trade Organization). Επιπλέον, ορίζεται ένας αριθμός θέσπισης κανόνων, εκ των οποίων σημαντικότερος είναι ο ακόλουθος: «Το Διεθνές Πρότυπο δεν αποτελεί ένα πρότυπο σύστημα διαχείρισης. Δεν έχει ως σκοπό, ούτε είναι κατάλληλο να χρησιμοποιηθεί ως μέθοδος πιστοποίησης, θέσπισης κανονισμών ή για σύναψη συμβολαίου. Οποιαδήποτε προσπάθεια πιστοποίησης βάση του προτύπου ISO 26000 θα αποτελεί λανθασμένη ερμηνεία του σκοπού και των προθέσεων βάση των οποίων δημιουργήθηκε το Διεθνές Πρότυπο.

Στο 3^ο κεφάλαιο, με τίτλο 'Κατανόηση της Κοινωνικής Ευθύνης', είναι μια γενική εισαγωγή στην κοινωνική ευθύνη, τα χαρακτηριστικά της και τις σύγχρονες τάσεις. Επιπλέον, γίνεται διάκριση μεταξύ της κοινωνικής ευθύνης και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Στο 4^ο κεφάλαιο, περιγράφονται επτά αρχές κοινωνικής ευθύνης, οι οποίες ξεκινούν με τη γενική διατύπωση της αρχής η οποία θέτει ως πρωταρχικό στόχο της κοινωνικής ευθύνης τη βιώσιμη ανάπτυξη: ' Κατά την προσέγγιση και άσκηση της κοινωνικής ευθύνης, πρωταρχικό αντικείμενο ενός οργανισμού είναι η μεγιστοποίηση της συνεισφοράς του στη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι επτά αρχές που διατυπώνονται, διευθετούν τα εξής ζητήματα: ευθύνη, διαφάνεια, ηθική συμπεριφορά, σεβασμό των συμφερόντων των ενδιαφερόμενων μερών, σεβασμό των κανόνων που επιβάλλονται από τους νόμους, σεβασμό στους διεθνείς κανόνες συμπεριφοράς και σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Το 5^ο κεφάλαιο, περιέχει οδηγίες για την αναγνώριση της κοινωνικής ευθύνης ενός οργανισμού και την αναγνώριση και δέσμευσή του έναντι των ενδιαφερόμενων μερών, προκειμένου να αντικατοπτρίζεται η καλή άσκηση της εταιρικής ευθύνης στην αναγνώριση και τη δέσμευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Επίσης, καθορίζονται οι ανεξάρτητοι φορείς ή οι ομάδες με δικαιώματα, αξιώσεις ή συγκεκριμένα συμφέροντα τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη τους παράλληλα με τα συμφέροντα των ιδιοκτητών, των μελών, των καταναλωτών, του εκλογικού σώματος κτλ.

Το κεφάλαιο 6 αποτελεί το μεγαλύτερο κομμάτι του προτύπου. Περιέχει ουσιαστική καθοδήγηση πάνω στα επτά βασικά συστατικά του προτύπου, τα οποία είναι: η

οργανωτική διακυβέρνηση, τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι εμπορικές τακτικές, το περιβάλλον, οι δίκαιες λειτουργικές πρακτικές, τα ζητήματα καταναλωτών και η ανάμιξη και η ανάπτυξη της κοινωνίας. Η ευρεία προσέγγιση είναι παρόμοια σε μεγάλο βαθμό. Σε κάθε μια από τις θεματικές περιοχές, το κείμενο ξεκινάει με μια περιγραφή του θέματος, τονίζει και προσδιορίζει τις αρχές και τους παράγοντες που χρειάζονται να ληφθούν υπόψη, ενώ στη συνέχεια θέτει ένα σύνολο σχετικών πράξεων και προσδοκιών.

Στη συνέχεια, το 7^ο κεφάλαιο διευθετεί την υλοποίηση και τη μετάδοση της κοινωνικής ευθύνης υπό τον τίτλο «Οδηγός ενσωμάτωσης της κοινωνικής ευθύνης μέσα σε έναν οργανισμό» (Guidance on integration social responsibility throughout an organization). Το τελικό κομμάτι του κεφαλαίου, αφορά τον ρόλο των εθελοντικών πρωτοβουλιών κοινωνικής ευθύνης και ορίζει ορισμένους από τους παράγοντες τους οποίους θα πρέπει να λάβει υπόψη του ένας οργανισμός προκειμένου να καθορίσει κατά πόσο θα συμμετάσχει ή θα χρησιμοποιήσει μια πρωτοβουλία για την κοινωνική ευθύνη. Τέλος, το παράρτημα Α περιέχει παραδείγματα εθελοντικών πρωτοβουλιών και μεθόδους εφαρμογής κοινωνικής ευθύνης.

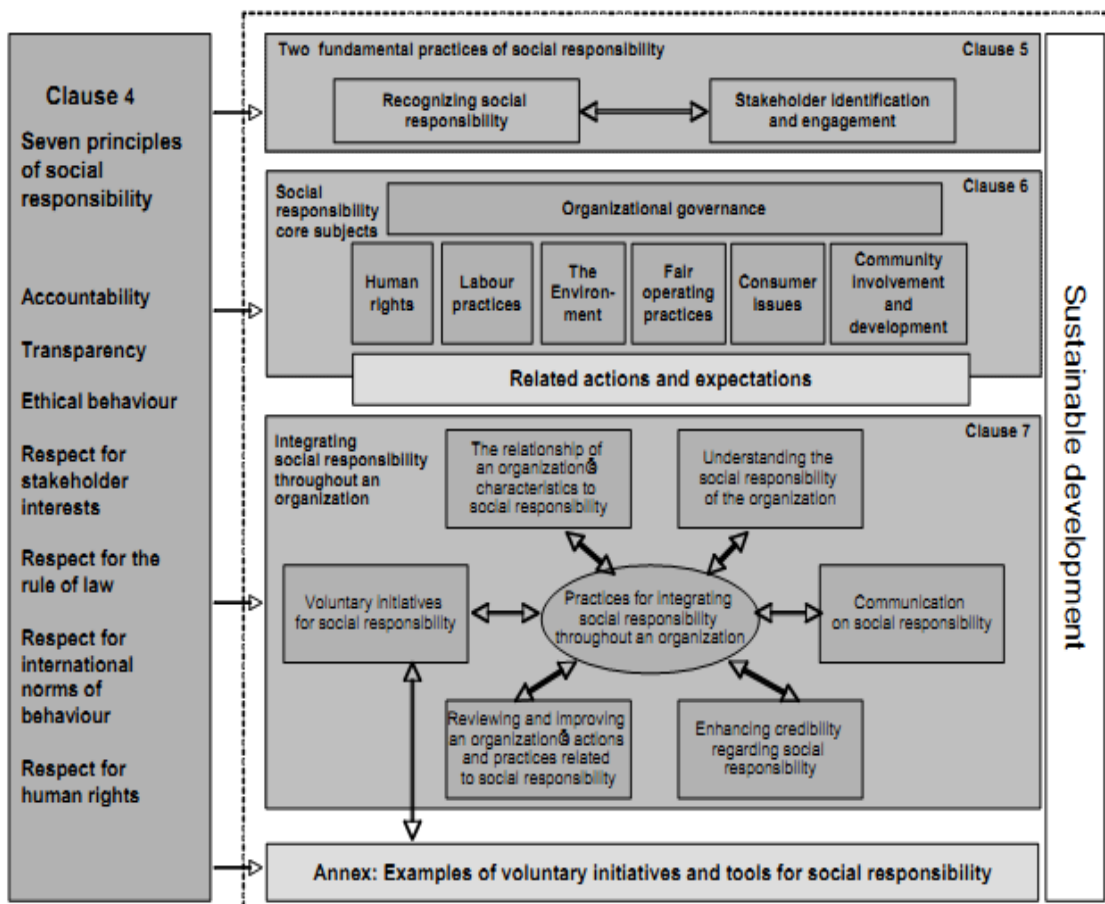
Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται αναλυτικά τα περιεχόμενα του 6^{ου} κεφαλαίου, ανά θεματική ενότητα.

Πίνακας 2: Σύνοψη των Κυρίως Αντικειμένων που περιγράφονται στο ISO 26000

Κυρίως αντικείμενα - ζητήματα	
Κύριο Αντικείμενο:	Οργανωτική Διακυβέρνηση
Κύριο Αντικείμενο:	Ανθρώπινα δικαιώματα
1	Δέουσα επιμέλεια
2	Καταστάσεις κινδύνου
3	Αποφυγή συνενοχής
4	Επίλυση διαφορών
5	Διάκριση και ευπαθείς ομάδες
6	Αστικά και πολιτικά δικαιώματα
7	Οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα
8	Βασικά δικαιώματα στην εργασία
Κύριο Αντικείμενο:	Εργασιακές Τακτικές
1	Εργασία και εργασιακές σχέσεις
2	Συνθήκες εργασίας και κοινωνική προστασία
3	Κοινωνικός διάλογος
4	Υγεία και ασφάλεια στην εργασία
5	Ανθρώπινη ανάπτυξη και εξέλιξη στο χώρο εργασίας
Κύριο Αντικείμενο:	Περιβάλλον
1	Πρόληψη μόλυνσης
2	Βιώσιμη χρήση πόρων
3	Μείωση και προσαρμογή κλιματικών αλλαγών
4	Προστασία και αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος
Κύριο Αντικείμενο:	Δίκαιες λειτουργικές πρακτικές
1	Πρόληψη διαφθοράς
2	Υπεύθυνη πολιτική παρέμβαση
3	Υγιείς ανταγωνισμός
4	Πρωώθηση της κοινωνικής ευθύνης στη σφαίρα επιρροής
5	Σεβασμός δικαιωμάτων ιδιοκτησίας
Κύριο Αντικείμενο	Καταναλωτικά θέματα
1	Δίκαιο μάρκετινγκ, πληροφόρηση και πρακτικές συμβολαίων
2	Προστασία υγείας και ασφάλειας καταναλωτών
3	Βιώσιμη κατανάλωση
4	Εξυπηρέτηση καταναλωτών, τεχνική υποστήριξη και επίλυση διαφορών
5	Προστασία δεδομένων καταναλωτών και ιδιωτικότητα
6	Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες
7	Εκπαίδευση και ενημέρωση

Κύριο Αντικείμενο:	Συμμετοχή και ανάπτυξη της κοινωνίας
1	Κοινωνική συμμετοχή
2	Εκπαίδευση και πολιτισμός
3	Δημιουργία εργασίας και ανάπτυξη δεξιοτήτων
4	Τεχνολογία και ανάπτυξη
5	Δημιουργία εισοδήματος και πλούτου
6	Υγεία
7	Κοινωνική επένδυση

Επίσης, στο παρακάτω σχήμα φαίνεται αναλυτικά το διάγραμμα του 4^{ου} κεφαλαίου.

Σχήμα 2: Σχηματική αναπαράσταση του ISO 26000

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στο παρόν κεφάλαιο έγινε η εισαγωγή στο πρότυπο ISO 26000. Αρχικά παρουσιάστηκαν κάποια γενικά στοιχεία σχετικά με τον οργανισμό ISO, όπως ο σκοπός του, το πότε δημιουργήθηκε, το αντικείμενο με το οποίο ασχολείται κτλ. Μια τέτοια παρουσίαση κρίθηκε αναγκαία, προκειμένου ο αναγνώστης να λάβει μια πολύ γενική ιδέα σχετικά με το αντικείμενο. Περιγράφηκε ο τρόπος οργάνωσης των ομάδων που το συνέταξαν καθώς και ο τρόπος και οι διαδικασίες που μεσολάβησαν για την έγκρισή του. Τέλος, έγινε μια συνοπτική αναφορά στα περιεχόμενα του, η οποία θα γίνει αναλυτικότερη στο επόμενο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Παρουσίαση ISO 26000

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο παρόν Κεφάλαιο εξετάζεται με περισσότερες λεπτομέρειες το πρότυπο ISO 26000. Θα δοθεί ιδιαίτερη βάση στον πυρήνα του προτύπου, και όχι τόσο στους ορισμούς που υπάρχουν στην αρχή του κειμένου. Ο αναγνώστης ή οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος μπορεί να ανατρέξει στην εύρεση των ορισμών, εντούτοις μας ενδιαφέρει κυρίως η εφαρμογή και οι κατευθύνσεις που δίνονται από το πρότυπο, καθώς τα τελευταία αφορούν και το πρακτικό κομμάτι στην παρούσα εργασία.

Χαρακτηριστικά Κοινωνικής Ευθύνης κατά ISO 26000

Το βασικό χαρακτηριστικό της κοινωνικής ευθύνης είναι η προθυμία ενός οργανισμού να ενσωματώσει κοινωνικές και περιβαλλοντικές παραμέτρους στη λήψη αποφάσεων και να είναι υπεύθυνος για τις επιπτώσεις που θα έχουν οι αποφάσεις και οι δραστηριότητές του στην κοινωνία και το περιβάλλον. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει ότι ο οργανισμός υιοθετεί διαφανή και ηθική συμπεριφορά η οποία συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη, λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών, συμμορφώνεται με την εφαρμογή του νόμου και είναι σύμφωνος με τα διεθνή πρότυπα συμπεριφοράς, και όλα τα παραπάνω τα ενσωματώνει στις οργανωτικές και λειτουργικές του σχέσεις.

Προκειμένου να εφαρμοστούν όσα απαιτεί η κοινωνική ευθύνη, θα πρέπει ο οργανισμός να κατανοήσει τις ευρύτερες απαιτήσεις της κοινωνίας. Μια βασική αρχή της κοινωνικής ευθύνης είναι ο σεβασμός των νόμων και η συμμόρφωση με τις νομικές υποχρεώσεις που προκύπτουν. Εντούτοις, η κοινωνική ευθύνη περιλαμβάνει και πράξεις οι οποίες ξεφεύγουν από τα στενά όρια των νόμων και της αναγνώρισης των υποχρεώσεων προς άλλους. Οι υποχρεώσεις που δεν προκύπτουν από κάποιο νόμο, έχουν ως πηγή ευρέως διαδεδομένες ηθικές, κοινωνικές και πολιτισμικές αξίες.

Αν και οι προσδοκίες της υπεύθυνης συμπεριφοράς διαφέρουν μεταξύ των κρατών και των πολιτισμών, οι οργανισμοί θα πρέπει τουλάχιστον να σέβονται τα διεθνή πρότυπα συμπεριφοράς, όπως αυτά καθορίζονται από την Παγκόσμια Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθώς και από άλλα θεσμικά όργανα.

Ένα επιπλέον στοιχείο, ζωτικής σημασίας για την κοινωνική ευθύνη, είναι η αναγνώριση και η δέσμευση έναντι των ενδιαφερομένων μερών. Ένας οργανισμός θα πρέπει να καθορίζει ποιος έχει συμφέρον ή αντίκτυπο από τις αποφάσεις και τις δραστηριότητές του, προκειμένου να μπορεί να αντιληφθεί τις συνέπειες και να αναγνωρίσει πως μπορούν αυτές να επιλυθούν. Αν και τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να βοηθήσουν έναν οργανισμό να αναγνωρίσει την ύπαρξη συγκεκριμένων ζητημάτων κατά τις δραστηριότητές του, αυτά δεν αντικαθιστούν την ευρύτερη κοινωνία ως προς τον καθορισμό των κανόνων και των απαιτήσεων συμπεριφοράς. Ένα ζήτημα μπορεί ενδεχομένως να είναι σχετικό με την κοινωνική ευθύνη ενός οργανισμού, ακόμα και στην περίπτωση που δεν αναφέρεται ρητά από την πλευρά των ενδιαφερομένων μερών με τα οποία σχετίζεται ο οργανισμός.

Λόγω του ότι η κοινωνική ευθύνη αφορά στις ενδεχόμενες και πραγματικές επιπτώσεις που θα έχουν οι αποφάσεις και οι ενέργειες ενός οργανισμού, οι τρέχουσες και καθημερινές ενέργειες ενός οργανισμού συνθέτουν το σημαντικότερο κομμάτι συμπεριφοράς το οποίο θα πρέπει να διευθετηθεί. Η κοινωνική ευθύνη θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της βασικής στρατηγικής του οργανισμού, αναθέτοντας ευθύνες σε όλες τις βαθμίδες του οργανισμού. Η κοινωνική ευθύνη θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται στη λήψη αποφάσεων και να λαμβάνεται υπόψη κατά τις επιμέρους δραστηριότητες. Παραδείγματος χάριν, η φιλανθρωπία μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία, εντούτοις δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται από έναν οργανισμό ως υποκατάστατο για την προσέλκυση ενδιαφερομένων ή την επίλυση διαφορών που προκύπτουν από δυσμενείς επιπτώσεις των αποφάσεων ή της δράσης του οργανισμού.

Οι επιπτώσεις των αποφάσεων ή των δραστηριοτήτων ενός οργανισμού μπορεί να επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από τις σχέσεις που διατηρεί με άλλους οργανισμούς. Ένας οργανισμός μπορεί να συνεργαστεί με άλλους προκειμένου να

επιλυθούν κάποια ζητήματα, συμπεριλαμβανομένων άλλων οργανισμών, ανταγωνιστές, και οποιοδήποτε μέλος της σφαίρας επιρροής του.

Ως προς τους όρους της κοινωνικής ευθύνης και της βιώσιμης ανάπτυξης, ένας μεγάλος αριθμός ατόμων χρησιμοποιεί αυτούς τους όρους θεωρώντας πως έχουν το ίδιο νόημα. Παρά το γεγονός ότι η σχέση μεταξύ των δύο αυτών όρων είναι στενή, στην πραγματικότητα πρόκειται για δύο διαφορετικές έννοιες.

Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι μια ευρέως αποδεκτή έννοια και αντικειμενική κατεύθυνση η οποία αποκτήσει διεθνή αναγνώριση μετά το 1987, όταν και δημοσιεύθηκε το Report of the World Commission on Environment and Development Our Common Future. Η βιώσιμη ανάπτυξη έχει να κάνει με το κατά πόσο εκπληρώνονται οι ανάγκες της κοινωνίας καθώς αυτή ζει μέσα στα οικολογικά πλαίσια και χωρίς να υποβαθμίζεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να εκπληρώσουν τις ανάγκες τους. Αποτελείται από τις βασικές κατευθύνσεις, την οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική, οι οποίες είναι αλληλεξαρτώμενες. Για παράδειγμα, η εξάλειψη της φτώχειας απαιτεί τόσο την προστασία του περιβάλλοντος όσο και την κοινωνική δικαιοσύνη.

Η κοινωνική ευθύνη εστιάζει στον οργανισμό, και έχει ως αντικείμενο τις ευθύνες ενός οργανισμού έναντι της κοινωνίας και του περιβάλλοντος. Η κοινωνική ευθύνη είναι στενά συνδεδεμένη με τη βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς από τη στιγμή που η βιώσιμη ανάπτυξη σχετίζεται με τους οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους που είναι κοινοί για όλους τους ανθρώπους, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ένα μέσο για να συνοψιστούν οι ευρύτερες προσδοκίες της κοινωνίας οι οποίες χρειάζεται να ληφθούν υπόψη από τους οργανισμούς που επιθυμούν να δράσουν υπεύθυνα. Επομένως, ένας πρωταρχικός στόχος σχετικά με την κοινωνική ευθύνη ενός οργανισμού θα ήταν η συνεισφορά στη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι αρχές, οι πρακτικές και τα βασικά ζητήματα θα περιγραφούν με περισσότερες λεπτομέρειες παρακάτω. Οι αποφάσεις και οι ενέργειες ενός κοινωνικά υπεύθυνου οργανισμού μπορούν να έχουν μια μεγάλη συνεισφορά στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Το αντικείμενο της βιώσιμης ανάπτυξης είναι να επιτύχει βιωσιμότητα για την κοινωνία ως σύνολο και για τον πλανήτη. Δεν έχει να κάνει με τη βιωσιμότητα ή

την παρούσα επιβίωση κάποιου συγκεκριμένου οργανισμού. Η βιωσιμότητα ενός συγκεκριμένου οργανισμού, ενδεχομένως να είναι, ενδεχομένως να μην είναι, συμβατή με τη βιωσιμότητα της κοινωνίας ως σύνολο, η οποία επιτυγχάνεται μέσω της διευθέτησης κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων. Η βιώσιμη κατανάλωση, η βιώσιμη χρήση πόρων και ο βιώσιμος τρόπος ζωής έχουν άμεση σχέση με τη βιωσιμότητα της κοινωνίας ως σύνολο.

Το Διεθνές Πρότυπο δεν μπορεί να αντικαταστήσει, να μεταβάλλει ή να αλλάξει κατά οιονδήποτε τρόπο το καθήκον της πολιτείας να δρα υπέρ του κοινωνικού συμφέροντος. Λόγω του ότι η κοινωνία έχει την αποκλειστική δύναμη να δημιουργήσει και να επιβάλλει το νόμο, διαφέρει κατά πολύ από τους οργανισμούς. Για παράδειγμα, το καθήκον της κοινωνίας να προστατέψει τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι διαφορετικό από τις ευθύνες ενός οργανισμού απέναντι στα ανθρώπινα δικαιώματα, οι οποίες διαγράφονται στα πλαίσια του ISO 26000.

Η κοινωνική ευθύνη των οργανισμών δεν μπορεί και δεν πρέπει να αποτελέσει ένα υποκατάστατο για την αποτελεσματική εφαρμογή των καθηκόντων και των υποχρεώσεων της πολιτείας. Συγκεκριμένα, η διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των νόμων και των κανονισμών με σκοπό τη δημιουργία μιας κοινωνίας που σέβεται τους νόμους είναι ουσιώδη προκειμένου να μπορέσουν οι επιχειρήσεις να είναι κοινωνικά υπεύθυνες. Το ISO 26000 δεν παρέχει οδηγίες σχετικά με το αντικείμενο των υποχρεώσεων που προκύπτουν από το νόμο, ούτε έχει ως σκοπό να απαντήσει σε ερωτήματα τα οποία μπορούν να επιλυθούν μέσω πολιτικών ιδρυμάτων. Εντούτοις, η πολιτεία μπορεί να βοηθήσει τους οργανισμούς στην προσπάθεια που κάνουν να λειτουργούν στα πλαίσια της κοινωνικής ευθύνης. Οι κυβερνητικοί οργανισμοί, όπως κάθε άλλος οργανισμός, μπορούν να χρησιμοποιήσουν το ISO 26000 για να ανανεώσουν και να προσαρμόσουν τις πολιτικές, τις αποφάσεις και τις δραστηριότητές τους σχετικά με τα ζητήματα της κοινωνικής ευθύνης.

Στο πρότυπο ISO 26000 γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, η μικρομεσαία επιχείρηση ορίζεται ως ένας οργανισμός ο οποίος απασχολεί έναν αριθμό εργαζομένων ή έχει οικονομικό μέγεθος κάτω από συγκεκριμένα όρια. Δεν υπάρχει σαφής διατύπωση αυτών των ορίων, καθώς αυτά

διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Για τις ανάγκες του ISO, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις περιλαμβάνονται και οι πολύ μικροί οργανισμοί οι οποίοι καλούνται «μίκρο».

Η ενσωμάτωση της κοινωνικής ευθύνης στα πλαίσια μιας ΜΜΕ, μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω πρακτικών, απλών και χαμηλού κόστους δράσεων. Λόγω του μικρού τους μεγέθους και της δυνατότητας που έχουν να είναι περισσότερο ευέλικτες και καινοτόμες, οι ΜΜΕ μπορούν στην πραγματικότητα να παρέχουν ιδιαίτερες καλές ευκαιρίες για κοινωνική ευθύνη. Γενικά, εμφανίζονται περισσότερο ευέλικτες ως προς την οργανωτική διαχείριση, συχνά έχουν στενές σχέσεις με τις τοπικές κοινωνίες, και τα υψηλά κλιμάκια διαχείρισης συνήθως έχουν μια περισσότερο άμεση επιρροή στις δράσεις του οργανισμού.

Η κοινωνική ευθύνη περιλαμβάνει την υιοθέτηση μιας ενσωματωμένης λογικής στη διαχείριση των δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων ενός οργανισμού. Ένας οργανισμός θα πρέπει να ελέγχει και να επιβλέπει τις επιπτώσεις των αποφάσεων και των δραστηριοτήτων στην κοινωνία. Μπορεί να μην είναι μέσα στις δυνατότητες ενός οργανισμού να απαλείψει όλες τις αρνητικές επιπτώσεις από τις αποφάσεις και τις δράσεις του, με αποτέλεσμα να είναι απαραίτητο να κάνει συγκεκριμένες επιλογές και να θέσει προτεραιότητες. Πιο αναλυτικά, οι ΜΜΕ θα έπρεπε:

- Λάβουν υπόψη τους ότι οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου, η αναφορά στα ενδιαφερόμενα μέρη και άλλες διαδικασίες μπορούν να είναι περισσότερο ευέλικτες και ανεπίσημες για τις ΜΜΕ σε σύγκριση με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, δεδομένου ότι διατηρούνται τα κατάλληλα επίπεδα διαφάνειας.
- Να γνωρίζουν πως όταν αναθεωρούν τις επτά βασικές κατευθύνσεις και αναγνωρίζουν τα βασικά ζητήματα, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη το πλαίσιο λειτουργίας του οργανισμού, οι συνθήκες, οι πόροι, τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών, αναγνωρίζοντας πως όλες οι βασικές κατευθύνσεις, αλλά όχι και όλα τα ζητήματα, είναι παρόμοια για κάθε οργανισμό
- Να προσέξουν στην αρχή των ζητημάτων και των αποτελεσμάτων ότι τη μεγαλύτερη αξία την έχει η βιώσιμη ανάπτυξη. Μια ΜΜΕ θα πρέπει να έχει

επίσης ένα πλάνο βάση του οποίου θα τακτοποιούνται τα υπολειπόμενα ζητήματα σε εύλογο χρονικό διάστημα.

- Να αναζητήσουν βοήθεια από παρόμοιες κυβερνητικές υπηρεσίες, συλλογικούς οργανισμούς και ενδεχομένως από εθνικά σώματα προτυποποίησης, στο να αναπτύξουν πρακτικούς οδηγούς και προγράμματα για την εφαρμογή του ISO 26000. Τέτοιου είδους οδηγίες μπορούν να προσαρμοστούν στις συγκεκριμένες συνθήκες και ανάγκες των ΜΜΕ και των ενδιαφερόμενων μερών.
- Όπου είναι δυνατό, να δράσουν συλλογικά με άλλους οργανισμούς, προκειμένου να εξοικονομήσουν πόρους και να βελτιώσουν τις δυνατότητες δράσεων. Για παράδειγμα, για τους οργανισμούς που δρουν στον ίδιο κλάδο, η αναγνώριση και δέσμευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορεί να αποδειχθεί πολύ πιο αποτελεσματική αν γίνει σε συλλογικό επίπεδο.

Αρχές της Κοινωνικής Ευθύνης κατά ISO 26000

Ευθύνη (Accountability)

Η γενική αρχή είναι πως ένας οργανισμός θα πρέπει να είναι υπεύθυνος για τα αποτελέσματά του έναντι της κοινωνίας και του περιβάλλοντος, δηλαδή ένας οργανισμός θα πρέπει να δέχεται ενδελεχή έλεγχο και να θεωρεί ως υποχρέωσή του την αποδοχή αυτού του ελέγχου.

Η ευθύνη προϋποθέτει την υποχρέωση του μάνατζμεντ να είναι υπόλογο έναντι του οργανισμού και την υποχρέωση του οργανισμού να είναι υπόλογος απέναντι στις νομικές αρχές με σεβασμό στους νόμους και τις διατάξεις. Η ευθύνη επίσης προϋποθέτει ότι ο οργανισμός είναι υπόλογος σε όλους όσους επηρεάζονται από τις αποφάσεις και τις δραστηριότητές του, καθώς και στην κοινωνία γενικότερα, για το σύνολο των επιπτώσεων των δραστηριοτήτων του.

Το να είναι υπόλογος ένας οργανισμός έχει θετική επίδραση τόσο στον ίδιο τον οργανισμό όσο και στην κοινωνία. Φυσικά, ο βαθμός μπορεί να αλλάζει, αλλά θα πρέπει πάντα ανταποκρίνεται στο βαθμό ή την έκταση της εξουσίας. Οι οργανισμοί

με μεγαλύτερη εξουσία είναι πιθανό να λάβουν μεγαλύτερη μέριμνα για την ποιότητα των αποφάσεών τους. Ένας οργανισμός θα πρέπει να είναι υπεύθυνος για:

- Τα αποτελέσματα των αποφάσεων και των δραστηριοτήτων του, περιλαμβανομένων των σημαντικών συνεπειών, και θα πρέπει να προλαμβάνει την επανάληψη τέτοιου είδους αποφάσεων ή πράξεων
- Τις σημαντικές επιπτώσεις των αποφάσεων και των δράσεών του στην κοινωνία και το περιβάλλον

Διαφάνεια (Transparency)

Η αρχή είναι πως ένας οργανισμός θα πρέπει να είναι διαφανής ως προς τις αποφάσεις και τις δράσεις του που έχουν αντίκτυπο στην κοινωνία και το περιβάλλον. Θα πρέπει να αποκαλύπτει σε ξεκάθαρο, ακριβή και ολοκληρωμένο τρόπο και σε ένα λογικό και ικανοποιητικό βαθμό, τις αποφάσεις και τις δράσεις τις για οποίες είναι υπεύθυνος, περιλαμβανομένων τόσο των γνωστών όσο και των πιθανών επιπτώσεων στην κοινωνία και το περιβάλλον. Αυτού του είδους οι πληροφορίες θα πρέπει να είναι διαθέσιμες προς ανάγνωση, άμεσα προσπελάσιμες και κατανοητές προς αυτούς που έχουν στο παρελθόν, ή μπορεί να επηρεαστούν στο μέλλον λόγω του οργανισμού.

Επιπλέον, θα πρέπει να είναι επίκαιρες και έγκυρες, να παρουσιάζονται με ξεκάθαρο και αντικειμενικό τρόπο έτσι ώστε να επιτρέψουν στα ενδιαφερόμενα μέρη να αξιολογήσουν με ακρίβεια την επίπτωση των πράξεων του οργανισμού στα συμφέροντά τους.

Η αρχή της διαφάνειας δεν απαιτεί τη δημοσίευση ιδιωτικών πληροφοριών, ούτε περιλαμβάνει την παροχή πληροφορίας που είναι νομίμως προστατευμένη ή η οποία θα καταστείλει νομικές, εμπορικές ή προσωπικές υποχρεώσεις. Ένας οργανισμός θα πρέπει να είναι διαφανής ως προς:

- Το σκοπό, τη φύση και την τοποθεσία των δραστηριοτήτων του
- Το σκεπτικό βάση του οποίου λαμβάνονται αποφάσεις, υλοποιούνται και αναθεωρούνται, περιλαμβανομένου του ορισμού των ρόλων, των

υποχρεώσεων, των αρμοδιοτήτων που διέπουν τις διαφορετικές λειτουργίες του οργανισμού.

- Τα πρότυπα και τα κριτήρια βάση των οποίων ο οργανισμός αξιολογεί την απόδοσή του σχετικά με την κοινωνική ευθύνη
- Την απόδοσή του σε σχετικά και σημαντικά ζητήματα κοινωνικής ευθύνης
- Την προέλευσή των εσόδων του
- Τις γνωστές και ενδεχόμενες επιπτώσεις των αποφάσεων και δραστηριοτήτων του στα ενδιαφερόμενα μέρη, την κοινωνία και το περιβάλλον
- Την ταυτότητα των ενδιαφερόμενων μερών και τα κριτήρια και τις διαδικασίες που χρησιμοποιούνται για να τους αναγνωρίσει, να τους επιλέξει και να τους προσεγγίσει.

Ηθική Συμπεριφορά (Ethical behavior)

Η βασική αρχή είναι πως ένας οργανισμός θα πρέπει να λειτουργεί πάντα με βάση τους κανόνες της ηθικής. Η συμπεριφορά ενός οργανισμού θα πρέπει να βασίζεται στην ειλικρίνεια, την ισότητα και την ακεραιότητα. Αυτές οι αρχές ηθικής προϋποθέτουν ένα ενδιαφέρον για ανθρώπους, ζώα και το περιβάλλον, καθώς και μια δέσμευση έναντι των συμφερόντων των ενδιαφερόμενων μερών. Οι δράσεις στις οποίες θα πρέπει να προσανατολιστεί ένας οργανισμός είναι:

- Η ανάπτυξη δομών διακυβέρνησης οι οποίες θα βοηθάνε την ηθική συμπεριφορά εντός του οργανισμού και στη διεπαφή του με άλλους
- Η αναγνώριση, υιοθέτηση και εφαρμογή προτύπων ηθικής συμπεριφοράς κατάλληλης του σκοπού και των δραστηριοτήτων του και σύμφωνων με τις αρχές που περιγράφονται στο ISO 26000.
- Ενθάρρυνση και προώθηση της επιτήρησης των προτύπων της ηθικής συμπεριφοράς
- Ορισμός και διάδοση των προτύπων ηθικής συμπεριφοράς που αναμένει από τη δομή διακυβέρνησής του, το προσωπικό, τους προμηθευτές, τους

εργολάβους, κι όπου χρειάζεται των ιδιοκτητών, των μάντζερ, και κυρίως αυτών που έχουν μεγάλη δύναμη στο να επηρεάζουν τις αρχές, την κουλτούρα, την αξιοπιστία, τη στρατηγική και τη λειτουργία του οργανισμού και των ανθρώπων που λειτουργούν για αυτόν, διατηρώντας παράλληλα την πολιτισμική του ταυτότητα

- Αποφυγή ή επίλυση των συγκρούσεων συμφερόντων εντός του οργανισμού τα οποία θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μη ηθική συμπεριφορά.
- Δημιουργία μηχανισμών και ελέγχων που παρακολουθούν και επιβάλλουν την ηθική συμπεριφορά.
- Δημιουργία μηχανισμών για να διευκολυνθεί η αναφορά της ανήθικης συμπεριφοράς χωρίς να υπάρχει ο φόβος της αντεκδίκησης
- Αναγνώριση και διευθέτηση καταστάσεων στις οποίες τοπικοί νόμοι και κανονισμοί δεν υπάρχουν ή έρχονται σε σύγκρουση με την ηθική συμπεριφορά
- Σεβασμός στην ευημερία των ζώων, όταν επηρεάζεται η ζωή και η ύπαρξή τους, περιλαμβανομένων της διασφάλισης αξιοπρεπών συνθηκών κράτησης, ανατροφής, παραγωγής και χρήσης.

Σεβασμός στα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών (Respect to stakeholder interests)

Ένας οργανισμός θα πρέπει να σέβεται, να λαμβάνει υπόψη του και να ανταποκρίνεται στα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών του. Αν και γενικά τα αντικείμενα ενός οργανισμού μπορεί να περιορίζονται στα συμφέροντα των ιδιοκτητών, των μελών, των πελατών του, υπάρχει περίπτωση να υπάρχουν και άλλοι φορείς ή ομάδες που επίσης έχουν δικαιώματα, απαιτήσεις ή συγκεκριμένα ενδιαφέροντα τα οποία θα πρέπει να υπολογιστούν. Επομένως, ο οργανισμός θα πρέπει:

- Να αναγνωρίσει τα ενδιαφερόμενα μέρη
- Να γνωρίζει και να σέβεται τα συμφέροντα και τα νομικά δικαιώματα των ενδιαφερομένων μερών
- Να αναγνωρίζει ότι ορισμένα από τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τις δραστηριότητες του οργανισμού

- Να αξιολογήσει και να λάβει υπόψη τη σχετική δυνατότητα των ενδιαφερόμενων μερών να επικοινωνούν, να πλησιάζουν και να επηρεάζουν τον οργανισμό
- Να υπολογίσουν τη σχέση που έχουν τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών με τις ευρύτερες προσδοκίες της κοινωνίας και τη βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς και τη φύση της σχέσης των ενδιαφερόμενων μερών με τον οργανισμό.
- Να προβλέψουν τις θέσεις των ενδιαφερόμενων μερών οι οποίες μπορεί να επηρεαστούν από μια απόφαση, ακόμα και αν δεν έχουν επίσημο ρόλο στη διοίκηση του οργανισμού, ή δεν γνωρίζουν το συμφέρον τους στις αποφάσεις ή τις δραστηριότητες του οργανισμού.

Σεβασμός στο κράτος δικαίου (Respect for the rule of law)

Είναι προφανές πως ένας οργανισμός θα πρέπει να σέβεται υποχρεωτικά το κράτος δικαίου. Το κράτος δικαίου αναφέρεται στην ανωτερότητα του νόμου, και στην ιδέα ότι κανένας ιδιώτης ή οργανισμός δεν βρίσκεται πάνω από τον νόμο, καθώς και ότι μια κυβέρνηση σέβεται και ενεργεί πάντα βάσει νόμου. Το κράτος δικαίου συγκρίνεται με την αυθαίρετη άσκηση εξουσίας. Συχνά αφήνεται να υπονοηθεί εντός του κράτος δικαίου, ότι οι νόμοι και οι κανονισμοί είναι γραμμένοι, δημοσιευμένοι και επιβάλλονται δίκαια σύμφωνα με δομημένες διαδικασίες.

Στα πλαίσια της κοινωνικής ευθύνης, ο σεβασμός στο κράτος δικαίου αφορά τη συμμόρφωση ενός οργανισμού με τους εφαρμοζόμενους νόμους και διατάξεις. Αυτό προϋποθέτει πως ο οργανισμός θα πρέπει να γνωρίζει τους παραπάνω νόμους, να πληροφορεί όσους είναι εντός του οργανισμού για την υποχρέωσή τους να παρακολουθούν και να υλοποιούν τα απαιτούμενα μέτρα. Ένας οργανισμός θα πρέπει να:

- Συμμορφώνεται με τις νομικές απαιτήσεις σε όλες τις διαδικασίες στις οποίες συμμετέχει
- Διασφαλίζει ότι οι σχέσεις και οι δραστηριότητές του εμπίπτουν εντός του επιδιωκόμενου και νομικού πλαισίου
- Παραμένει ενημερωμένος σχετικά με όλες τις νομικές υποχρεώσεις
- Περιοδικά αναθεωρεί τη συμμόρφωσή του με τους κανονισμούς.

Σεβασμός στα διεθνή πρότυπα συμπεριφοράς (Respect for international norms of behavior)

Ένας οργανισμός θα πρέπει να σέβεται τα διεθνή πρότυπα συμπεριφοράς, παράλληλα με την τήρηση της αρχής του σεβασμού στο κράτος δικαίου, ως εξής:

- Σε κράτη όπου ο νόμος ή η εφαρμογή του δεν παρέχουν τις ελάχιστες περιβαλλοντικές ή κοινωνικές δικλείδες, ένας οργανισμός θα πρέπει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για το σεβασμό των διεθνών προτύπων συμπεριφοράς.
- Σε κράτη που ο νόμος ή η εφαρμογή του έρχεται σε σύγκρουση με τα διεθνή πρότυπα συμπεριφοράς, ο οργανισμός θα πρέπει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να σέβεται αυτά τα πρότυπα στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.
- Σε περιπτώσεις που ο νόμος ή η εφαρμογή του έρχεται σε σύγκρουση με τα διεθνή πρότυπα συμπεριφοράς, σε περιπτώσεις που η μη εφαρμογή αυτών των προτύπων θα έχει σημαντικές επιπτώσεις, ένας οργανισμός θα πρέπει, όπου είναι δυνατό και κατάλληλο, να αναθεωρήσει τη φύση των συνεργασιών και των δραστηριοτήτων του εντός αυτών των πλαισίων.
- Ένας οργανισμός θα πρέπει να σκεφτεί νόμιμες ευκαιρίες και διόδους να αναζητήσει παρόμοιους οργανισμούς και αρχές για να απαλείψει τέτοιου είδους προβλήματα
- Θα πρέπει να αποφύγει να αναμιχθεί σε ενέργειες άλλων οργανισμών οι οποίες δε συνάδουν με τα διεθνή πρότυπα συμπεριφοράς.

Σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα (Respect to human rights)

Ένας οργανισμός θα πρέπει να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και να αναγνωρίζει τόσο τη σημασία τους όσο και την οικουμενικότητά τους. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, θα πρέπει:

- Να σέβεται και να προωθεί τα δικαιώματα που καθορίζονται από την International Bill of Human Rights

- Να δέχεται ότι αυτά τα δικαιώματα έχουν οικουμενικό χαρακτήρα, που σημαίνει πως εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις σε όλες τις χώρες, όλους τους πολιτισμούς και υπό οποιεσδήποτε συνθήκες.
- Σε περιπτώσεις που δεν προστατεύονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, να κάνει βήματα προς την προάσπισή τους και να μην εκμεταλλεύεται τέτοιου είδους καταστάσεις
- Σε καταστάσεις όπου ο νόμος ή η υλοποίησή του δεν παρέχει επαρκή προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να μένει πιστός στην αρχή του σεβασμού των διεθνών προτύπων συμπεριφοράς.

Αναγνωρίζοντας την Κοινωνική Ευθύνη

Η αναγνώριση της κοινωνικής ευθύνης περιλαμβάνει την αναγνώριση των ζητημάτων που εγείρονται από τα αποτελέσματα των αποφάσεων και των δράσεων ενός οργανισμού, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να επιλύονται αυτού του είδους τα ζητήματα προκειμένου να συμβάλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη. Επίσης, η αναγνώριση της κοινωνικής ευθύνης περιλαμβάνει την αναγνώριση των ενδιαφερομένων μερών ενός οργανισμού. Όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα άλλωστε, βασική αρχή της κοινωνικής ευθύνης είναι ότι ένας οργανισμός πρέπει να σέβεται και να υπολογίζει τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών.

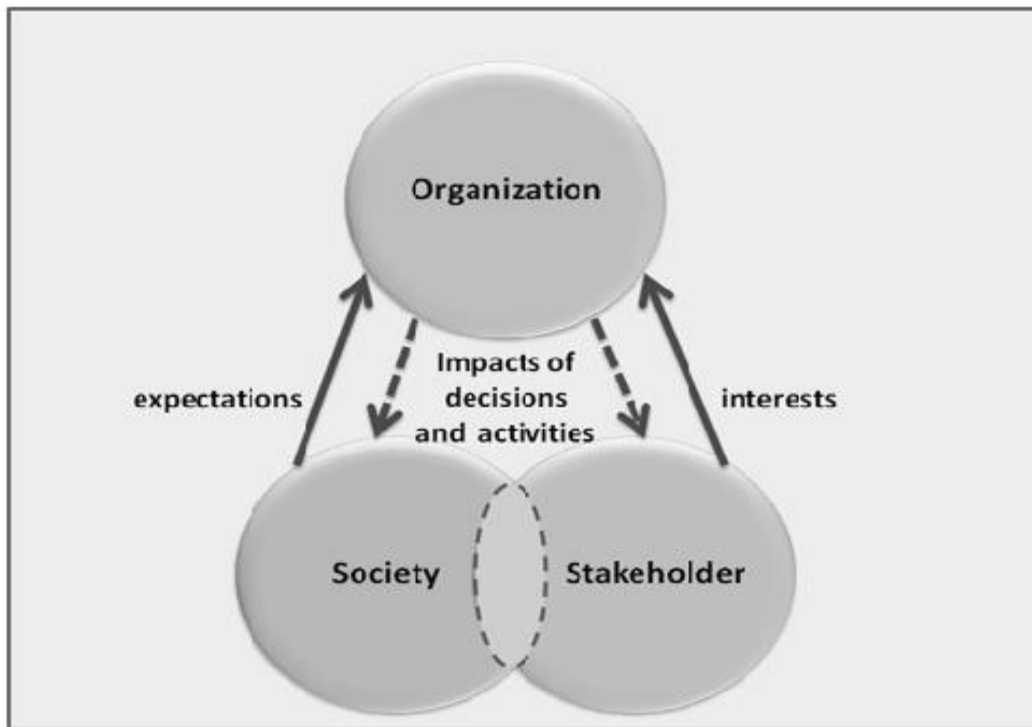
Ένας οργανισμός θα πρέπει να κατανοήσει τις ακόλουθες σχέσεις καθώς προχωράει στην εφαρμογή της κοινωνικής ευθύνης:

- Σχέση οργανισμού με την κοινωνία: θα πρέπει να κατανοήσει ο οργανισμός πως οι αποφάσεις και οι δραστηριότητές του επηρεάζουν την κοινωνία. Ένας οργανισμός θα πρέπει επίσης να κατανοήσει τις απαιτήσεις που έχει η κοινωνία σχετικά με την υπεύθυνη συμπεριφορά, λαμβάνοντας υπόψη τις όποιες επιπτώσεις. Κάτι τέτοιο θα πρέπει να γίνει λαμβάνοντας υπόψη τα βασικά αντικείμενα και τα ζητήματα της κοινωνικής ευθύνης, στα οποία θα αναφερθούμε παρακάτω.
- Σχέση οργανισμού με τις ενδιαφερόμενες ομάδες: θα πρέπει να γνωρίζει τις ποικίλες ενδιαφερόμενες ομάδες. Οι αποφάσεις και οι ενέργειες ενός

οργανισμού μπορούν να έχουν πιθανές και πραγματικές επιπτώσεις σε αυτούς τους ιδιώτες ή τους οργανισμούς. Αυτές οι πιθανές ή πραγματικές επιπτώσεις είναι ο κύριος λόγος που κάνει τους οργανισμούς ή τους ιδιώτες να θεωρούνται ενδιαφερόμενα μέρη

- Σχέση μεταξύ ενδιαφερόμενων μερών και κοινωνίας: ένας οργανισμός θα πρέπει να αντιληφθεί τη σχέση μεταξύ των συμφερόντων των ενδιαφερόμενων μερών, τα οποία επηρεάζονται από τον οργανισμό, αλλά παράλληλα θα πρέπει να κατανοήσει και τις προσδοκίες της κοινωνίας. Αν και τα ενδιαφερόμενα μέρη αποτελούν τμήμα της κοινωνίας, ενδέχεται να έχουν συμφέροντα τα οποία δεν είναι ίδια με αυτά της κοινωνίας. Τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν ξεχωριστά συμφέροντα σε σχέση με τον οργανισμό, τα οποία μπορούν να διαχωριστούν από τις κοινωνικές προσδοκίες για κοινωνικά υπεύθυνη συμπεριφορά σε σχέση με οποιοδήποτε ζήτημα.

Στην παρακάτω εικόνα φαίνεται σχηματικά ο συσχετισμός των σχέσεων μεταξύ των τριών μερών

Σχήμα 3: Δυναμική των σχέσεων μεταξύ Οργανισμού, Κοινωνίας και Ενδιαφερόμενων μερών.

Αναγνωρίζοντας την κοινωνική του ευθύνη, ένας οργανισμός θα πρέπει να λάβει υπόψη του και τις τρεις σχέσεις. Ένας οργανισμός, τα ενδιαφερόμενα μέρη και η κοινωνία, είναι πολύ πιθανό να έχουν διαφορετικές οπτικές, καθώς έχουν διαφορετικούς αντικειμενικούς στόχους.

Ένας αποτελεσματικός τρόπος προκειμένου να αναγνωρίσει ένας οργανισμός την κοινωνική του ευθύνη είναι να εξοικειωθεί με τα εξής ζητήματα τα οποία αφορούν την κοινωνική ευθύνη και κατηγοριοποιούνται στις εξής βασικές κατηγορίες:

- Οργανωτική διοίκηση
- Ανθρώπινα δικαιώματα
- Εμπορικές πρακτικές
- Περιβάλλον
- Δίκαιες επιχειρηματικές πρακτικές
- Θέματα καταναλωτών
- Κοινωνική συμμετοχή και ανάπτυξη

Οι παραπάνω βασικές κατηγορίες καλύπτουν τις πιθανότερες οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις οι οποίες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη από τους οργανισμούς. Κάθε μια από τις κατηγορίες θα αναλυθεί κάπως εκτενέστερα παρακάτω. Η ανάλυση κάθε μιας από τις κατηγορίες καλύπτει συγκεκριμένα ζητήματα τα οποία θα πρέπει να λάβει υπόψη του ένας οργανισμός όταν καθορίζει την κοινωνική του ευθύνη. Κάθε βασική κατηγορία, όχι όμως και κάθε επιμέρους ζήτημα, σχετίζεται έως ένα βαθμό με κάθε οργανισμό.

Η καθοδήγηση σε κάθε ζήτημα περιλαμβάνει μια σειρά ενεργειών τις οποίες θα πρέπει να πραγματοποιήσει ένας οργανισμός καθώς και τις προσδοκίες σχετικά με τη συμπεριφορά ενός οργανισμού. Θεωρώντας την κοινωνική ευθύνη του, ένας οργανισμός θα πρέπει να αναγνωρίσει κάθε ζήτημα σχετικό με τις αποφάσεις και τις δράσεις του, παράλληλα με τις σχετικές δράσεις και τις προσδοκίες που αυτές δημιουργούν. Τα αποτελέσματα της λειτουργίας ενός οργανισμού θα πρέπει να εξεταστούν συναρτήσει των παραπάνω ζητημάτων.

Φυσικά, δεν είναι όλα τα ζητήματα σχετικά με ένα συγκεκριμένο οργανισμό. Επιπλέον, οι βασικές κατηγορίες και τα επιμέρους θέματα μπορούν να

περιγραφούν ή να κατηγοριοποιηθούν με ποικίλους τρόπους. Για παράδειγμα, η υγεία, η ασφάλεια και τα οικονομικά, μπορούν να αφορούν περισσότερες από μια κατηγορίες. Η αναγνώριση των σχετικών ζητημάτων θα πρέπει να ακολουθείται από μια εκτίμηση της σπουδαιότητας των επιπτώσεων του οργανισμού. Η σπουδαιότητα μιας επίπτωσης θα πρέπει να θεωρηθεί συναρτήσει τόσο των ενδιαφερομένων μερών που εμπλέκονται, όσο και του τρόπου με τον οποίο επηρεάζεται η βιώσιμη ανάπτυξη. Όταν αναγνωρίζονται οι βασικές κατευθύνσεις και τα ζητήματα της κοινωνικής του ευαισθησίας, ο οργανισμός μπορεί να βοηθηθεί από πιθανές συνεργασίες με άλλους οργανισμούς. Για παράδειγμα, ένας οργανισμός μπορεί να αναλογιστεί τον αντίκτυπο των δραστηριοτήτων ή των αποφάσεών του στα ενδιαφερόμενα μέρη.

Ένας οργανισμός ο οποίος αναζητά την αναγνώριση της κοινωνικής του ευθύνης, θα πρέπει να λάβει υπόψη του τόσο τις νομικές δεσμεύσεις όσο και οποιαδήποτε άλλη υποχρέωση υφίσταται. Οι νομικές δεσμεύσεις περιλαμβάνουν εφαρμόσιμους νόμους και κανονισμούς, καθώς και υποχρεώσεις συναρτήσει κοινωνικών, οικονομικών ή περιβαλλοντικών ζητημάτων τα οποία ενδέχεται να υπάρχουν. Ένας οργανισμός θα πρέπει να λάβει υπόψη του τις δεσμεύσεις που έχει λάβει σε σχέση με την κοινωνική ευθύνη. Τέτοιου είδους δεσμεύσεις μπορεί να βρίσκονται σε ηθικούς κώδικες ή κατευθύνσεις ή στις υποχρεώσεις των μελών που ανήκουν σε διάφορες ενώσεις.

Η αναγνώριση της κοινωνικής ευθύνης είναι μια συνεχής διαδικασία. Τα πιθανά αποτελέσματα των αποφάσεων ή των ενεργειών θα πρέπει να υπολογιστούν και να ληφθούν υπόψη κατά το στάδιο του σχεδιασμού νέων δράσεων. Οι τρέχουσες δράσεις θα πρέπει να ελέγχονται και να αναθεωρούνται κατ' ανάγκη, έτσι ώστε ο οργανισμός να είναι σίγουρος πως η κοινωνική ευθύνη εφαρμόζεται και να μπορεί να προσδιορίσει κατά πόσο χρειάζεται να τεθούν νέες δράσεις σε εφαρμογή.

Βασικές Κατευθύνσεις κοινωνικής ευθύνης κατά ISO 26000

Οργανωτική Διοίκηση

Η οργανωτική διοίκηση είναι το σύστημα του οργανισμού μέσω του οποίου λαμβάνονται ή εφαρμόζονται οι ειλημμένες αποφάσεις για την επιδίωξη των στόχων του. Το σύστημα της διοίκησης διαφέρει, ανάλογα από το μέγεθος και τον τύπο του οργανισμού αλλά και το περιβαλλοντικό, οικονομικό, πολιτικό, πολιτισμικό και κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί. Στελεχώνεται είτε από ένα άτομο είτε από μια ομάδα ατόμων (ιδιοκτήτες, μέλη, κ.α.) τα οποία έχουν την εξουσία και την ευθύνη για την επίτευξη των στόχων του οργανισμού.

Η οργανωτική διοίκηση, στα πλαίσια της κοινωνικής ευθύνης έχει το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό ότι αποτελεί τόσο μια βασική κατεύθυνση βάση της οποίας θα λειτουργούν οι οργανισμοί, όσο και ένα μέσο το οποίο θα βοηθήσει τον οργανισμό να αυξήσει την ικανότητά του να υλοποιεί την κοινωνικά υπεύθυνη συμπεριφορά του συναρτήσει των άλλων βασικών κατευθύνσεων. Αυτό το βασικό χαρακτηριστικό δημιουργείται από το γεγονός ότι ένας οργανισμός που στοχεύει στην κοινωνική ευθύνη, πρέπει να έχει ένα σύστημα λήψης αποφάσεων σχεδιασμένο με τέτοιο τρόπο ώστε να θέτει σε εφαρμογή τις αρχές της κοινωνικής ευθύνης που αναφέρθηκαν προηγουμένα.

Ανθρώπινα δικαιώματα

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι τα βασικά δικαιώματα τα οποία αποδίδονται σε όλα τα ανθρώπινα όντα. Υπάρχουν δύο μεγάλες κατηγορίες ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η πρώτη αφορά τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα και περιλαμβάνουν δικαιώματα όπως αυτά στη ζωή και την ελευθερία, την ισότητα έναντι του νόμου και την ελευθερία έκφρασης. Η δεύτερη κατηγορία αφορά τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά δικαιώματα και περιλαμβάνει το δικαίωμα στην τροφή, την υγεία, τη μόρφωση, την εργασία και την κοινωνική ασφάλιση.

Πολλές ηθικοί, νομικοί και πνευματικοί κανόνες βασίζονται στην προϋπόθεση ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα υπερβαίνουν τους νόμους ή τις πολιτισμικές συνήθειες.

Η σπουδαιότητα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει τονιστεί από τη διεθνή κοινότητα στη Διεθνή Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθώς και από σημαντικά σώματα που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ενώ οι περισσότεροι νόμοι περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων αναφέρονται στις σχέσεις μεταξύ της πολιτείας και των ατόμων, είναι ευρέως αναγνωρισμένο πως οι μη κρατικοί οργανισμοί μπορούν να επηρεάσουν τα ατομικά ανθρώπινα δικαιώματα, με αποτέλεσμα να έχουν και ευθύνη ως προς το σεβασμό τους.

Οι πολιτείες έχουν ως καθήκον και ευθύνη να σέβονται, να προστατεύουν, να εκπληρώνουν και να πραγματοποιούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ένας οργανισμός έχει την ευθύνη να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, και να τα περιλαμβάνει στη σφαίρα επιρροής του. Η αναγνώριση και ο σεβασμός για τα ανθρώπινα δικαιώματα θεωρείται ευρέως ως βασικό συστατικό του κράτους δικαίου, καθώς επίσης και σε θέματα κοινωνικής δικαιοσύνης και ισότητας, όπως επίσης και ως το σημαντικότερο θεμέλιο των σημαντικότερων θεσμών της κοινωνίας, όπως είναι το σύστημα απονομής δικαιοσύνης.

Εργασιακές πρακτικές

Οι εργασιακές πρακτικές ενός οργανισμού περιλαμβάνουν όλες τις πολιτικές και πρακτικές που σχετίζονται με την εργασία που επιτελείται εντός ή προς όφελος του οργανισμού. Οι εργασιακές πρακτικές εκτείνονται πέρα από τη σχέση ενός οργανισμού με τους εργαζομένους του, ή τις αρμοδιότητες που έχει ένας οργανισμός για τις εργασίες που γίνονται στο χώρο του ή αυτές των οποίων έχει τον άμεσο έλεγχο. Οι εργασιακές πρακτικές περιλαμβάνουν τις αρμοδιότητες ενός οργανισμού για την εργασία που πραγματοποιείται για τον ίδιο από άλλους, συμπεριλαμβανομένων και των υπεργολαβιών. Στις εργασιακές πρακτικές συμπεριλαμβάνονται και η στρατολόγηση και προώθηση των εργαζομένων, οι πειθαρχικές και επίτιμες διαδικασίες, η μεταφορά και επανατοποθέτηση των εργαζομένων, η λήξη της απασχόλησης, η εκπαίδευση και ανάπτυξη δεξιοτήτων, η υγεία, η ασφάλεια, η βιομηχανική υγιεινή, και οποιαδήποτε πολιτική ή πρακτική η οποία επηρεάζει τις συνθήκες εργασίας σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Οι εργασιακές πρακτικές περιλαμβάνουν επίσης την αναγνώριση των εργατικών

σωματείων, και την εκπροσώπηση και συμμετοχή τους στις συλλογικές λειτουργίες, τον κοινωνικό διάλογο και τριμερή συμβουλευτική προκειμένου να επιλυθούν κοινωνικά ζητήματα τα οποία σχετίζονται με την εργασία.

Η δημιουργία θέσεων εργασία, οι μισθοί καθώς και οποιαδήποτε αποζημίωση που σχετίζεται με την εργασία που επιτελείται, είναι οι μεγαλύτερες οικονομικές και κοινωνικές συνεισφορές του οργανισμού. Η εργασία που έχει νόημα και είναι παραγωγική αποτελεί βασικό στοιχείο της ανθρώπινης προόδου. Τα επίπεδα διαβίωσης βελτιώνονται μέσω της πλήρους και ασφαλούς εργασίας. Η απουσία της είναι βασική πηγή προβλημάτων. Οι εργασιακές πρακτικές έχουν τεράστιο αντίκτυπο στο σεβασμό του κράτους δικαίου και στο αίσθημα δικαιοσύνης εντός της κοινωνίας, καθώς οι κοινωνικά υπεύθυνες εργασιακές πρακτικές είναι ουσιώδεις για την κοινωνική δικαιοσύνη, τη σταθερότητα και την ειρήνη.

Περιβάλλον

Οι αποφάσεις και πρακτικές των οργανισμών έχουν μόνιμο αντίκτυπο στο περιβάλλον, ανεξαρτήτως του που εφαρμόζονται. Αυτές οι επιπτώσεις μπορούν να σχετίζονται με τη χρήση τόσο των οργανικών όσο και των ανόργανων πρώτων υλών, την τοποθεσία της λειτουργίας των οργανισμών, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες κτλ. Για να μειώσουν τις περιβαλλοντικές συνέπειες, οι οργανισμοί θα πρέπει να υιοθετήσουν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση η οποία λαμβάνει υπόψη της οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνέπειες των αποφάσεων και των δραστηριοτήτων τους.

Η κοινωνία αντιμετωπίζει πολλές περιβαλλοντικές προκλήσεις οι οποίες περιλαμβάνουν την εξάντληση των φυσικών πόρων, τη μόλυνση, την κλιματική αλλαγή, την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, απώλειες ειδών και την κατάρρευση του οικοσυστήματος, καθώς και τη μείωση των αστικών και αγροτικών περιοχών. Καθώς αυξάνεται ο παγκόσμιος πληθυσμός, αυτές οι αλλαγές αποτελούν ολοένα αυξανόμενες απειλές για την ανθρώπινη ασφάλεια, την υγεία και την ευημερία της κοινωνίας. Είναι επιτακτική η ανάγκη να βρεθούν επιλογές οι οποίες θα μειώσουν και θα ελαχιστοποιήσουν τους μη βιώσιμους όγκους και τις μη βιώσιμες μεθόδους παραγωγής και κατανάλωσης και οι οποίες θα διασφαλίσουν ότι η κατά κεφαλήν κατανάλωση πόρων θα γίνει βιώσιμη. Τα περιβαλλοντικά

Ζητήματα σε τοπική, εθνική και παγκόσμια κλίμακα είναι συνδεδεμένα μεταξύ τους. Η επίλυσή τους απαιτεί μια αποτελεσματική, συστηματική και συλλογική προσέγγιση.

Η περιβαλλοντική ευθύνη αποτελεί προαπαιτούμενο για την επιβίωση και ευημερία του ανθρώπινου είδους, επομένως αποτελεί σημαντικό κομμάτι της κοινωνικής ευθύνης. Τα περιβαλλοντικά ζητήματα είναι στενά συνδεδεμένα με άλλους τομείς της κοινωνικής ευθύνης. Επίσης, απαιτούν τη διερεύνηση της ολιστικής εκπαίδευσης, καθώς η περιβαλλοντική εκπαίδευση αποτελεί το κλειδί στην προώθηση της ανάπτυξης βιώσιμης κοινωνίας και τρόπου ζωής. Για την υλοποίηση λειτουργιών όπως η αξιολόγηση της περιβαλλοντικής απόδοσης, της ποσοτικοποίησης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, το σχεδιασμό του και την καταγραφή του περιβάλλοντος κ.α., θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν και να ληφθούν υπόψη τους σχετικά τεχνικά εργαλεία τα οποία παρέχονται από τα πρότυπα ISO 14000.

Δίκαιες επιχειρηματικές τακτικές

Οι δίκαιες επιχειρηματικές τακτικές αφορούν το ηθικό σκέλος κατά τις συναλλαγές ενός οργανισμού με άλλους οργανισμούς και ιδιώτες. Περιλαμβάνουν τις σχέσεις μεταξύ οργανισμών και κυβερνητικών υπηρεσιών, καθώς και μεταξύ οργανισμών και των συνεργατών τους, προμηθευτών, εργολάβων και ανταγωνιστών, και των ενώσεων των οποίων αποτελούν μέλη.

Τα ζητήματα δίκαιης επιχειρηματικής πρακτικής εμφανίζονται στις περιοχές της μη-διαφθοράς, την υπεύθυνη ανάμιξη στη δημόσια σφαίρα, τον υγιή ανταγωνισμό, την κοινωνικά υπεύθυνη συμπεριφορά, τις σχέσεις με τους άλλους οργανισμούς και το σεβασμό των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας.

Ως προς το κομμάτι της κοινωνικής ευθύνης, οι δίκαιες επιχειρηματικές πρακτικές σχετίζονται με τον τρόπο που ένας οργανισμός χρησιμοποιεί τις σχέσεις του με άλλους οργανισμούς προκειμένου να προωθήσει θετικά αποτελέσματα. Τα θετικά αποτελέσματα μπορούν να επιτευχθούν μέσω της παροχής τεχνογνωσίας και την

προώθηση της κοινωνικής ευθύνης σε ευρύτερη κλίμακα εντός της σφαίρας επιρροής του οργανισμού.

Θέματα καταναλωτών

Οι οργανισμοί οι οποίοι παρέχουν προϊόντα και υπηρεσίες σε καταναλωτές, καθώς και σε άλλους πελάτες, έχουν ευθύνη απέναντι σε αυτούς. Οι ευθύνες περιλαμβάνουν τη μόρφωση και την επαρκή πληροφόρηση, τη χρήση δίκαιων, διαφανών και χρήσιμων πληροφοριών μάρκετινγκ και διαδικασιών, και την προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης. Επίσης, περιλαμβάνουν την ελαχιστοποίηση των κινδύνων από τη χρήση των προϊόντων και των υπηρεσιών, μέσω του σχεδιασμού, την παραγωγή, της διανομής, των πληροφοριών, των υπηρεσιών υποστήριξης και την ανάκληση των διαδικασιών. Πολλοί από τους οργανισμούς συλλέγουν ή διαχειρίζονται προσωπικές πληροφορίες και έχουν ως ευθύνη την προστασία των πληροφοριών τέτοιου είδους και της ιδιοτικότητας των καταναλωτών.

Οι αρχές αυτής της κατεύθυνσης βρίσκουν εφαρμογή σε όλους τους οργανισμούς κ στο ρόλο τους να εξυπηρετούν τους πελάτες. Εντούτοις, τα επιμέρους ζητήματα μπορεί μην είναι το ίδιο σχετικά για όλες τις επιχειρήσεις, ανάλογα με το είδος του οργανισμού (ιδιωτική επιχείρηση, δημόσια υπηρεσία κ.α.) και τις συνθήκες που επικρατούν. Οι οργανισμοί έχουν πολύ μεγάλες ευκαιρίες στο να συμβάλλουν στη βιώσιμη κατανάλωση και τη βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω των προϊόντων και των υπηρεσιών που παρέχουν, περιλαμβανομένων των πληροφοριών χρήσης, επισκευής και απόρριψης.

Τα θέματα των καταναλωτών, από την πλευρά της κοινωνικής ευθύνης, σχετίζονται με δίκαιες πρακτικές μάρκετινγκ, προστασίας της υγείας και της ασφάλειας, βιώσιμη κατανάλωση, επίλυση διαφορών και αποζημίωση, προστασία δεδομένων και δημοτικότητας, πρόσβαση σε βασικά προϊόντα και υπηρεσίες, εκπαίδευση.

Κοινωνική συμμετοχή και ανάπτυξη

Είναι ευρέως αποδεκτό πως οι οργανισμοί έχουν σχέση με τις κοινότητες μέσα στις οποίες λειτουργούν. Αυτή η σχέση μπορεί να βασίζεται στη συμμετοχή της κοινότητας προκειμένου να συμβάλει στην ανάπτυξή της. Η κοινοτική συμμετοχή, είτε αυτή πραγματοποιείται από ιδιώτες ή μέσω σωματείων τα οποία έχουν ως στόχο τη βελτίωση της δημόσιας ζωής, βοηθά στην ενίσχυση της αστικής κοινωνίας. Οι οργανισμοί οι οποίοι συνεργάζονται δείχνοντας σεβασμό στην κοινότητα και τις ενώσεις της, αντικατοπτρίζουν και ενισχύουν τις δημοκρατικές και αστικές αξίες. Στα πλαίσια του προτύπου, ο όρος κοινότητα αναφέρεται στη γεωγραφική περιοχή εντός της οποία βρίσκονται κατοικίες ή άλλες κοινωνικές εγκαταστάσεις, η οποία βρίσκεται σε φυσική εγγύτητα με τις εγκαταστάσεις ή την ευρύτερη περιοχή των δραστηριοτήτων του οργανισμού. Η περιοχή και οι ομάδες που συνθέτουν μια κοινότητα θα εξαρτώνται από το περιεχόμενο και κυρίως από το μέγεθος και το είδος των συνεπειών του οργανισμού. Σε ορισμένες περιπτώσεις εντούτοις, ο όρος μπορεί να γίνει ερμηνευτεί ευρύτερα, για παράδειγμα ως μια εικονική κοινότητα η οποία ασχολείται με ένα συγκεκριμένο ζήτημα.

Η συμμετοχή της κοινότητας και η ανάπτυξη αποτελούν βασικά συστατικά για την βιώσιμη ανάπτυξη. Η κοινοτική συμμετοχή ξεπερνάει την αναγνώριση και την προσέγγιση των ενδιαφερόμενων μερών σε σχέση με τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων ενός οργανισμού. Περιλαμβάνει επίσης την υποστήριξη και αναγνώριση τους σε συνεργασία με την κοινότητα, με σημαντικότερο χαρακτηριστικό την αναγνώριση της αξίας της κοινότητας. Η συμμετοχή ενός οργανισμού στην κοινότητα, θα πρέπει να συνεπάγεται την αναγνώριση πως ο οργανισμός αποτελεί ένα ενδιαφερόμενο μέρος στα πλαίσια της κοινότητας, το οποίο μοιράζεται τα κοινά ενδιαφέροντα μαζί της.

Η συνεισφορά ενός οργανισμού στην ανάπτυξη της κοινότητας μπορεί να βοηθήσει στην προώθηση υψηλών επιπέδων διαβίωσης στην κοινότητα. Τέτοιου είδους ανάπτυξη, ευρέως κατανοητή, είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής του πληθυσμού. Η ανάπτυξη της κοινότητας δεν αποτελεί μια γραμμική διαδικασία, τουναντίον, είναι μια μακροπρόθεσμη διαδικασία στην οποία παίρνουν μέρος πολλά διαφορετικά και αντικρουόμενα συμφέροντα. Ιστορικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά κάνουν κάθε κοινότητα μοναδική και επηρεάζουν τις μελλοντικές

της προοπτικές. Η κοινοτική ανάπτυξη αποτελεί επομένως το αποτέλεσμα κοινωνικών, πολιτικών, οικονομικών και πολιτισμικών παραγόντων και εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά των κοινωνικών δυνάμεων που παρεμβαίνουν. Τα ενδιαφερόμενα μέρη εντός της κοινότητας μπορεί να έχουν διαφορετικά, ακόμα και αντικρουόμενα συμφέροντα. Η από κοινού ευθύνη είναι απαραίτητη για την προώθηση της ευημερίας της κοινωνίας ως ένα κοινό στόχο.

Οι βασικές περιοχές της κοινοτικής ανάπτυξης, στην οποία μπορεί να συμβάλλει ένας οργανισμός, περιλαμβάνουν τη δημιουργία θέσεων εργασίας μέσω της επέκτασης και της διασποράς των οικονομικών δραστηριοτήτων και της τεχνολογικής ανάπτυξης. Μπορεί επίσης να συμβάλλει μέσω κοινωνικών επενδύσεων στη δημιουργία πλούτου και εισοδήματος μέσω τοπικών πρωτοβουλιών οικονομικής ανάπτυξης, επέκταση των προγραμμάτων εκπαίδευσης και τεχνικής κατάρτισης, πολιτισμική προστασία, και παροχή υγειονομικών υπηρεσιών στην κοινότητα. Η ανάπτυξη της κοινότητας μπορεί επίσης να περιλαμβάνει ενίσχυση των θεσμών της, των ομάδων και των συλλογικών οργάνων της, πολιτισμικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά προγράμματα και τοπικά δίκτυα δράσης στα οποία συμμετέχουν πολλοί οργανισμοί.

Η κοινωνική επένδυση είναι ένας τρόπος μέσω του οποίου οι οργανισμοί μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη των κοινοτήτων εντός των οποίων λειτουργούν. Γενικά, οι κοινωνικές επενδύσεις οι οποίες δε σχετίζονται ή δε στοχεύουν άμεσα στη βελτίωση των βασικών λειτουργικών δραστηριοτήτων ενός οργανισμού, παρά είναι σχεδιασμένες ώστε να διατηρούν και να εμπλουτίζουν τις σχέσεις των οργανισμών με τις κοινότητες. Η κοινοτική ανάπτυξη εξελίσσεται συνήθως όταν οι κοινωνικές δυνάμεις προσπαθούν να προωθήσουν τη δημόσια συμμετοχή, και επιδιώκουν ίσα δικαιώματα και συγκεκριμένα επίπεδα διαβίωσης για όλους τους πολίτες, χωρίς διακρίσεις. Αποτελεί μια εσωτερική διαδικασία της κοινότητας, η οποία λαμβάνει υπόψη της τις παρούσες σχέσεις και ξεπερνά τα όποια εμπόδια προκύπτουν για χάριν των δικαιωμάτων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Σε αυτό το κεφάλαιο έγινε μια συνοπτική παρουσίαση του προτύπου ISO 26000. Αρχικά έγινε αναφορά στα χαρακτηριστικά της κοινωνικής ευθύνης όπως αυτά αναφέρονται στο πρότυπο, και βάση των οποίων εξαρτάται και η εφαρμογή της κοινωνικής ευθύνης. Περαιτέρω, ορίστηκαν οι αρχές στις οποίες βασίζεται η κοινωνική ευθύνη κατά ISO 26000 και έγινε μια πρώτη γνωριμία με τους βασικούς άξονες στους οποίους στηρίζεται η κοινωνική ευθύνη. Τέλος, παρουσιάστηκαν εν συντομία αυτοί οι βασικοί άξονες και οι τρόποι μέσω των οποίων μπορούν να εφαρμοστούν, καθώς και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Κοινωνική Ευθύνη στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί συνεισφέρουν μέσω του εκπαιδευτικού τους έργου στη διάχυση της γνώσης. Η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, ως δημόσιο αγαθό είναι ευθύνη όλων των εμπλεκόμενων φορέων, ιδιαίτερα των κυβερνήσεων.

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) έχει οριστεί με πολλούς τρόπους από ακαδημαϊκούς, ομάδες συμμετεχόντων (stakeholders) και εταιρείες, όμως ανεξαρτήτως του αριθμού των ορισμών, το χαρακτηριστικό που επικρατεί σε όλους τους ορισμούς, άμεσα ή έμμεσα είναι ότι η ΕΚΕ αποτελεί σύνολο αξιών που περιγράφουν ή και καθορίζουν έναν τρόπο σκέψης βάσει του οποίου λαμβάνονται αποφάσεις.

Αυτή η φύση της ΕΚΕ καθιστά το ρόλο της παιδείας και της εκπαίδευσης σε θέματα κοινωνικής ευθύνης καθοριστικής σημασίας για όλους τους συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων, των στελεχών, των μετόχων και άλλων κοινωνικών ομάδων.

Συνοπτικά θα λέγαμε ότι παιδεία και εκπαίδευση οδηγούν σε βαθύτερη και πληρέστερη κατανόηση των αξιών και της σημαντικότητας της ΕΚΕ. Με τον τρόπο αυτό διαμορφώνεται κοινωνική συνείδηση και αποκτάται επίγνωση του ρόλου όλων των κοινωνικών εταίρων σε θέματα κοινωνικής ευθύνης. Η διαδικασία αυτή είναι απαραίτητη ώστε η ΕΚΕ από αφηρημένη έννοια, να γίνει τρόπος σκέψης, ζωής και δράσης.

Το πλαίσιο της κριτικής για την κοινωνική ευθύνη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αναλύουμε την εταιρική κοινωνική ευθύνη που αφορά στην εκπαίδευση, τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους ορίζεται και τα επίπεδα στα οποία διδάσκεται.

Η επιλογή του όρου εταιρική ευθύνη (ΕΚΕ) καθορίστηκε από το γεγονός ότι οι βασικοί θεσμικοί παράγοντες, όπως η Ευρωπαϊκή ακαδημία επιχειρήσεων,

προέβαλαν την εταιρική ευθύνη σε αυξανόμενο βαθμό, έχοντας ως αποτέλεσμα ο όρος αυτός να γίνει πλέον δημοφιλής. Βασική παράμετρος είναι πως η ΕΚΕ έχει αρχίσει να εμφανίζεται και στον τομέα της εκπαίδευσης και πιο συγκεκριμένα στη τριτοβάθμια εκπαίδευση, προσφέροντας κατάλληλες δεξιότητες και ικανότητες στους σπουδαστές.

Αντιμέτωπη με την πολυπλοκότητα των σημερινών και μελλοντικών παγκόσμιων προκλήσεων, η τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει την ΕΚΕ ως οδηγό να προωθεί και να κατανοεί τα πολύπλευρα θέματα. Η ΕΚΕ ως σημαντικός συνοδοιπόρος πλέον της εκπαίδευσης, προσφέρει δεξιότητες και εκπαιδεύει μελλοντικούς επαγγελματίες. Επιπλέον, παρέχει εξειδικευμένες γνώσεις και προωθεί την έρευνα, καλλιεργώντας με αυτό τον τρόπο την κριτική σκέψη.

Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω των βασικών λειτουργιών τους (έρευνα, διδασκαλία) που πραγματοποιούν στο πλαίσιο της θεσμικής αυτονομίας και ακαδημαϊκής τους ελευθερίας και με γνώμονα την κοινωνική ευθύνη θα πρέπει να προωθούν τον εθελοντισμό μέσα από ηθικές προσεγγίσεις, να καλλιεργούν τη κριτική σκέψη, και να μεταβάλλουν τους ανθρώπους και κυρίως τους σπουδαστές τους από απαθή όντα σε ενεργούς πολίτες.

Τα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσα από τις γνώσεις που παρέχουν, προσφέρουν ολοένα και περισσότερες ευκαιρίες για άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων. Αναπτύσσουν το αίσθημα των πολιτών ώστε να διαφυλάσσουν την ιδιότητα τους ως πολίτες, αφού ενθαρρύνουν τους σπουδαστές και το ακαδημαϊκό προσωπικό στη παροχή κοινωνικών υπηρεσιών της κοινότητας τους (π.χ. καταπολέμηση της φτώχειας), αποδεικνύοντας πως τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και η ΕΚΕ προσφέρουν ηθική ποιότητα και υπευθυνότητα μέσα από το εκπαιδευτικό σύστημα.

Τα Πανεπιστήμια δεσμεύονται να προωθήσουν το πνεύμα της κοινωνικής ευθύνης για το κοινό καλό των ανθρώπων, διδάσκοντας προσωπικό και σπουδαστές έτσι ώστε, όλοι να είναι αποτελεσματικοί ηγέτες ικανοί να επιλύουν τα δύσκολα προβλήματα που ταλανίζουν τις κοινότητες σε κάθε επίπεδο. Είμαστε εταίροι με τις κοινότητες σε ότι αφορά την αναζήτηση νέων γνώσεων και έχουμε ευθύνες, που συμβάλλουν όχι μόνο στην καλλιέργεια της νοημοσύνη των σπουδαστών

αλλά και στη απόκτηση πολιτικοποιημένης κοινωνικής συνείδησης. Επιπλέον, τους τροφοδοτούμε με κοινωνικές αξίες και αρχές και με τρόπους που βοηθούν να εξασφαλίσουν οποιοδήποτε εφόδιο θα είναι αποτελεσματικό στους πολίτες της κοινωνίας.

Τελικά πιστεύουμε ότι η Πανεπιστημιακή κοινότητα υποστηρίζει και ενισχύει την ανάπτυξη των βιώσιμων κοινοτήτων. Πανεπιστήμια σε όλο τον κόσμο ανταποκρίνονται στις ανάγκες της σημερινής γενιάς χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών που θα επιδιώξουν να ικανοποιήσουν δικές τους ανάγκες. Επίσης, οι πανεπιστημιακές κοινότητες, με γνώμονα το αύριο παρέχουν σε κάθε σπουδαστή την δυνατότητα να αναπτυχτεί και να ενταχθεί ελεύθερα μέσα σε μια καλά ισορροπημένη και εναρμονισμένη κοινωνία με το κοινωνικό γίγνεσθαι.

Τα πανεπιστήμια ως φορείς της γνώσης, έχοντας στη διαδρομή τους συνοδοιπόρο την ΕΚΕ, δεσμεύονται να παρέχουν πρόσβαση σε όλες τις κοινωνικές κατηγορίες πολιτών, ανεξάρτητα από υλικούς πόρους (χαμηλά δίδακτρα ή και καθόλου δίδακτρα, δημόσια ιδρύματα, δωρεάν βιβλία, φοιτητικές υποτροφίες εκπτώσεις διδάκτρων).

Επιπλέον, οι πανεπιστημιακοί οργανισμοί, ακολουθώντας την εξέλιξη της τεχνολογίας είναι σε θέση να ανταποκριθούν και στην εξ' αποστάσεως μάθηση. Η τελευταία υποστηρίζεται από σύγχρονες τεχνολογίες, διασφαλίζοντας τη συνεχή ανάπτυξη των φοιτητών στα πανεπιστήμια αλλά και τη αδιάκοπη παροχή γνώσεων σε όσους απουσιάζουν από το χώρο του πανεπιστημίου.

Η online μάθηση προσφέρει σημαντικά οφέλη στους τομείς της εκπαίδευσης και αποτελεί καινοτομία στο εκπαιδευτικό σύστημα. Έπειτα, η εφαρμογή και η χρήση της καθιστούν την εκπαίδευση βιώσιμη.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός – Ερευνητικά ερωτήματα

Ο σκοπός της έρευνας αυτής είναι η αναδιατύπωση και η χορήγηση ενός ερωτηματολογίου που αφορά προσωπικές απόψεις και γνώμες σχετικά με τα θέματα δεοντολογίας και τα θέματα κοινωνικής ευθύνης σύμφωνα με το πρότυπο ISO 26000, σε σπουδαστές ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης μεταξύ Ελλάδας, Ισπανία και Ουγγαρίας. Το τεστ αυτό διατυπώθηκε λαμβάνοντας υπόψη το πρότυπο ISO 26000, αποτελέσματα της έρευνας όσον αφορά στις παρανοήσεις των σπουδαστών, τη βιβλιογραφική ανασκόπηση καθώς και το βαθμό αποτελέσματος της κάθε ερώτησης ο οποίος διαφάνηκε μέσα από συγκεκριμένη στατιστική ανάλυση με τη βοήθεια του στατιστικού πακέτου SPSS και Excel. Ως εκ τούτου προκύπτουν κάποια θέματα σχετικά με τα αποτελέσματα των σπουδαστών στο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, καθώς και τη διαφοροποίηση των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου από διαφορετικές ομάδες σπουδαστών.

Συγκεκριμένα διατυπώνονται τα πιο κάτω θέματα:

- α. Θέματα σπουδαστών.
- β. Διακυβέρνηση Οργανισμού (Διοίκηση).
- γ. Σεβασμός ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- δ. Πρακτικές Εργασίας.
- ε. Περιβάλλον.
- ζ. Δίκαιες Πρακτικές Λειτουργίας.
- η. Θέματα πελατών/υπηρετούμενων.
- θ. Κοινωνική συμμετοχή και ανάπτυξη.

Με βάση τα πιο πάνω, ως ανεξάρτητες μεταβλητές της παρούσας έρευνας ορίζονται η χώρα, το φύλο και η ηλικία των σπουδαστών, ενώ ως εξαρτημένη μεταβλητή η επίδοση των σπουδαστών στην κοινωνική ευθύνη.

Είδος έρευνας

Αφού σκοπός της έρευνας ήταν η σύγκριση της επίδοσης διαφορετικών ομάδων σπουδαστών στην κοινωνική ευθύνη, στα ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα πληροφορικής, κρίθηκε ως κατάλληλη μέθοδος συλλογής δεδομένων η χρήση ερωτηματολογίου, εργαλείο που πλεονεκτεί ως προς την προσαρμογή σε συγκεκριμένες θεσμικές, υπηρεσιακές και ατομικές καταστάσεις, ενώ παράλληλα προσφέρει στο ερευνητή μια πολύτιμη ευκαιρία για γρήγορη, συναφή και εστιασμένη ανατροφοδότηση για τις επιδόσεις των αποτελεσμάτων. Στο τεστ, οι ερευνητές έχουν στη διάθεσή τους μια αποτελεσματική μέθοδο για τη συλλογή δεδομένων αριθμητικού παρά λεκτικού τύπου, κάτι που διευκόλυνε στην παρούσα έρευνα τη γρήγορη ποσοτικοποίηση των δεδομένων, για σκοπούς ανάλυσης. Η ποσοτική προσέγγιση μας επέτρεπε να περιγράψουμε τις επιδόσεις των μαθητών στο τεστ, να εντοπίσουμε σταθερές με βάση τις οποίες μπορούν να συγκριθούν.

Τα ερωτηματολόγια για τη συλλογή δεδομένων μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε παραμετρικά και μη παραμετρικά, σε ερωτηματολόγια επιδόσεων ή δεξιοτήτων, σε ερωτηματολόγια που είναι σχετικά με κάποιο πρότυπο ή μέσο όρο και σε αυτά που είναι σχετικά με τα κριτήρια, σε προτυποποιημένα ερωτηματολόγια που είναι διαθέσιμα στο εμπόριο προκειμένου να τα χρησιμοποιήσουν οι ερευνητές και σε ερασιτεχνικά τεστ που διαμορφώνονται από τους ίδιους τους ερευνητές. Ωστόσο, λόγω του ότι η συγκεκριμένη έρευνα γίνεται για καθαρά εκπαιδευτικούς σκοπούς, δεν υπήρχε η σχετική πληροφόρηση που θα μας έδινε λεπτομέρειες για το είδος του τεστ που χρησιμοποιήθηκε, σύμφωνα με τις πιο πάνω κατηγορίες.

Δείγμα

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 205 σπουδαστές τριών πανεπιστημίων, Ελλάδας, Ισπανίας και Ουγγαρίας.

Πιο συγκεκριμένα, το τεστ δόθηκε σε 55,61% σπουδαστές στην Ελλάδα, 27,31% σπουδαστές στην Ουγγαρία και 17,07% σπουδαστές στην Ισπανία. Συνολικά έλαβαν μέρος στην έρευνα 23,9% είναι γυναίκες 74,6% άντρες και 1,5% ελλείπει δεδομένα, αριθμός που μπορεί να θεωρηθεί μικρός για τη γενίκευση των

αποτελεσμάτων που θα προκύψουν από την ανάλυση των δεδομένων που συλλέχτηκαν.

Σ' αυτό το σημείο να τονιστεί ότι από τα στοιχεία που είχαμε για τη διεξαγωγή της έρευνας, δε διευκρινίζεται ο τρόπος με τον οποίο έγινε η επιλογή του δείγματος. Παρόλα αυτά, για χάρη της ανάλυσης των αποτελεσμάτων και την εφαρμογή των κατάλληλων κριτηρίων για τη διεξαγωγή συμπερασμάτων, θεωρούμε ότι το δείγμα επιλέγηκε με τη μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας.

Μέσα συλλογής δεδομένων

Για τη διεξαγωγή της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο για την κοινωνική ευθύνη το οποίο περιλάμβανε 21 μεταβλητές κοινωνικής ευθύνης (τρεις ερωτήσεις για κάθε μία από τις επτά περιοχές Κοινωνική ευθύνης), που ζητούσαν αριθμητική απάντηση από το 1 μέχρι το 5 όπου το 1 είναι καθόλου και το 5 πάρα πολύ.

Κατά την καταγραφή των αποτελεσμάτων στο στατιστικό πακέτο SPSS, χρησιμοποιήσαμε το Chi-square test για να πάρουμε τα ανάλογα αποτελέσματα, το οποίο προβλέπει την πιθανότητα ως προς το κατά πόσο οι τιμές σύνδεσης μεταξύ των μεταβλητών είναι αποτέλεσμα τυχαίων δειγματοληπτικών σφαλμάτων. Αν η μηδενική υπόθεση είναι αληθής, οι παρατηρούμενες και οι αναμενόμενες τιμές πρέπει να είναι παρόμοιες. Όταν το επίπεδο σημαντικότητας είναι μικρό (κάτω από 0,5), η μηδενική υπόθεση μπορεί να απορριφθεί.

Οι σπουδαστές συμπλήρωναν το τεστ ανώνυμα, κατάσταση η οποία τους διαφύλασσε από την πιθανότητα να αναγνωριστούν από τον ερευνητή ή κάποιο άλλο. Ωστόσο, ο κάθε σπουδαστής καλείτο να καταγράψει την τάξη, το σχολείο και το φύλο του, στοιχεία που θα εξυπηρετούσαν στην απάντηση συγκεκριμένων ερευνητικών ερωτημάτων. Τα δεδομένα αυτά καταγράφηκαν επίσης στο SPSS.

Εγκυρότητα – Αξιοπιστία

Υπάρχουν πολλά ζητήματα που μπορεί να επηρεάσουν την εγκυρότητα και αξιοπιστία του ερωτηματολογίου, συνεπώς ο ερευνητής που σκέφτεται να χορηγήσει ερωτηματολόγιο για να συγκεντρώσει ερευνητικά δεδομένα, πρέπει να διασφαλίσει ότι το ερωτηματολόγιο είναι κατάλληλο, έγκυρο και αξιόπιστο

Για να αντιμετωπιστεί το θέμα της αξιοπιστίας υπάρχει η ανάγκη για διαδικασίες μετρίασης (πριν και μετά την επίδοση του ερωτηματολογίου) προκειμένου να εξισορροπηθούν τυχόν ασυνέχειες μεταξύ των δεικτών του ερωτηματολογίου, όπως είναι η στατιστική αναφορά διαβάθμισης, η εκ των υστέρων προσαρμογή των δεικτών, η αξιολόγηση των ιδρυμάτων, οι επισκέψεις ατόμων για επαλήθευση, τα πάνελ συμφωνίας, ο ορισμός κριτηρίων δεικτών, η παράθεση παραδειγμάτων, οι ομαδικές συναντήσεις μετρίασης, οι μέθοδοι του ερωτηματολογίου και της επανάληψής του.

Για να διασφαλιστεί η εγκυρότητα του ερωτηματολογίου πρέπει να δείχνει καταλληλότητα για το σκοπό και να αναδεικνύει τα διάφορα είδη εγκυρότητας, όπως είναι η εγκυρότητα περιεχομένου, η εγκυρότητα που βασίζεται σε συγκεκριμένα κριτήρια, η εγκυρότητα δομήματος, η ταυτόχρονη εγκυρότητα, η φαινομενική εγκυρότητα, η εγκυρότητα πρόβλεψης, η συμπερασματική εγκυρότητα και η συστημική εγκυρότητα .

Και στο θέμα της διασφάλισης της εγκυρότητας και αξιοπιστίας δεν υπάρχει η κατάλληλη πληροφόρηση, ούτως ώστε να γνωρίζουμε τι ενέργειες έγιναν πριν και μετά την επίδοση του ερωτηματολογίου από τους σπουδαστές για να αντιμετωπιστεί αυτό το θέμα. Ως εκ τούτου, δεν μπορούμε να πούμε με απόλυτη βεβαιότητα ότι τα αποτελέσματα της χορήγησης του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου, είναι έγκυρα και αξιόπιστα, αν και στην ανάλυση των δεδομένων μας, θα προσπαθήσουμε να αντιμετωπίσουμε το θέμα αυτό, μέσα από τον υπολογισμό των συντελεστών αξιοπιστίας.

Στατιστικές τεχνικές

Η ανάλυση των δεδομένων της παρούσας έρευνας έγινε με τη χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS, ενός πανίσχυρου και ευέλικτου λογισμικού. Το SPSS είναι ένα από τα πιο σύγχρονα στατιστικά πακέτα που υπάρχουν σήμερα.

Περιορισμοί έρευνας

Όπως σε κάθε έρευνα έτσι και κατά τη διεξαγωγή της συγκεκριμένης προέκυψαν ορισμένοι περιορισμοί. Το ερωτηματολόγιο αφορά αποκλειστικά μόνο 3 πανεπιστήμια. Η έρευνα έγινε αποκλειστικά για την κοινωνική ευθύνη για ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα στο τμήμα της πληροφορικής.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το ερωτηματολόγιο είναι χωρισμένο σε 2 μέρη:

A. Δημογραφικά ζητήματα.

Στα Δημογραφικά ζητήματα παρουσιάζονται τα ακόλουθα πεδία:

1. Φύλλο: Άνδρας, Γυναίκα.
2. Ηλικία: τέσσερις κατηγορίες - 18-20 ,21-23, 24-26, >26.
3. Χώρα σπουδών: Αυστρία, Γερμανία ,Ελλάδα, Ουγγαρία, Σλοβενία Ισπανία, Άλλη.
4. Καταγωγή: Αυστρία, Γερμανία ,Ελλάδα, Ουγγαρία, Σλοβενία Ισπανία, Άλλη.
5. Επίπεδο σπουδών: Πτυχίο, Μάστερ, Διδακτορικό .
6. Ωράριο σπουδών: Full time, Part time.
7. Όνομα Πανεπιστημίου/ΤΕΙ.
8. Όνομα του Τμήματος σπουδών.
9. Εάν εργάζεστε παράλληλα με τις σπουδές σας, συμπληρώστε το πεδίο σχέση/ωράριο εργασίας.
10. Ωράριο εργασίας Full time, Part time, Σύμβαση έργου.

B. Ερωτήματα που σχετίζονται με προσωπικές απόψεις και γνώμες σχετικά με τα θέματα δεοντολογίας και τα θέματα κοινωνικής ευθύνης.

Στο ακόλουθο κομμάτι παρουσιάζονται κάποια ερωτήματα τα οποία πρέπει να απαντηθούν όλα με βαθμό από το 1 (καθόλου) – 5 (πάρα πολύ).

Ερώτημα 1^ο

Θέματα σπουδαστών. Σε ποιο βαθμό σας ενημερώνει ή σας προετοιμάζει το πανεπιστήμιο-ΤΕΙ / τμήμα σας, για τα θέματα κοινωνικής ευθύνης, όπως

- Σεβασμός του νόμου, ίσα δικαιώματα, ίσες ευκαιρίες για όλους

- Φοιτητική στήριξη (για φοιτητές με ειδικές ανάγκες, συμβουλές σταδιοδρομίας, κλπ).
- Πρόσβαση σε υπηρεσίες που παρέχονται από το πανεπιστήμιο-ΤΕΙ/ τμήμα σας, όπως γραφεία υποστήριξης, υπηρεσίες εξυπηρέτησης φοιτητών, ενημέρωση, οδηγίες, κ.ά.

Ερώτημα 2^ο

Διακυβέρνηση Οργανισμού (Διοίκηση). Προωθεί το πανεπιστήμιο-ΤΕΙ/τμήμα σας τη δεοντολογία επαγγέλματος –ηθική συμπεριφορά και πρότυπα ευθύνης για το μελλοντικό επάγγελμα σας, όπως:

- Έναν κώδικα συμπεριφοράς, ηθικής & δεοντολογίας
- Δίκαιες ευκαιρίες για τις ομάδες ανθρώπων που υπό-εκπροσωπούνται, όπως γυναίκες, άτομα με ειδικές ανάγκες, μετανάστες κλπ.
- Σεβασμός του νόμου

Ερώτημα 3^ο

Σεβασμός ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σε ποιο βαθμό προωθεί το πανεπιστήμιο-ΤΕΙ/τμήμα σας την προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αναφέρονται σε :

- Προσωπικά δεδομένα (διεύθυνση κατοικίας, τηλέφωνα, οικονομικά στοιχεία, κλπ)
- Ζητήματα ασφάλειας, φύλαξης και προστασίας προσωπικών δεδομένων, όπως εμπιστευτικότητα των εγγράφων, κλπ.
- Διαφάνεια & δίκαιοι κανόνες (γνωστοί κανόνες, κατανοητοί και διαθέσιμοι σε όλους)

Ερώτημα 4^ο

Πρακτικές Εργασίας: Σε ποιο βαθμό σας προετοιμάζει το πανεπιστήμιο-ΤΕΙ/τμήμα σας, για θέματα κοινωνικής ευθύνης στο μελλοντικό σας επάγγελμα;

- Νόμους και κανονισμούς (πνευματικά δικαιώματα, άδειες χρήσης λογισμικού, κλπ.)
- Επαγγελματικές σχέσεις και συνθήκες εργασίας (ίδιους κανόνες για όλους, κλπ.)
- Κοινωνικά θέματα (ψηφιακός και κοινωνικός διάλογος, ψηφιακό χάσμα, κοινωνική προστασία)

Ερώτημα 5^ο

Περιβάλλον. Σε ποιο βαθμό το πανεπιστήμιο-ΤΕΙ/τμήμα, σας προετοιμάζει για την κοινωνική ευθύνη σε περιβαλλοντικά θέματα στο μελλοντικό επάγγελμά σας:

- Πράσινη Πληροφορική - Green Computing (πληροφορική φιλική προς το περιβάλλον)
- Παγκόσμια οικολογικά θέματα, όπως έκλυση διοξειδίου του άνθρακα, οικολογικοί πόροι στην πληροφορική
- Ανακύκλωση υλικών

Ερώτημα 6^ο

Δίκαιες Πρακτικές Λειτουργίας. Σε ποιο βαθμό το πανεπιστήμιο-ΤΕΙ / τμήμα σας, σας ενημερώνει σχετικά με δίκαιες πρακτικές για το μελλοντικό σας επάγγελμα:

- Θεμιτός ανταγωνισμός-άμιλα
- Αποφυγή της διαφθοράς και καταπολέμηση της διαφθοράς
- Υπεύθυνη πολιτική συμμετοχή

Ερώτημα 7^ο

Θέματα πελατών/υπηρετούμενων. Σε ποιο βαθμό σας προετοιμάζει το πανεπιστήμιο-ΤΕΙ / τμήμα σας για το μελλοντικό σας επάγγελμα, σε θέματα κοινωνικής ευθύνης, όπως:

- Παροχή χρήσιμων, αντικειμενικών, δίκαιων και διαυγών (καθαρών) πληροφοριών
- Προστασία δικαιωμάτων, ενδιαφερόντων και της υγείας του πελάτη/υπηρετούμενου
- Διασφάλιση ότι όλοι έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες, χωρίς διαχωρισμούς

Ερώτημα 8^ο

Κοινοτική συμμετοχή και ανάπτυξη: Σε ποιο βαθμό σας προετοιμάζει το πανεπιστήμιο -ΤΕΙ/ τμήμα σας για θέματα συμμετοχής σας στην κοινότητα και στην ανάπτυξη, όπως για την:

- Εξάλειψη της φτώχειας και της αδικίας (δημιουργία ικανοτήτων σε θέματα Κοινωνίας της Πληροφορίας, πρόσβαση σε σύγχρονες τεχνολογίες, σεμινάρια, κλπ)
- Διοργάνωση εκδηλώσεων, δηλαδή για ανάμιξη (εμπλοκή) με την ευρύτερη κοινότητα (προσκεκλημένοι ομιλητές, επισκέψεις στην βιομηχανία, εθελοντισμός κλπ.)
- Προώθηση συμμετοχής σε επαγγελματικές ενώσεις (π.χ. επαγγελματικά επιμελητήρια, σύλλογοι αποφοίτων, σωματεία, κλπ)

Το ερωτηματολόγιο στοχεύει στην καταγραφή και συλλογή των αντιλήψεων των μαθητών σχετικά με 21 μεταβλητές κοινωνικής ευθύνης (τρεις ερωτήσεις για κάθε μία από τις επτά περιοχές Κοινωνική ευθύνης). Οι ερωτήσεις Κοινωνική ευθύνης βαθμολογούνται σε κλίμακα 5 βαθμών Likert σύμφωνα με τις προσωπικές απόψεις και τις γνώμες τους σχετικά με τη δεοντολογία και πρακτικές κοινωνικής

ευθύνης δέουσες ενέργειες στο τμήμα/πανεπιστήμιο στο οποίο λαμβάνει χώρα η μελέτη.

Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου πάρθηκαν από ζητήματα τα οποία αφορούν την κοινωνική ευθύνη και κατηγοριοποιούνται στις εξής βασικές κατηγορίες:

- Οργανωτική διοίκηση
- Ανθρώπινα δικαιώματα
- Εμπορικές πρακτικές
- Περιβάλλον
- Δίκαιες επιχειρηματικές πρακτικές
- Θέματα καταναλωτών
- Κοινωνική συμμετοχή και ανάπτυξη

Η απαραίτητη επεξεργασία των αποτελεσμάτων έγινε με το πρόγραμμα SPSS. Επιπλέον, χρησιμοποιήσαμε και το Chi-square test για να πάρουμε τα ανάλογα αποτελέσματα, το οποίο προβλέπει την πιθανότητα ως προς το κατά πόσο οι τιμές σύνδεσης μεταξύ των μεταβλητών είναι αποτέλεσμα τυχαίων δειγματοληπτικών σφαλμάτων. Αν η μηδενική υπόθεση είναι αληθής, οι παρατηρούμενες και οι αναμενόμενες τιμές πρέπει να είναι παρόμοιες. Όταν το επίπεδο σημαντικότητας είναι μικρό (κάτω από 0,5), η μηδενική υπόθεση μπορεί να απορριφθεί.

Ο συνολικός αριθμός των απαντήσεων που συλλέχθηκαν είναι 205.

Η κατανομή των απαντήσεων ανά χώρα έχει ως εξής:

Ελλάδα 114 απαντήσεις,

Ουγγαρία 56 απαντήσεις,

Ισπανία 35 απαντήσεις.

Η κατανομή κατά φύλο ήταν:

23,9% γυναίκες,

74,6% άνδρες

1,5% των δεδομένων που λείπουν.

Τα διαστήματα ηλικίας ήταν:

18-20 ετών 19,5%,

21-23 ετών 45,4%,

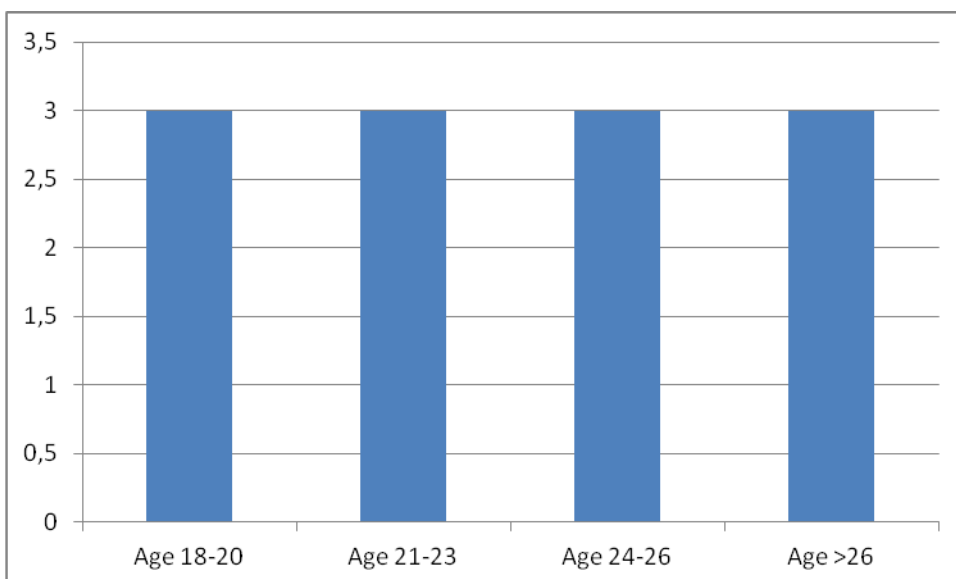
24-26 ετών, 22,9%

και ηλικίας άνω των 26 ετών 12,2%.

Συνολικά 35 μαθητές δήλωσαν ότι εργάζονται με πλήρη απασχόληση, 63 φοιτητές που σπουδάζουν εργαζόμενοι παράλληλα με μερική απασχόληση.

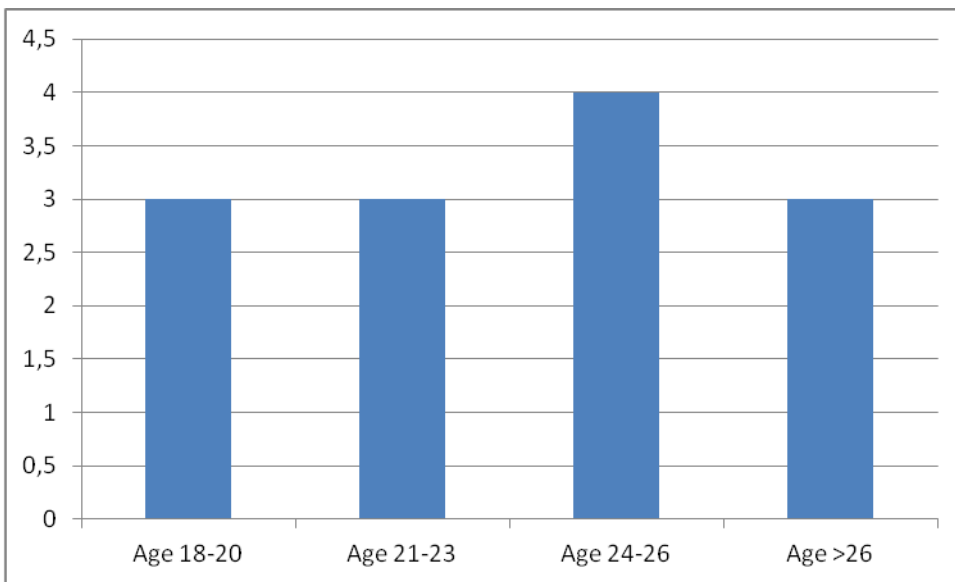
15 φοιτητές που σπουδάζουν και εργάζονται με πλήρη απασχόληση και την εργασία μερικής απασχόλησης καθώς και 13 μαθητές με μερική απασχόληση.

Το 100% των Ούγγρων σπουδαστών δήλωσαν ότι δουλεύουν. Το αντίστοιχο ποσοστό για τους Ισπανικούς φοιτητές είναι 66%, ενώ για τους Έλληνες φοιτητές το αντίστοιχο ποσοστό πέφτει στο 42%.

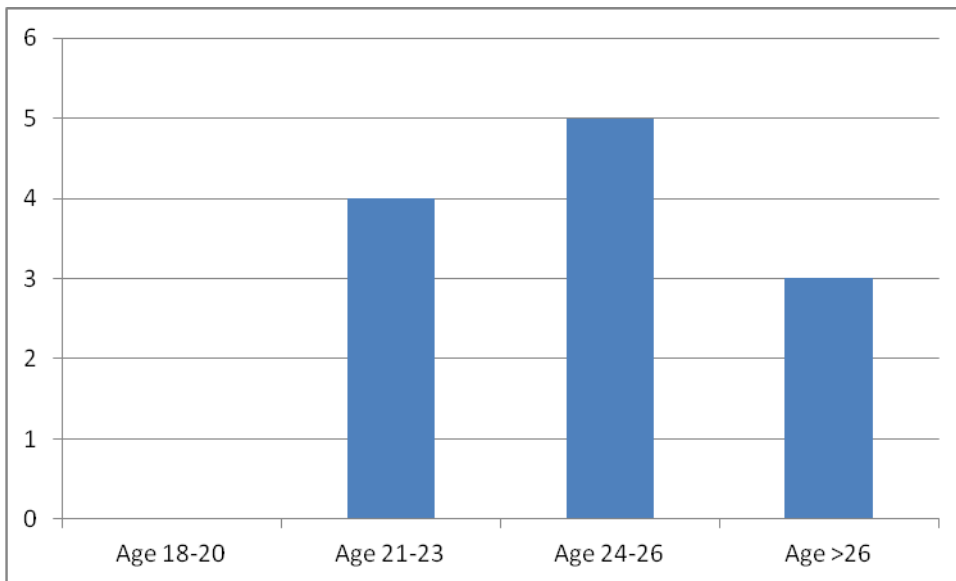
Σχήμα 4 'Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν οι Έλληνες άντρες στο ερωτηματολόγιο'

Στην παραπάνω γραφική παράσταση φαίνεται ο Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν οι Έλληνες άντρες στο ερωτηματολόγιο. Βλέπουμε ότι η Ελλάδα έχει μια μέτρια ενημέρωση στον τομέα των θεμάτων κοινωνικής ευθύνης σε όλες τις ηλικίες.

Σχήμα 5 'Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν οι Ισπανοί άντρες στο ερωτηματολόγιο'

Σε αυτή την γραφική παράσταση βλέπουμε τον Μέσο Όρο των απαντήσεων που έδωσαν οι Ισπανοί άντρες στο ερωτηματολόγιο. Βλέπουμε ότι η Ισπανία έχει μια μέτρια ενημέρωση στον τομέα των θεμάτων κοινωνικής ευθύνης σε όλες τις ηλικίες εκτός από την ηλικία των 24-26 που είναι πιο κοινωνικά υπεύθυνη κατά μια ποσοτική μονάδα.

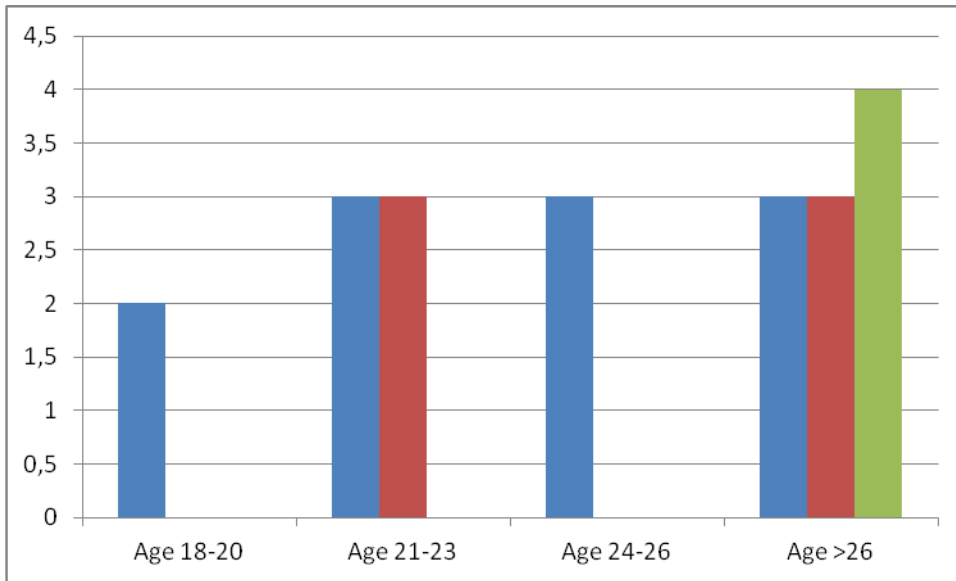
Σχήμα 6 'Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν οι Ούγγροι άντρες στο ερωτηματολόγιο'

Σε αυτή την γραφική παράσταση βλέπουμε τον Μέσο Όρο των απαντήσεων που έδωσαν οι Ούγγροι άντρες στο ερωτηματολόγιο. Βλέπουμε ότι η Ουγγαρία στις ηλικίες μεταξύ 21-23 είναι αρκετά ενημερωμένοι για την κοινωνική ευθύνη ενώ στις ηλικίες μεταξύ 24-26 είναι άριστα ενημερωμένοι και στις ηλικίες 26> είναι μέτρια ενημερωμένοι.

Σύγκριση μεταξύ των ηλικιών στις διάφορες χώρες

Στα ερωτηματολόγια που δόθηκαν στην Ουγγαρία δεν υπήρχαν άντρες ηλικίας 18-20 ετών.

Επίσης βλέπουμε μέτριες βαθμολογίες στις απαντήσεις των ελλήνων φοιτητών σε όλες της ηλικίες, ενώ στην Ισπανία παρατηρούμε ότι οι ηλικίες μεταξύ 24-26 έδωσαν πιο καλή βαθμολογία στις απαντήσεις του ερωτηματολογίου. Στις απαντήσεις που αφορούν στην Ουγγαρία παρατηρούμε πάλι μία διαφορά στις ηλικίες 24-26, με τα αποτελέσματα να είναι πολύ καλύτερα από αυτά της Ελλάδας και της Ισπανίας.

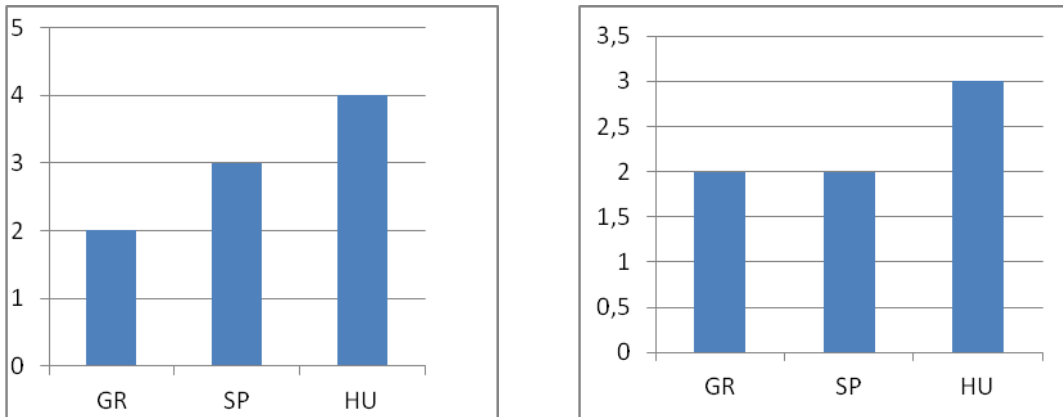
Σχήμα 7 'Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν οι γυναίκες στο ερωτηματολόγιο'

Η παραπάνω γραφική παράσταση απεικονίζει το Μέσο Όρο των απαντήσεων που έδωσαν οι Ελληνίδες(μπλε), οι Ισπανίδες(κόκκινο) και οι Ούγγρες (πράσινο) γυναίκες στο ερωτηματολόγιο.

Σε αυτήν τη γραφική παράσταση βλέπουμε ότι η Ελλάδα και η Ισπανία κυμαίνονται πάλι κοντά στο 3.Επίσης και στις γυναίκες της Ουγγαρίας βλέπουμε ότι σε ηλικία >26 η Κοινωνική Ευθηνή στο χώρο της πληροφορικής σημειώνει υψηλή βαθμολογία, που σημαίνει πως είναι περισσότερο ανεπτυγμένη συγκριτικά με τις δύο άλλες χώρες.

Πραγματοποιώντας μια σύγκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών συμπεραίνουμε ότι οι άντρες είναι περισσότερο κοινωνικά υπεύθυνοι στις ηλικίες 24-26, ενώ αντίστοιχη συμπεριφορά παρουσιάζουν οι γυναίκες ηλικίας >26.

Ερώτηση 1^η

Σχήμα 8 'Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 0κη ερώτηση στο ερωτηματολόγιο'

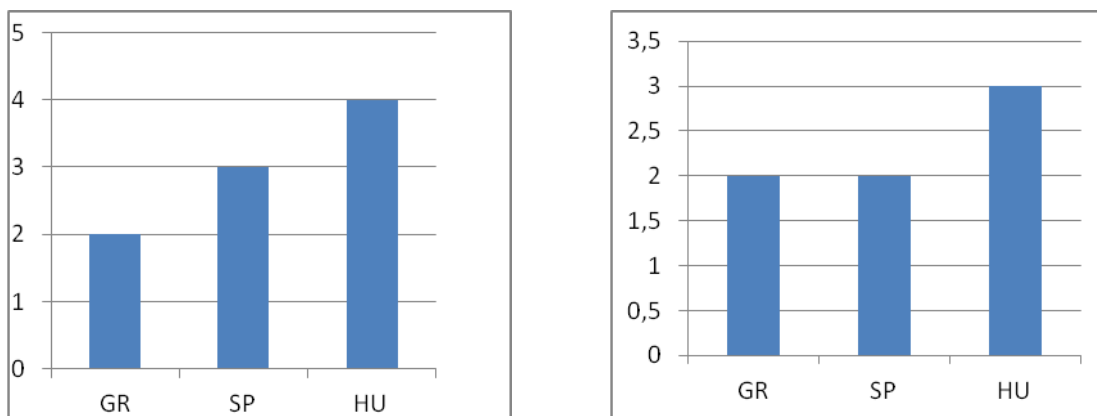
Άντρες

Γυναίκες

Η πιο πάνω γραφική παράσταση απεικονίζει το μέσο όρο των απαντήσεων, που έδωσαν οι Έλληνες, οι Ισπανοί και οι Ούγγροι στον πληθυσμό που αφορά, άντρες και γυναίκες στο ερωτηματολόγιο σύμφωνα με την πρώτη ερώτηση.

Σε αυτήν τη γραφική παράσταση βλέπουμε ότι η Ελλάδα έχει μια μέτρια ενημέρωση στον τομέα των θεμάτων κοινωνικής ευθύνης, τόσο στους άντρες, όσο και στις γυναίκες. Οι Ισπανοί κυμαίνονται γύρω στο 4 σύμφωνα με την κλίμακα της γραφικής παράστασης που αφορά στους άντρες. Στο ίδιο επίπεδο κυμαίνονται, με βάση την έρευνα μας ο αντρικός και γυναικείος πληθυσμός της Ουγγαρίας. Παρατηρούμε ότι οι Ούγγροι επηρεάζονται περισσότερο στα θέματα κοινωνικής ευθύνης. Όπως προκύπτει από τη σύγκριση ανδρών και γυναικών συμπεραίνουμε ότι οι άντρες είναι κοινωνικά υπεύθυνοι περισσότερο από τις γυναίκες. Αυτό ίσως πηγάζει από την ενημέρωση που παρέχουν τα πανεπιστήμια της Ουγγαρίας, στους σπουδαστές τους.

Ερώτηση 2^η

Σχήμα 9 'Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 1η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο'

Άντρες

Γυναίκες

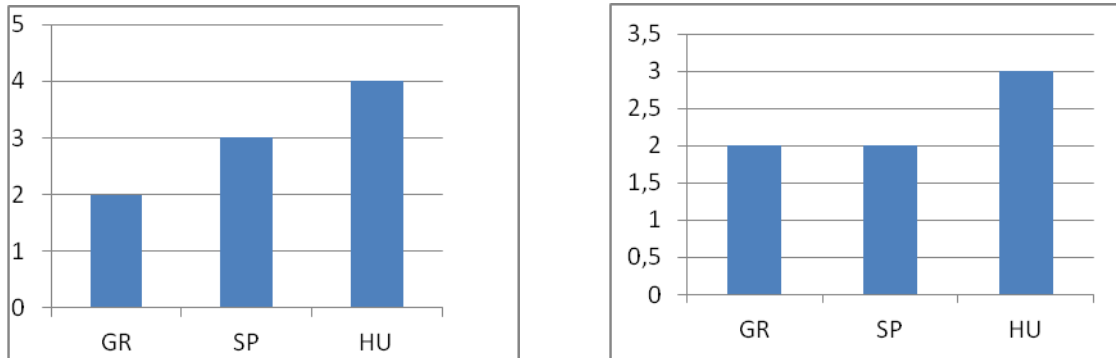
Στην πιο πάνω γραφική παράσταση, απεικονίζεται ο μέσος όρος από τις απαντήσεις που έδωσαν οι Έλληνες, οι Ισπανοί και οι Ούγγροι, άντρες και γυναίκες στο ερωτηματολόγιο που αφορά τη δεύτερη ερώτηση.

Παρατηρούμε ότι, άντρες και γυναίκες στην Ελλάδα και την Ισπανία έχουν μέτρια ενημέρωση στον τομέα των θεμάτων κοινωνικής ευθύνης. Ταυτόχρονα υπάρχει η απορία αν το πανεπιστήμιο προωθεί τέτοια θέματα.

Την ίδια στιγμή οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους άντρες στην Ουγγαρία κυμαίνονται κοντά στο 4 της κλίμακας, ενώ στις γυναίκες κοντά στο 3.

Στις απαντήσεις που έδωσε ο πληθυσμός της Ισπανίας και της Ουγγαρίας βλέπουμε ότι, στο πρώτο ερώτημα της δεύτερης ερώτησης: «Έναν κώδικα συμπεριφοράς, ηθικής & δεοντολογίας» το βαθμολόγησαν χαμηλά .

Ερώτηση 3^η

Σχήμα 10 'Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 2η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο'

Άντρες

Γυναίκες

Στη συγκεκριμένη γραφική παράσταση σκιαγραφείται ο μέσος όρος των απαντήσεων που έδωσαν οι Έλληνες, οι Ισπανοί και οι Ούγγροι, άντρες και γυναίκες στην ερώτηση που αφορά το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: «Σε ποίο βαθμό προωθεί το πανεπιστήμιο-ΤΕΙ/τμήμα σας, την προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αναφέρονται σε...»;

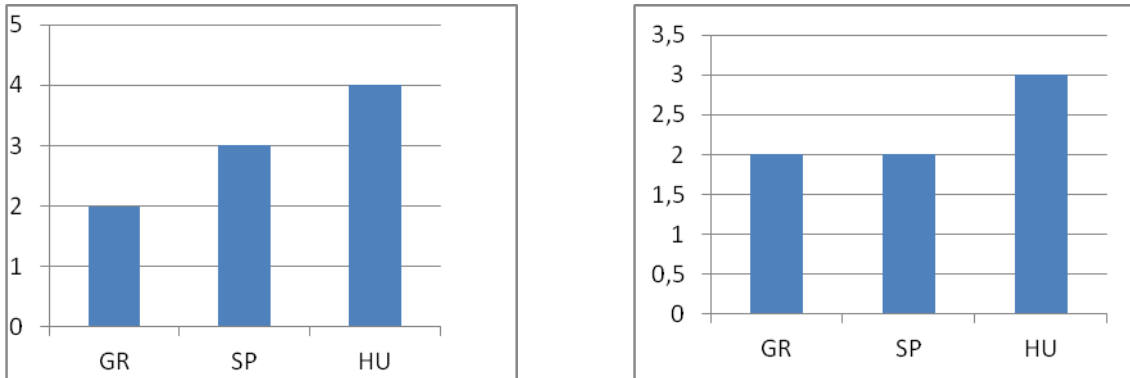
Με βάση τις απαντήσεις και την γραφική παράσταση παρατηρούμε ότι η Ελλάδα έχει μέτρια προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στους άντρες.

Στην Ισπανία βλέπουμε οι άντρες να αγγίζουν το 3 της κλίμακας και οι γυναίκες το 2 στα θέματα που αφορούν την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στην Ουγγαρία από τις απαντήσεις των αντρών ο μέσος όρος κυμαίνεται κοντά στο 4, ενώ στις γυναίκες βλέπουμε να είναι κοντά στο 3.

Στις απαντήσεις των Ισπανών και των Ούγγρων, σε σχέση με το δεύτερο και τρίτο ζήτημα της τρίτης ερώτησης υπάρχουν χαμηλές εκτιμήσεις στα ζητήματα ασφάλειας, φύλαξης και προστασίας προσωπικών δεδομένων, όπως εμπιστευτικότητα των εγγράφων κ.α.

Ερώτηση 4^η

Σχήμα 11 'Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 3η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο'

Αντρες

Γυναίκες

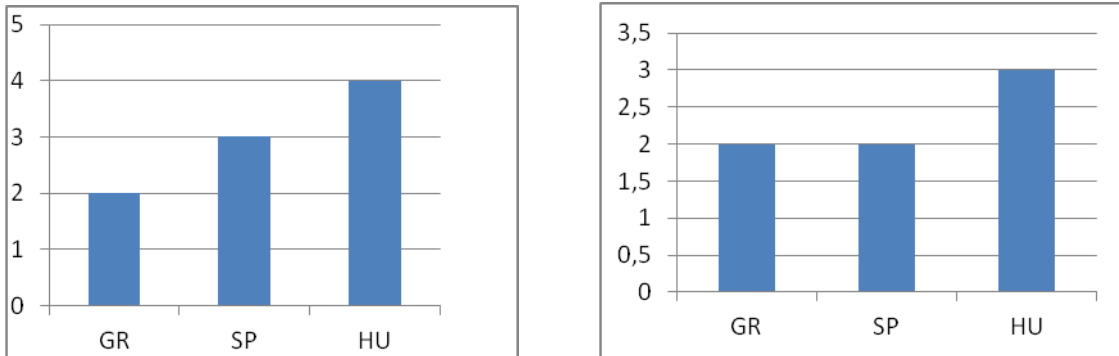
Η παραπάνω γραφική παράσταση δίνει το μέσο όρο των απαντήσεων που έδωσαν οι Έλληνες, οι Ισπανοί και οι Ούγγροι, άντρες και γυναίκες στο ερωτηματολόγιο της τρίτης ερώτησης.

Επίσης βλέπουμε ότι η Ελλάδα και Ισπανία έχουν μέτρια προετοιμασία στο πανεπιστήμιο-ΤΕΙ, στα θέματα κοινωνικής ευθύνης για το μελλοντικό μας επάγγελμα.

Οι Ούγγροι κυμαίνονται κοντά στο 4 και οι γυναίκες της Ουγγαρίας βλέπουμε να βρίσκονται κοντά στο 3.

Διαπιστώνουμε πως και στις 3 χώρες (Ελλάδα, Ισπανία, Ουγγαρία) τα εκπαιδευτικά ιδρύματα υστερούν σε πνευματικά δικαιώματα, άδειες χρήσης λογισμικού, σε επαγγελματικές σχέσεις και συνθήκες εργασίας και σε κοινωνικά θέματα (ψηφιακός και κοινωνικός διάλογος, ψηφιακό χάσμα, κοινωνική προστασία).

Ερώτηση 5^η

Σχήμα 12 'Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 4η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο'

Άντρες

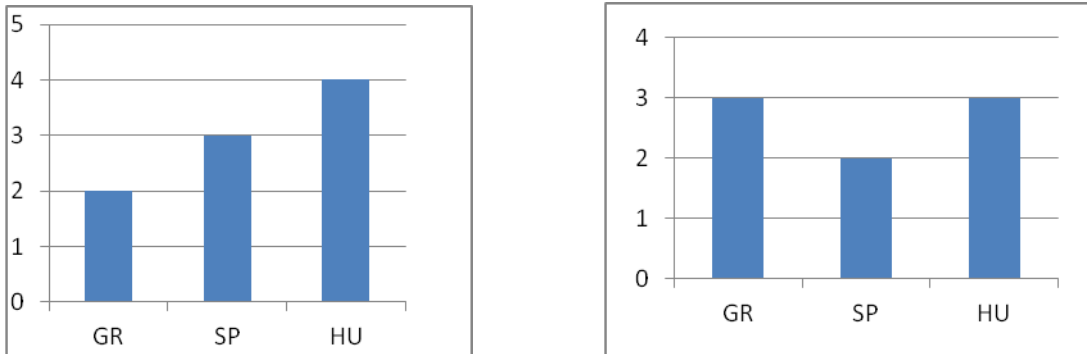
Γυναίκες

Η πιο πάνω γραφική παράσταση απεικονίζει το μέσο όρο των απαντήσεων των Ελλήνων, των Ισπανών και των Ούγγρων. Οι απαντήσεις δόθηκαν από άντρες και γυναίκες στο ερωτηματολόγιο για την τέταρτη ερώτηση.

Σε αυτήν τη γραφική παράσταση βλέπουμε, ότι Ελλάδα και Ισπανία έχουν μέτρια προετοιμασία σε περιβαλλοντικά θέματα .

Στην Ουγγαρία, η ενημέρωση που έχουν στα πανεπιστήμια τους είναι άριστα καταρτισμένη σε ό,τι αφορά την πράσινη πληροφορική, τα παγκόσμια οικολογικά θέματα και την ανακύκλωση υλικών.

Ερώτηση 6^η

Σχήμα 13 'Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 5η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο'

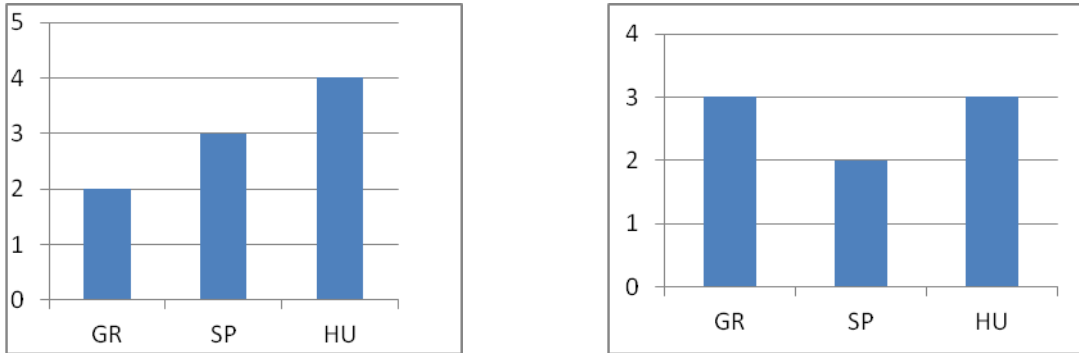
Άντρες

Γυναίκες

Αυτή η γραφική παράσταση σκιαγραφεί το μέσο όρο των απαντήσεων που έδωσαν οι Έλληνες, οι Ισπανοί και οι Ούγγροι, άντρες και γυναίκες στο ερωτηματολόγιο για την πέμπτη ερώτηση.

Στη συγκεκριμένη παράσταση φαίνεται, η Ελλάδα και η Ισπανία να έχουν μέτρια ενημέρωση σχετικά με το μελλοντικό μας επάγγελμα. Στην Ουγγαρία, οι άντρες μοιάζουν να είναι απόλυτα καταρτισμένοι και να μετέχουν υπεύθυνα στην πολιτική. Οι γυναίκες, με βάση τις απαντήσεις που έδωσαν δείχνουν να έχουν μέτρια συμμετοχή.

Ερώτηση 7^η

Σχήμα 14 'Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 6η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο'

Άντρες

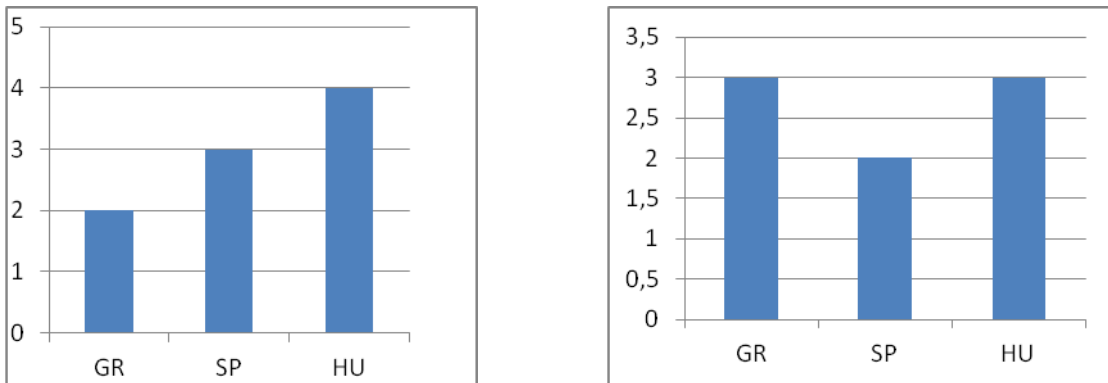
Γυναίκες

Βάση της παραπάνω γραφικής παράστασης δίνεται ο μέσος όρος των απαντήσεων που έδωσαν οι Έλληνες, οι Ισπανοί και οι Ούγγροι, άντρες και γυναίκες στο ερωτηματολόγιο για την έκτη ερώτηση.

Από τη γραφική παράσταση προκύπτει ότι η Ελλάδα και η Ισπανία έχουν μέτρια ενημέρωση σχετικά με το μελλοντικό μας επάγγελμα σε θέματα κοινωνικής ευθύνης.

Στην Ουγγαρία η ενημέρωση που έχουν, άντρες και γυναίκες είναι άριστα καταρτισμένη σε θέματα κοινωνικής ευθύνης όπως: η παροχή χρήσιμων πληροφοριών, η διασφάλιση ότι όλοι έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες χωρίς διαχωρισμούς.

Ερώτηση 8^η

Σχήμα 15 'Γενικός Μέσος Όρος των απαντήσεων που έδωσαν για την 7η ερώτηση στο ερωτηματολόγιο'

Αντρες

Γυναίκες

Η παραπάνω γραφική παράσταση απεικονίζει το μέσο όρο των απαντήσεων των Ελλήνων, των Ισπανών και των Ούγγρων, αντρών και γυναικών στο ερωτηματολόγιο της έβδομης ερώτησης.

Από τη παράσταση φαίνεται η Ελλάδα, η Ισπανία αλλά και η Ουγγαρία να έχουν μέτρια ενημέρωση σχετικά με τα θέματα συμμετοχής στην κοινότητα και στην ανάπτυξη .

Διαπιστώνουμε μια κλιμακωτή αύξηση των ενεργειών μεταξύ των χωρών όπως: 2 στους Έλληνες, 3 στους Ισπανούς και 4 στους Ούγγρους άντρες. Επίσης, βλέπουμε το περισσότερο ενδιαφέρον να παρουσιάζεται στους Ούγγρους. Αντίθετα οι γυναίκες των πιο πάνω χωρών κυμαίνονται κοντά στο 3 της κλίμακας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην Ελλάδα υπάρχει ξεχωριστό μάθημα σχετικό με την Κοινωνική Ευθύνη, το οποίο ονομάζεται Δεοντολογία των Επαγγελματιών και έχει βαρύτητα 3 μονάδες ECTS. Επίσης σε άλλα μαθήματα, όπως αυτό της Κοινωνίας της Πληροφορίας, περιλαμβάνεται η Κοινωνική Ευθύνη, και συγκεκριμένα όροι όπως η Οργανωτική Διακυβέρνηση, η Εργασία και Πρακτικές Green Computing κ.α. Το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων έχει σχεδιάσει ένα νέο πρόγραμμα σπουδών το οποίο θα εγκριθεί κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2011-2012. Παραδόξως, όλα τα μαθήματα απευθύνονται στις επιχειρήσεις. Δεν είναι όπως τα δύο προαναφερθέντα μαθήματα που περιλαμβάνονται στο νέο πρόγραμμα σπουδών.

Στην Ουγγαρία, αρκετά σημαντικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν αρχίσει να περιλαμβάνουν μαθήματα στον τομέα της Κοινωνικής Ευθύνης στα προγράμματα σπουδών τους, κυρίως σε προγράμματα επιπέδου Bachelor, κυρίως στα πλαίσια μιας συγκεκριμένης ερευνητικής περιοχής, όπως: Επιχειρηματική Ηθική, Κοινωνική Εργασία, Διοίκηση Επιχειρήσεων, Επικοινωνία, Φιλοσοφία / Ηθική, Ηγεσία. Τα μαθήματα που σχετίζονται με την Κοινωνική Ευθύνη συνήθως έχουν βαρύτητα 3 μονάδες ECTS και είναι στις περισσότερες των περιπτώσεων προαιρετικά. Στο ευρύ πεδίο των κοινωνικών επιστημών πολλοί τομείς περιλαμβάνουν την Κοινωνική Ευθύνη. Η Κοινωνική Ευθύνη αποτελεί αναπόσπαστο μέρος μιας σειράς μαθημάτων στα Οικονομικά, το περιβάλλον, εντούτοις όμως η παρουσία της σε αυτούς τους θεματικούς τομείς δεν είναι ούτε υποχρεωτική ούτε στρατηγικά προγραμματισμένη.

Στην Ισπανία, οι ερωτηθέντες που εξετάστηκαν ήταν οι δευτεροετείς μαθητές της BSc. στα Πληροφοριακά Συστήματα που προσφέρονται από την Τεχνική Σχολή Πληροφορικής. Όλοι τους είχαν παρακολουθήσει μαθήματα σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές των επιχειρήσεων, τις βασικές αρχές παράλληλα με τεχνικά μαθήματα πληροφορικής. Η σειρά μαθημάτων για βασικές αρχές του συστήματος πληροφοριών περιελάμβανε και τη θεματολογία Green IT, διάρκειας δύο εβδομάδων, με επίκεντρο για την ενεργειακή απόδοση κατά το σχεδιασμό του

κέντρου δεδομένων. Ένα ενδιαφέρον ζήτημα είναι ότι όλοι οι Ούγγροι σπουδαστές εργάζονται παράλληλα με τις σπουδές τους.

Οι μέσες τιμές ταξινόμησης για όλα τα ζητήματα Κοινωνικής Ευθύνης ήταν χαμηλή (2,5) για την Ελλάδα, μέτρια (3,1) για την Ισπανία και την υψηλή (4,0) για την Ουγγαρία

Οι Έλληνες φοιτητές, που σε γενικές γραμμές, παρουσίασαν χαμηλή βαθμολογία σε σύγκριση με τις άλλες δύο χώρες, φαίνεται ότι γνωρίζουν την ύπαρξη ενός ξεχωριστού γραφείου Σταδιοδρομίας στο πανεπιστήμιό τους, το οποίο παρέχει υπηρεσίες σε όλους τους φοιτητές σχετικά με τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση και σταδιοδρομία. Υπάρχει επίσης ένα ειδικό γραφείο παροχής συμβουλών σε φοιτητές με ειδικές ανάγκες. Ειδικότερα, στο τμήμα της Πληροφορικής όλοι οι φοιτητές γνωρίζουν πως υπάρχει ανελκυστήρας για να εξυπηρετήσει φοιτητές με ειδικές ανάγκες. Επίσης, όσοι φοιτητές παρουσιάζουν δυσλεξία έχουν από το νόμο το δικαίωμα να δώσουν προφορικές εξετάσεις, ενώ για σπουδαστές με προβλήματα όρασης ή υπάρχεις εξειδικευμένο προσωπικό που συνοδεύει τους μαθητές σε όλες τις τάξεις τους, παρέχοντας ειδική ερμηνεία κατά τη διάρκεια της διάλεξης.

Τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης έδειξαν ότι υπάρχει ισχυρή θετική συσχέτιση μεταξύ των αντιλήψεων των μαθητών σχετικά με την κοινωνική ευθύνη ανάλογα με τη χώρα προέλευσης, το φύλο και την ηλικία.

Η αντίληψη των μαθητών για θέματα Κοινωνικής Ευθύνης, όπως ομαδοποιούνται κατά το πρότυπο ISO 26000:2010 ήταν χαμηλότερη στην Ελλάδα (2,5), μέτρια στην Ισπανία (3,1) και υψηλότερη στην Ουγγαρία (4,0).

Μόνο με την ηθική και κοινωνική κυβερνητική συμπεριφορά και την προώθηση των αξιών της ηθικής και της κοινωνικής υπευθυνότητας μπορούμε να διασφαλίζουμε την ανάπτυξη και την αειφορία. Σε χώρες με χαμηλή κοινωνική ευαισθητοποίηση, αυτή η πολιτιστική αλλαγή θα χρειαστεί περισσότερο χρόνο σε σχέση με χώρες που έχουν υψηλή και υπεύθυνη κοινωνική ενημέρωση. Ωστόσο, κάτι τέτοιο φαίνεται πως είναι ο μόνος τρόπος αν θέλουμε να διατηρηθεί και να διατηρηθεί και για τις μελλοντικές γενιές η ευημερία της γενιά μας, τουλάχιστον στην Ευρώπη.

Οι μικροί μαθητές παρουσίασαν σχετικά χαμηλότερες τιμές. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στην κατανομή του δείγματος. Στην Ελλάδα υπήρχαν 38 μαθητές 18-20 ετών, ενώ στις υπόλοιπες χώρες αυτής της ηλικιακής ομάδας δεν υπήρχε τέτοιο δείγμα

Γενικό συμπέρασμα

Στη σύγχρονη Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα είναι απαραίτητη η εισαγωγή και διδασκαλία της Κοινωνικής Ευθύνης στα σχολεία προκειμένου να υπάρχει ευαισθητοποίηση των ατόμων και της κοινωνίας από μικρή ηλικία.

Ο ρόλος των εκπαιδευτικών οργανισμών ανώτατης εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερος αφού μπορούν να αποτελέσουν:

- * Καταλύτη στην κατανόηση και εφαρμογή της ΕΚΕ, αφού μέσω της δημιουργίας νέας γνώσης (έρευνας) και της διάδοσης της γνώσης (εκπαίδευσης) μπορούν να παρέχουν το υπόβαθρο, το κατάλληλο περιβάλλον και τις κατάλληλες συνθήκες για να γίνει η ΕΚΕ συνείδηση, και επομένως τρόπος σκέψης, ζωής και δράσης,
- * Συνδυακό κρίκο συνεργασίας μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, για παράδειγμα μεταξύ των εταιρειών και των συμμετεχόντων.

Στην Ελλάδα και στην Κύπρο, υπάρχουν εκπαιδευτικά ιδρύματα και σχολές (δημόσιες και μη-κρατικές), που δραστηριοποιούνται σε θέματα ΕΚΕ και στους τρεις τομείς που αναφέρθηκαν (εκπαίδευση, έρευνα, περιβάλλον και κουλτούρα).

Φυσικά, ευθύνη γι' αυτό δεν φέρει μόνο η εκπαίδευση αλλά και η κοινωνία στην οποία ζούμε. Τα τελευταία 2 χρόνια στην Ελλάδα, παρατηρείται μια αλλαγή προς αυτήν την κατεύθυνση.

Η προσπάθεια και οι πρωτοβουλίες των εκπαιδευτικών οργανισμών χρειάζεται να ενταθούν και να αναπτυχθούν περισσότερο ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη προσφορά στο κοινωνικό σύνολο. Εξάλλου, δεν πρέπει να ξεχνάμε, ότι ο σκοπός ύπαρξης ενός εκπαιδευτικού οργανισμού είναι η προσφορά στο κοινωνικό σύνολο και στο κοινό καλό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Barnard, C. I. (1938). *The functions of the executive*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Barone, J. J., Miyazaki, A. D., & Taylor, K. A. (2000). The influence of cause related marketing on consumer choice: Does one good turn deserve another? *Journal of Academy of Marketing Science*, 29, 248-262
- Basu, K., & Palazzo, G. (2008). Corporate social responsibility: A process model of sensemaking. *Academy of Management Review*, 33, 122-136
- Bowen, H. R. (1953). *Social responsibilities of the businessman*. New York: Harper & Row
- Carroll, B. A. (1999), Corporate Social Responsibility: Evolution of a Definitional Construct, *BUSINESS & SOCIETY*, Vol. 38 No. 3, pp. 268-295
- Cornwell, T. B., & Coote, L. V. (2005). Corporate sponsorship of a cause: The role of identification in purchase intent. *Journal of Business Research*, 58, 268-276
- David, P., Kline, S., and Dai, Y. (2005), Corporate Social Responsibility Practices, Corporate Identity, and Purchase Intention: A Dual-Process Model, *Journal of Public Relations Research* Vol. 17, No. 3
- Davis, K. (1960, Spring). Can business afford to ignore social responsibilities? *California Management Review*, 2, 70-76.
- Davis, K. (1973). The case for and against business assumption of social responsibilities. *Academy of Management Journal*, 16, 312-322.
- Davis, K., & Blomstrom, R. L. (1966). *Business and its environment*. New York: McGraw-Hill
- Eilbert, H., & Parket, I. R. (1973, August). The current status of corporate social responsibility. *Business Horizons*, 16, 5-14.
- Frederick, W. C. (1960). The growing concern over business responsibility. *California Management Review*, 2, 54-61.
- The Green Book " Promoting a European framework for corporate social responsibility. Green Paper (2001)
- Johnson, H. L. (1971). *Business in contemporary society: Framework and issues*. Belmont, CA: Wadsworth.
- ISO (2010), *ISO 26000 Guidance Standard on Social Responsibility*

Kotler, R., & Lee, N. (2005). Corporate social responsibility. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons.

Manne, H. G., & Wallich, H. C. (1972). The modern corporation and social responsibility. Washington, DC: American Enterprise Institute for Public Policy Research.

McGuire, J. W. (1963). Business and society. New York: McGraw-Hill.

OECD (2011), Guidelines for Multinational Enterprises, ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION

AND DEVELOPMENT

Preston, L. E. (Ed.). (1978). Research in corporate social performance and policy (Vol. 1). Greenwich, CT: JAI

Porter, M. & Kramer, M. (2002). The competitive advantage of corporate philanthropy. Harvard Business Review, 80(12), 57-68.

Sen, S., & Bhattacharya, C. B. (2001). Does doing good always lead to doing better? Consumer reactions to corporate social responsibility. Journal of Marketing Research, 38, 225-244

Sen, S., Bhattacharya, C. B., & Korschun, D. (2006). The role of corporate social responsibility in strengthening multiple stakeholder relationships: A field experiment. Journal of the Academy of Marketing Science, 34, 158-166

Sethi, S. P. (1975, Spring). Dimensions of corporate social performance: An analytic frame-work. California Management Review, 17, 58-64.

SRPP, (2011), Guide on Social Considerations in Public Procurement

Steiner, G. A. (1971). Business and society. New York: Random House.

Stovali O. S, Neill D. J., and Perkins D. (2004), Corporate Governance, Internal Decision Making, and the Invisible Hand, JOURNAL OF BUSINESS ETHICS, Volume 51, Number 2, 221-227

UNICE, 1999, Releasing Europe's employment potential: Companies' views on European Social Policy beyond 2000, Report

Walton, C. C. (1967). Corporate social responsibilities. Belmont, CA: Wadsworth.

Wartick, S. L., & Cochran, P. L. (1985). The evolution of the corporate social performance model. Academy of Management Review, 10, 758-769.

Werder, K. P. (2008), The effect of doing good: An experimental analysis of the influence of corporate social responsibility initiatives on beliefs, attitudes, and behavioral intention. *International Journal of Strategic Communication*, 2, 115-135

